

FUTBOL KULÜPLERİNİN ŞİRKETLEŞMESİ

MELİSA ZEYNEP UZUNLAR

ÖZYEGİN ÜNİVERSİTESİ
OCAK, 2025

FUTBOL KULÜPLERİNİN ŞİRKETLEŞMESİ

Melisa Zeynep Uzunlar

Özel Hukuk

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Sami Kocabıyık

Sosyal Bilimler Enstitüsü
Özyeğin Üniversitesi
İstanbul

Ocak, 2025

FUTBOL KULÜPLERİNİN ŞİRKETLEŞMESİ

Jüri:

Dr. Öğr. Üyesi Sami Kocabıyık, Danışman
Özel Hukuk Bölümü
Özyeğin Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Müge Çetin
Özel Hukuk Bölümü
Özyeğin Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Gül Büyükkılıç
Özel Hukuk Bölümü
Marmara Üniversitesi

Kabul Tarihi: 09.01.2025

Bu tez, bana her zaman destek olan, Atatürk'ün yolunda yürümemi sağlayan emekli öğretmen canım annem Burçak Angın'a ithaf edilmiştir.

ORİJİNALLİK BEYANI

Bu tez çalışmasının tek yazarı olduğumu ve bu tez metninin düzeltmeler de dahil olmak üzere tez jürisi tarafından kabul edilen ve onaylanan son metin olduğunu beyan ederim. Bu çalışmadaki tüm veri ve bilgiler araştırma etiği kuralları ve akademik dürüstlük ilkelerine uygun olarak elde edilmiş, üretilmiş ve sunulmuştur. Tüm bilgimi, fikir, düşünce ve telif hakkıyla korunan her türlü materyali standart referans kurallarına uygun olarak sunduğumu, bu tezin orijinalliğini ve herhangi bir bölümünün başka bir yükseköğretim kurumundaki bir diploma programına sunulmadığını beyan ederim.

Melisa Zeynep Uzunlar

ÖZET

Futbol zaman içerisinde bir oyun olmaktan çıkarak büyük bir endüstri haline dönüşmüştür. Endüstrileşme ile birlikte futbol kulüpleri de ekonomik olarak büyümüştür. Futbol kulüplerinin ekonomik olarak büyümesi ve futbol oyununun büyük kazançların elde edildiği bir noktaya ulaşması futbol kulüplerinin şirketleşme yoluna gitmesine sebep olmuştur. Futbol kulüplerinin şirketleşmesi uluslararası alanda FIFA ile UEFA statü ve talimatları, ulusal alanda TFF tarafından çıkarılan FIFA ile UEFA statü ve talimatlarına riayet edilerek hazırlanmış talimat ve statüler uyarınca gerçekleşir. Futbol kulüplerinin şirketleşmesinin yasal dayanaklarından olan Futbol Dalında Tescil Talimatı'nın 11. maddesi uyarınca futbol kulüplerinin şirketleşme, birleşme ve mal varlığının devri işlemleri SKSFK ve ilgili mevzuat kapsamında gerçekleşmektedir. SKSFK'ya uygun şekilde yapılan işlemler ve Bakanlık tescili neticesinde TFF nezdinde tescil işlemi yapılmaktadır. Bu sebeple çalışmamızda SKSFK usul ve esasları incelenmiştir. SKSFK'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte daha öncesinde 5253 sayılı Kanun kapsamında dernek şeklinde kurulan kulüplerinin hukuki niteliği değişmiş ve Gençlik ve Spor Bakanlığı'na devredilmiştir. SKSFK'nın futbol kulüpleri açısından da pek çok sonuç doğurduğu, şirketleşmeye ilişkin düzenlemelerin yanı sıra mali yönden yeni düzenlemeler ile uygulamada yaşanan sorunların önüne geçilmek istendiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Futbol kulüpleri, şirketleşme, SKSFK, futbol dalında tescil talimatı

ABSTRACT

Football has transformed from a game into a major industry over time. Along with industrialization, football clubs have also grown economically. The economic growth of football clubs and the fact that football has reached a point where great profits are made have caused football clubs to turn to corporatization. In international legislation, the FIFA and UEFA status and instructions, and in national legislation, the TFF issued FIFA and UEFA status and instructions prepared in accordance with the examination and statutes were conducted. According to Article 11 of the Football Registration Instruction, which is one of the basic legislations of our study, the incorporation, merger and asset transfer transactions of football clubs are carried out within the scope of Law No. 7405 and the relevant legislation. The registration process is carried out with the TFF as a result of the transactions carried out in accordance with Law No. 7405 and the Ministry's registration. For this reason, the procedures and principles of Law No. 7405 were examined in our study. With the entry into force of Law No. 7405, the legal nature of the clubs previously established as associations under Law No. 5253 has changed and been transferred to the Ministry of Youth and Sports. It has been observed that Law No. 7405 has also brought about many consequences for football clubs, and in addition to the regulations regarding incorporation, it is aimed to prevent the problems experienced in practice with new regulations in terms of finance.

Keywords: Football clubs, incorporation, law no. 7405, registration instruction in football

TEŞEKKÜR

Lisans eğitimimde ticaret hukuku dersi vasıtasıyla kendisiyle tanışma fırsatı edindiğim ve avukatlık mesleğine ilişkin tavsiyeleri ile meslek hayatıma başlarken bana yön veren, yüksek lisans eğitimimde anonim şirketlerdeki pay sahipliği hakları dersi ile kendisinden tekrar eğitim aldığım, aynı zamanda bu tezin hazırlık ve yazım aşamasında akademik ve manevi desteğini esirgemeyen değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Sami Kocabıyık’a sonsuz sevgi ve saygılarımla teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimime başlama konusunda beni cesaretlendirenlere, tez yazım aşamasında gerek güzel anlarımda gerek zorlu süreçlerimde desteklerini hep hissettiğim kıymetli annem, babam, kardeşim ve sürekli motivasyon içerisinde olmamı sağlayan değerli dostlarıma içtenlikle teşekkür ederim.

Çalışmamı “Sizler, yani yeni Türkiye'nin genç evlatları! Yorulsanız dahi beni takip edeceksiniz... Dinlenmemek üzere yürümeye karar verenler, asla ve asla yorulmazlar. Türk Gençliği gayeye, bizim yüksek idealimize durmadan, yorulmadan yürüyecektir.” sözleri ile hiçbir zaman umudunu yitirmeyen ve vazgeçilmez inkılapları ile yolumuza ışık tutan Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün aziz anısına armağan ederim.

İÇİNDEKİLER

ORJİNALLİK BEYANI.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	vii
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
1. GİRİŞ	1
2. FUTBOL ENDÜSTRİSİ VE ORGANİZASYONLARI	2
2.1 Futbol Endüstrisinin Gelişimi	2
2.1.1 Futbol ve Gelişim Süreci	2
2.1.2 Futbol Endüstrisinin Paydaşları	6
2.2 Futbol Endüstrisinin Gelişiminde Futbol Kulüplerinin Gelirlerindeki Artışın Önemi.....	9
2.2.1 Yayın Hakları Gelirleri	11
2.2.2 Sponsorluk Gelirleri.....	13
2.3 Futbol Endüstrisinin Gelişimi Sürecinde Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi	15
2.3.1 Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesinin Nedenleri	16
2.3.2 Şirketleşmenin Avantaj ve Dezavantajları.....	18
2.4 Şirketleşme Modelleri.....	21
2.4.1 Genel Olarak	21
2.4.2 Türkiye’de Şirketleşme Örnekleri.....	23
2.4.3 Dünyada Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesine Yönelik Örnekler.....	24
2.4.3.1 Genel Olarak	24
2.4.3.2 Manchester United Şirketleşme Süreci ve Gelirini Artırma Yöntemleri	26
2.5 Futbol Organizasyonları.....	27
2.5.1 Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA)	27
2.6 Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA).....	30
2.7 Türkiye Futbol Federasyonu (TFF)	31
3. FUTBOL KULÜPLERİ VE FUTBOL ANONİM ŞİRKETLERİNİN ÖRGÜTLENMESİ	35
3.1 Futbol Kulüpleri.....	35

3.1.1 Futbol Kulüpleri ve Kuruluşu	35
3.2 Futbol Kulüplerinin Hukuki Yapısı	36
3.2.1 Birleşik Krallık Uygulaması	39
3.2.2 Almanya, İtalya, Fransa ve İspanya Uygulaması	40
3.3 Futbol Kulüplerinin Unsurları	41
3.3.1 Tüzel Kişilik Statüsü.....	41
3.3.2 Amaç ve Tüzük Düzenlemeleri	43
3.3.3 Asgari Sermaye Şartı ve Finansal Yükümlülükler	44
3.3.4 İsim Haklarına İlişkin Düzenlemeler	48
3.4 Futbol Kulüplerinin Tescil Süreci, İptal Nedenleri ve Hukuki Düzenlemeler	49
3.5 Futbol Kulüplerinin Organları	52
3.6 Futbol Anonim Şirketlerinin Örgütlenmesi	54
3.6.1 Futbol Anonim Şirketlerinin Unsurları.....	54
3.6.2 Tüzel Kişilik ve Kuruluş.....	55
3.6.2.1 Futbol Anonim Şirketi Statüsünün Bağımsız Şekilde Kazanılması	56
3.6.2.2 Spor Anonim Şirketinin Spor Kulübünün Bağlı Ortaklık veya İştiraki Olarak Kurulması.....	58
3.6.3 Amaç ve Konu	59
3.6.4 Sermaye	60
3.6.5 Sınırlı Sorumluluk.....	61
3.6.6 Ticaret Unvanı ve Lige Katılım Adı	62
3.6.7 Renk, Amblem ve Diğer Ayırt Edici İşaretler Hakkında Düzenlemeler	63
3.7 Futbol Anonim Şirketlerinin Organları.....	64
3.7.1 Genel Kurul.....	65
3.7.2 Yönetim Kurulu	67
3.8 Futbol Anonim Şirketlerinde Denetim	76
3.9 Futbol Anonim Şirketlerinde Hakimiyet ve Yapısal Düzenlemeler	80
3.10 Hâkimiyet İlişkisi ve TTK 195	81
3.11 TFF Statüsü ve Rekabetin Korunması	83
3.12 Pay Senetlerinin Düzenleniş Şekli	84
3.13 7405 Sayılı Kanun Kapsamında İmtiyazlı Paylar	86
3.14 Bütçe ve Harcama İlkeleri	89

3.15 Alacakların Devrine İlişkin Sınırlamalar	93
3.16 Hak ve Alacakların Devri Yasağı	95
3.17 Borçlanmaya İlişkin Düzenlemeler	96
3.18 Şirkete Karşı Borçlanma, Hakimiyet	98
3.19 Ödeme ve Tahsilat Düzeni	100
3.20 Yaptırımlar	101
4. FUTBOL ANONİM ŞİRKETLERİNİN BİRLEŞMESİ, DEVRİ VE HALKA AÇIK HALE GELMESİ	102
4.1 Futbol Kulüpleri ile Futbol Anonim Şirketlerinin Birleşmesi ve Devri	102
4.1.1 Futbol Kulüplerinin Birleşme ve Devrine İlişkin Düzenlemeler	102
4.1.1.1 Genel Olarak	102
4.1.1.2 Coğrafi Kısıtlama	103
4.1.2 Birleşme Zamanı	104
4.1.3 Birleşme Kararının Tescili	105
4.1.4 Sportif Tarihçe, Lige Katılım Adı, Unvan	106
4.2 Futbol Anonim Şirketlerinin Birleşmesi ve Devri Hakkında Düzenlemeler	108
4.2.1 Birleşme İşlemlerinde Coğrafi Kısıtlama	111
4.2.2 Birleşme İşlemlerinin Yapılacağı Zaman	112
4.2.3 Birleşme Kararının Tescili	112
4.2.4 Sportif Tarihçe, Lige Katılım Adı ve Unvan	113
4.2.5 Müsabakalara Katılma	114
4.3 Futbol Şubelerinin Devrine İlişkin Düzenlemeler	114
4.3.1 Spor Şubesinin Anonim Şirkete Devri	117
4.3.2 Spor Şubesinin Spor Kulübüne Devri	118
4.4 Futbol Anonim Şirketlerinin Halka Açık Hale Gelmesi	119
4.4.1 Genel Olarak	119
4.5 Halka Açık Futbol Anonim Şirketlerine Örnekler	125
4.5.1 Galatasaray Spor Kulübü	125
4.5.2 Fenerbahçe Spor Kulübü	126
4.5.3 Beşiktaş Spor Kulübü	128
4.5.4 Trabzonspor Kulübü	129
5. SONUÇ	131

KAYNAKÇA.....	147
---------------	-----

KISALTMALAR LİSTESİ

A.Ş.: Anonim Şirket

Bakanlık: Gençlik ve Spor Bakanlığı

Beşiktaş Futbol A.Ş.: Beşiktaş Futbol Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş.

C.: Cilt

CAS: Court of Arbitration for Sport (Spor Tahkim Mahkemesi)

DK: 5253 sayılı Dernekler Kanunu

€: Euro

Esas Sözleşme Tebliğ: Spor Anonim Şirketlerinin Esas Sözleşmesinin Asgari İçeriği, Ortaklık Yapısı, Pay Sahipliği, Sermayesi Ve Organlarına İlişkin Usul Ve Esaslar

e.t.: Erişim Tarihi

FIFA: Fédération Internationale de Fotbootball Association (Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği)

Fenerbahçe Sportif A.Ş.: Fenerbahçe Sportif Hizmetler Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

Tescil Talimatı: Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı

Galatasaray Sportif A.Ş.: Galatasaray Sportif Sinai ve Ticari Yatırımlar Anonim Şirketi

GBP: İngiliz Sterlini

IFAB: The International Football Association(Uluslararası Futbol Birliği Kurulu)

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası: Borsa İstanbul

KDV: Katma Değer Vergisi

m €: Milyon Euro

MKK: Merkezi Kayıt Kuruluşu

M.Ö.: Milattan Önce

Müdürlük: Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

N: Numara

NFL: Amerikan Ulusal Futbol Ligi

S.: Sayı

s.: Sayfa

ss.: Sayfa Aralığı

PFSTT: Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatı
PLLFR: Premier League Licensing and Financial Regulations
SerPK: Sermaye Piyasası Kanunu
SPK: Sermaye Piyasası Kurulu
SKSFK: 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu
Süper Lig: TFF. Türkiye 1. Futbol Ligi
Talimat: Kulüplerin Futbol Dalında Tescili Talimatı
TAS: Tribunal arbitral du sport (Spor Tahkim Mahkemesi)
TBK: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
Tescil Yönetmeliği: Spor Kulüpleri ve Spor Anonim Şirketleri Tescil Yönetmeliği
TFF: Türkiye Futbol Federasyonu
TFF Statüsü: Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü
TMK: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
Trabzonspor Sportif A.Ş.: Trabzonspor Sportif Yatırımm Ve Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş.
TTK: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
TTSG: Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi
UEFA: Union Of European Football Associations (Avrupa Futbol Federasyonları Birliği)
FFP: UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations
USD: Amerikan doları
vb.: Ve Benzeri
vd.: Ve Devamı
Yönetmelik: Spor Kulüpleri Ve Spor Anonim Şirketleri Tescil Yönetmeliği

1. GİRİŞ

Futbol, tarihsel olarak sadece bir spor dalı olmaktan çıkmış, zaman içerisinde küresel çapta büyük bir endüstri haline gelmiştir. Bu dönüşüm, futbol kulüplerinin ekonomik yapısını ve organizasyonel şekillerini de etkileyerek geleneksel yapılardan modern, ticari esaslara dayalı şekillere evrilmelerine yol açmıştır. Özellikle futbol kulüplerinin gelir kaynaklarının çeşitlenmesi ve mali yönetim öneminin artması, şirketleşme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Şirketleşme, futbol kulüplerine sınırlı kaynakları daha verimli kullanma, şeffaflık ve hesap verebilirlik sağlama, ayrıca ulusal ve uluslararası düzeyde rekabet avantajı elde etme fırsatı sunmaktadır.

Bu tez, futbol kulüplerinin şirketleşme süreçlerini hukukî açıdan ele almakta ve bu yapıların avantajlarını, dezavantajlarını ve hukuki altyapılarını değerlendirmektedir. Çalışma kapsamında, SKSFK başta olmak üzere ilgili mevzuat ve uluslararası düzenlemeler incelenmiş; futbol kulüplerinin tescil, birleşme ve devir süreçleri detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Bunun yanı sıra, tezin farklı bölümlerinde kulüplerinin yönetim yapıları, finansal sorumluluklarının kapsamı ve şirketleşme süreçlerindeki zorlukları gibi tartışmalara yer verilmiştir. Bu bağlamda çalışma, uygulamada yaşanan sorunlar değerlendirilmiş, ayrıca SKSFK'da düzenlenmeyen hususlar ile ilgili tartışmalara yer verilerek çözüm üretilmeye çalışılmıştır.

2. FUTBOL ENDÜSTRİSİ VE ORGANİZASYONLARI

2.1 Futbol Endüstrisinin Gelişimi

2.1.1 Futbol ve Gelişim Süreci

Futbolun doğuş tarihi kesin olarak belirlenememektedir. Bununla birlikte yazılı kaynaklardan elde edilen olgular uyarınca milattan yaklaşık 2500 yıl önce Çin’de askerlerin futbola benzeyen bir oyun oynadıkları bilinmektedir. Orta Asya Türk topluluklarında ise kadın ve erkek karma takımlarından oluşan ve insanların “ayak topu” ismi verdikleri bilinmektedir. Yazılı kaynaklara göre futbol, Çin’in akabinde Japonya ve Mısır’da oynanmıştır¹. Futbol, Amerika kıtasında ise ilk kez Aztek medeniyetinde görülmüştür. Aztek medeniyetinin futbol ile tanışması ise M.Ö. 1500 zamanlarına dayanmaktadır. Aztek medeniyeti tarafından futbolun diğer bölgelere uzandığı hatta Meksika için futbolun kutsal oyun olarak nitelendirildiği bilinmektedir².

Yunan toplumu ise futbolu on iki kişi bulunan takım halinde oynamıştır. Yunanlılar bu oyun stilinde el kullanmıştır. Yunanlılardan esinlenen Romalılar ise Harpastum adını verdikleri futbol oyununu değiştirerek oynamış ve günümüz futbolunun bir nevi öncüsü olmuştur. Harpastum kelime anlamı el topu olduğu için tam bilinmemekle birlikte bu oyunun da hem el hem ayak ile oynanabileceği tahmin edilmektedir. Bu oyun eşit sayıda takım arasında oynanan bir oyundur. Harpastum oyununun amacının karşı takımın oyuncularının bulunduğu diğer tarafa topun geçirilmesi olduğu bilinmektedir³.

¹ ERDOĞAN, İrfan: “Futbol Ve Futbolu İnceleme Üzerine”, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, (26), 2008, s.12.

² ERDOĞAN, s.13.

³ ERDOĞAN, s.13.

Avrupa'ya futbolun yayılması ise Romalıların bulduğu Harpastum oyunu ile gerçekleşmiştir. Romalılar tarafından oynanan bu oyunun Fransa'ya ve Avrupa'nın diğer toplumlarına gelmesi ile birlikte futbol yayılmaya başlamıştır. Bu oyunun 12. yüzyıldan beri oynandığı bilinmekle birlikte özellikle İngiltere'de bu oyun hem halk hem soylular tarafından çok sevilmiş ve çok hızlı bir yayılma yaşanmıştır. Futbolun mucidi ülke olarak anılan İngiltere'de 12. yüzyıldan beri futbolun oynandığı bilinmektedir⁴.

Türkiye'de futbolun doğuşu 1908-1923 yılları arasında gerçekleşmiştir. Özellikle 2. Meşrutiyet sonrasında gelen özgürlük ortamı ile birlikte yeni futbol takımları kurulmuş, Türk takımları aktif olarak faaliyet göstermeye başlamıştır. İstanbul'dan sonra İzmir, Ankara, Eskişehir, Bursa, Adana ve Trabzon gibi şehirlerde de futbol kısa sürede büyük bir ivme kazanarak yaygınlaşmıştır. Bununla beraber o dönemde yaşanan savaşlar nedeniyle futbol, yaklaşık on bir yıllık bir durma dönemine girmiştir⁵.

Ülkemizde futbol ilk kez Bornova semtinde İngiliz ailelerin yaptığı bir spor olarak görülmüştür. Bu zaman dilimleri yine Osmanlı dönemine tekabül ettiği için yirmi iki oyuncunun birleşmesi şüpheli ve riskli görülmekte, bu sebeple futbola sıcak bakılmamaktaydı. Zaman içerisinde futbola karşı olumsuz tutum azalmış ve ülkemizde spor kulüpleri kurulmaya başlanmıştır. Ülkemizde futbol, ilk kez Black Stocking FC (Siyah Çoraplılar) adlı takımın faaliyetleriyle tanınmıştır. Ancak 1899 yılında kurulan bu kulübün özellikle Müslüman halkın serbestçe spor yapmasına olanak tanımamıştır. Zira Sultan 2. Adülhamid döneminde Türk gençlerinin dernek kurması yasaklandığı için Türk gençleri futbolu istedikleri gibi oynayamamışlardır. Bu dönemde futbola karşı ilgi duyan

⁴ ERDOĞAN, s.14.

⁵<https://www.tff.org/Default.aspx?pageId=293#:~:text=%C3%9C%20f%20ilk%20olarak%2019,%C4%B0zmir'de%20%C4%B0ngilizler%20taraf%C4%B1ndan%20kurulmu%C5%9Ftur> (e.t. 11.09.2024).

Fuad Hüsnü, Reşad Danyal ve Mehmed Ali tarafından dönemin tüm baskıları ve tehlikeleri göze alınarak futbol oynanmaya başlanmış, kurulan bu takımın Türk gençlerinden oluştuğu anlaşıldığında ise takım dağılmak zorunda kalmıştır. Kulüplerin varlığını sürdürebilmesinin son derece zorlu süreçler sonrasında geliştiğini ve pek çok kulübün o dönemlerde kapatıldığını belirtebiliriz. Ülkemizde futbol çağının esas olarak başlaması ise özellikle 1902 yılında Kadıköy Futbol Kulübü'nün, 1903 yılında Beşiktaş'ın, 1905 yılında Galatasaray'ın, 1907 yılında Fenerbahçe'nin kurulmasıyla başlamıştır. Belirtildiği gibi 1908 yılında 2. Meşrutiyet ilanı ile gelen özgürlük sonrasında ülkemizin asırlık çınarları diye adlandırabileceğimiz pek çok futbol kulübü oluşmuştur⁶.

19. yüzyılda futbolun kurumsallaşma ve hukuki çerçevesi oluşmaya başlamıştır. Dünya futbol tarihinde ilk modern futbol kulübü 1855 senesinde kurulmuş, ilk futbol federasyonu 1863 senesinde İngiltere' de kurulmuştur. Futbolun tarihsel gelişimi bakımından önemli nitelikte müsabakalar gerçekleşmiştir⁷.

⁶ HASDEMİR, Hacı: İstanbul'un 100 Spor Kulübü, 1. Baskı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 2010.

⁷ “Dünyanın en eski futbol organizasyonu olan ve İngiliz kulüplerinin mücadele ettiği FA Cup, ilk kez 1871 yılında oynanmaya başlamıştır. 1872 yılında C. W. Alcock tarafından kurulan bu turnuva, aynı yıl İngiltere ve İskoçya arasında gerçekleşen ilk resmî uluslararası futbol maçına da zemin hazırlamış, 30 Kasım 1872 tarihinde Glasgow'da oynanan bu maç beraberlikle sonuçlanmıştır. 1884 yılında ise futbol tarihinde bir ilk olan British Home Championship adlı uluslararası turnuva organize edilmiş ve eleme sistemiyle oynanan bu maçlar, diğer ülkeler için örnek teşkil etmiştir. Ayrıca, dünya futbolunun ilk büyük organizasyonu olarak bilinen İngiltere Federasyon Kupası'nı (Kral Kupası) 1872 yılında kazanan ilk takım Wanderers olmuştur.” ORTA, Lale: “Futbol Oyun Kurallarının Tarihsel Gelişimi”, <https://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/genel/265-lale-orta/1893-futbol-oyun-kurallarinn-tarihsel-geliimi.html> (e.t. 11.09.2024). ; Futbol, 1874 yılında Almanya'da, 1875'te Hollanda'da, 1876'da Danimarka'da, 1882'de İsviçre'de, 1890'da Çekoslovakya'da, 1894'te Avusturya'da ve 1895'te Macaristan'da oynanmaya başlayarak hızla birçok ülkeye yayıldı. Ayrıca, 1895 yılında İngiltere'de, kadınlardan oluşan takımlar arasında tarihteki ilk futbol maçı gerçekleştirilmiştir. ORTA, Lale: “Futbol Oyun Kurallarının Tarihsel Gelişimi”, <https://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/genel/265-lale-orta/1893-futbol-oyun-kurallarinn-tarihsel-geliimi.html> , (e.t. 11.09.2024).

“1906 yılında düzenlenen ilk kıtalararası milli futbol karşılaşmasında Güney Afrika ile Brezilya milli takımları karşı karşıya gelmiş ve maç Güney Afrika'nın galibiyetiyle sonuçlanmıştır. 1908'de ise olimpiyatlarda düzenlenen ilk futbol turnuvasını İngiltere kazanarak tarihe geçmiştir. Asya kıtasındaki ilk uluslararası futbol müsabakası ise 1913 yılında gerçekleşmiş ve bu, bölgedeki futbolun uluslararası sahnede tanınmasında önemli bir adım olmuştur..” ORTA, Lale: “Futbol Oyun Kurallarının Tarihsel Gelişimi”,

Futbol kurallarının temelleri ve ilk yazılı kuralları 1848 senesinde Cambridge Üniversitesi'nde atılmıştır. 1848 senesine ait futbol kuralları günümüze ulaşmamakla birlikte 1856 yılına ait kurallar günümüze ulaşmıştır⁸.

1866 senesinde ise İngiltere, İskoçya, Galler ve İrlanda Futbol Federasyonlarının toplanması ile birlikte IFAB kurulmuştur. IFAB, futbolun oyun kurallarını belirlemek ve düzenlemek amacıyla oluşturulmuş, tarihsel olarak en köklü ve yetkin kuruluşlardan biridir. İngiltere, İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda futbol federasyonlarının ortak girişimiyle kurulan bu yapı, günümüzde FIFA ile iş birliği içinde çalışarak, futbol kurallarının evrensel düzeyde benimsenmesi ve uygulanmasını sağlamaktadır. Günümüzde futbol kurallarını belirleme ve değiştirme yetkisi hala IFAB tarafından kullanılmaktadır. 1904'de FIFA'nın kuruluşunu takiben, 1913 yılında FIFA, IFAB'ın üye yapısına katılmıştır. Bu tarihten itibaren FIFA, futbolun oyun kurallarının uluslararası düzeyde benimsenmesi ve uygulanması hususunda IFAB ile ortak sorumluluk üstlenmiştir⁹. IFAB, futbolun "Oyun Kuralları" adıyla bilinen düzenlemelerini hazırlar ve yürürlüğe koyar. Bu kurallar, FIFA tarafından uygulanarak tüm üye federasyonlar için bağlayıcı hale getirilir¹⁰.

<https://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/genel/265-lale-orta/1893-futbol-oyun-kurallarinn-tarihsel-geliimi.html> , (e.t. 11.09.2024).

⁸ <https://www.cam.ac.uk/news/football-association-tribute-to-the-cambridge-rules> , (e.t.: 06.09.2024).

⁹ ORTA, Lale: "Futbolun Değişimi ve Dönüşümü (1863–2020)", The Journal of Social Science, 4(8), 2020, s. 498.

¹⁰ <https://digitalhub.fifa.com/m/16d1f7349fa19ade/original/FIFA-Statutes-2024.pdf> s.12 (e.t. 21.11.2024).

2.1.2 Futbol Endüstrisinin Paydaşları

Futbol endüstrisini oluşturan taraflar futbol kulüpleri, ligler, futbolcular, taraftarlar, seyirciler, ilgili kişiler ve menfaat grupları, futbol okulları, futbol karşılaşmaları için altyapı şeklinde sıralanabilir¹¹.

Futbol, küresel boyutu en yüksek seviyede olan spor branşıdır. Nesiller boyu yoğun ilgi gören futbol branşı bir endüstri haline dönüşmüştür. Futbol dünyasında yaşanan gelişmeler neticesinde futbolu sadece bir eğlence olarak görmek artık mümkün değildir. Zira futbol, günümüzde ciddi kazançların elde edildiği dev bir ekonomi haline gelmiş, büyük kitleler tarafından ilgiyle takip edilen ve popülerliğini yitirmeyen futbol küresel nitelik kazanmıştır¹².

Futbolun bir endüstri haline gelmesinde öncelikle insanların bu spora duyduğu ilgi ve devamında futbol kulüplerinin sportif başarı elde etmesi etkili olmuştur. Sportif başarı, UEFA Şampiyonlar Ligi zaferleri, şampiyonluk sayıları, Avrupa Ligi başarıları ve bu müsabakalarda elde edilen derecelerle ölçülmektedir. Marka değeri yüksek bir ligde sportif başarı, kulüplere önemli finansal kaynaklar sağlar. Bu başarıyı finansal güce dönüştürmek için şeffaf ve kurumsal yönetim, futbolun marka değerini artırmaya yönelik projeler, doğru transferler, altyapıya yatırım ve gelir kaynaklarının etkin kullanımı büyük önem taşımaktadır¹³. Bu noktada taraftarların sadakati de önemli rol oynamaktadır. Öyle ki gelinen noktada kulüplerin başarısız olması halinde dahi taraftarların futbola karşı ilgisi

¹¹ KARPAVİCIUS, Tomas/JUCEVİCIUS, Giedrius: “The Application of the Business System Concept to the Analysis of Football Business”, *Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 2009, s.86-87. https://www.researchgate.net/publication/228359867_The_application_of_the_business_system_concept_to_the_analysis_of_football_business (e.t.11.09.2024).

¹² AKTAŞ, Hüseyin/MUTLU, Salih: “Futbolda Finansal Sürdürülebilirlik Kapsamında Finansal Fair-Play Başa Baş Kuralı ve Beşiktaş Futbol Kulübü Üzerinde Bir Uygulama”, *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 2016, s. 233.

¹³ GÜNGÖR, Ayşegül: “Avrupa Futbol Pazarının Ekonomik Boyutu ve Avrupa Futbol Kulüplerinde Finansal Performans Analizi”, *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 2014, s.154.

azalmamakta, aidiyet duygusu korunmaktadır. Kulüpler, marka değeri yüksek liglerde elde ettikleri başarılar ile sportif başarı elde etmektedir. Bu sebeple marka değeri yüksek lig, futbol endüstrisinin önemli bir parçasıdır.

Futbol ligleri spor organizasyonlarını düzenleyen, profesyonel ve amatör kulüpler arasında koordinasyonu sağlayan, finansal ve sportif denetimleri uygulayan yapılar olarak tanımlanabilmektedir¹⁴. Liglerin hukuki statüsü ise ülkelerin ulusal mevzuatına ve uluslararası düzenlemelere bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Örneğin, Avrupa’da spor kulüpleri dernek modeliyle faaliyet gösterebilirken, Kuzey Amerika’da dernek statüsü bulunmamaktadır¹⁵.

Futbolcular, Türk Hukukunda, İş Kanunu’na tabi olarak çalışmamaktadır. 4857 sayılı Kanun’un 4. maddesi, sporcu sözleşmelerinin iş sözleşmesi sayılmadığını açıkça belirtmiştir. Bu sözleşmeler, futbolcu ile kulüp arasındaki hak ve yükümlülükler gözetildiğinde, hizmet sözleşmesi olarak değerlendirilmektedir. Hukukumuzda profesyonel futbolcu sözleşmeleri özel bir şekilde düzenlenmediğinden, bu sözleşmelerin hukuki niteliği tartışma konusu olmuştur. Doktrindeki baskın görüş, profesyonel futbolcu sözleşmelerinin TBK kapsamında genel hizmet sözleşmesi niteliğinde olduğu yönündedir¹⁶. Yargıtay’ın baskın görüşü de doktrin ile aynı yöndedir¹⁷. Ancak, bir kısım doktrin, bağımlılık ve ücret unsurlarını temel alarak futbolcuların işçi statüsünde

¹⁴ PİJETLOVIĆ, Katarina: EU Sports Law and Breakaway Leagues in Football, 1. Baskı, Springer, Berlin 2015, s. 56-62.

¹⁵ ASLAN, Mehmet: Spor Anonim Şirketleri, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2022, s.84.

¹⁶ ERTAŞ, Şeref/PETEK, Hasan: Spor Hukuku, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017, s. 402; PETEK, Hasan: Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, 1. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2002, s. 44-45; HARDAL, Şekip: "Spor Sözleşmeleri", İstanbul Barosu Dergisi (Spor Hukuku Özel Sayısı), İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2007, s. 93.

¹⁷ Yargıtay 13. H.D. T. 6.6.2016, E. 2015/9000, K. 2016/14293, www.lexpera.com.tr (e.t.: 30.06.2024); Yargıtay 13. H.D., T. 4.4.2016, E. 2015/39675, K. 2016/9346, www.lexpera.com.tr (e.t.: 03.12.2024); Yargıtay 3. H.D., T. 10.3.2022, E. 2021/3131, K. 2022/2105, www.lexpera.com.tr (e.t.: 03.12.2024); Yargıtay 13. H.D., T. 18.9.2019, E. 2016/12557, K. 2019/8481, www.lexpera.com.tr (e.t.: 03.12.2024).

değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır.¹⁸ Genel hizmet sözleşmesinin unsurları TBK'nın 393. maddesi gereği iş görme, ücret, süreklilik ve bağımlılıktır. Profesyonel futbolcu sözleşmelerinin unsurları değerlendirildiğinde bir hizmet sözleşmesi olduğu düşünülebilir.

RSTP uyarınca futbolculuk faaliyetleri karşılığında yaptığı harcamadan daha fazla ücret alan, kulüple yazılı sözleşmesi olan futbolcu, profesyonel futbolcu olarak tanımlanmaktadır. Bu koşulları taşımayan tüm futbolcular ise amatör olarak nitelendirilir. Amatör futbolcu gelir elde etmemekte, sadece harcamaları karşılanmaktadır¹⁹.

Taraftarlar ve seyirciler ise stadyuma maç izlemek için gelen veya medya vasıtasıyla maç izleyen kesimdir. Taraftarlar, spor kulüplerinin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde gerçekleştirdiği etkinliklerde ve katıldıkları müsabakalarda kulüplere gönüllü olarak maddi ve manevi katkıda bulunan bireylerdir²⁰. Bu nitelikleri ile 6502 Sayılı Kanun kapsamında tüketici olarak değerlendirilebilir²¹. Zira taraftar ve seyirciler bir mal/ hizmet satın almaktadır. 2024 FIFA Statü'nün 3. maddesinde FIFA'nın insan haklarını gözetme yükümlülüğü ele alındığı için dolaylı yoldan bir düzenleme olarak değerlendirilebilir. UEFA tarafından biletleme şartları ve koşullarının belirtildiği talimatın bir amacı da tüm taraftarlar için adil ve düzenli bir biletleme sistemi oluşturulması ve iptal ve erteleme durumlarında tüketicilere iade süreçlerini açıklamaktır²².

¹⁸ ERTAŞ/PETEK, s.321.

¹⁹ <https://digitalhub.fifa.com/m/6a0797ec77cbc02c/original/Regulations-on-the-Status-and-Transfer-of-Players-February-2024-edition.pdf> , s.16, (e.t.:22.11.2024).

²⁰ USLU, Ferhat: Spor Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi, 1. Baskı, Ankara 2016, s. 4.

²¹ WANG, Amy: "Consumer Advocacy in the Sports Industry: Recognizing and Enforcing the Legal Rights of Sports Fans", Hastings Communications & Entertainment Law Journal, 21(4), 1999, s. 824.

²² https://editorial.uefa.com/resources/0285-191651c4847c-2743856c91d9-1000/euro_2024_gp_fans_terms_and_conditions_en.pdf (e.t. 22.11.2024).

Futbol okulları, sportif faaliyetlerin geliştirilmesi ve genç sporuncuların yetiştirilmesi amacıyla faaliyet gösterir. Futbol okullarının hukuki statüleri ülkelerin mevzuatlarına göre değişiklik gösterebilmektedir. TFF Statüsü uyarınca futbol okulları, akademi içerisinde tanımlanır. 2024 FIFA Talimatı'nda da futbol okulları akademi olarak tanımlanmıştır²³. TFF Statüsü'nün 18. maddesi uyarınca kulüpler, kendileriyle hukuki, mali veya fiili bağlantıya sahip olan akademilerde eğitim gören küçük yaş gruplarındaki futbolcuları TFF'ye kaydettirmekle yükümlüdür. 2024 FIFA Talimatı'nın 19. maddesi uyarınca hukuki, mali ya da fiili bağlantıya sahip bir akademi işleten kulüpler, akademide yer alan tüm küçük yaş grubu oyuncularını bağlı bulundukları federasyona raporlamakla yükümlüdür²⁴.

2.2 Futbol Endüstrisinin Gelişiminde Futbol Kulüplerinin Gelirlerindeki Artışın Önemi

Birbirinden uzakta yaşayan ve farklı kültürlere sahip toplumlara sporun iletilmesi de futbolun endüstri haline gelmesinde önem arz etmiştir²⁵. Bu noktada özellikle medya sektörü büyük bir rol üstlenmiş ve futbolun dev bir ekonomi haline gelmesinde etkili olmuştur. Futbol dünyasında güven arz eden Deloitte tarafından her yıl hazırlanan ve futbol dünyasının finansal durumuna ışık tutan Futbol Para Ligi Raporu futbolun bir endüstri haline geldiğini ve hukuken incelenmesi gerektiğini açıkça göstermektedir²⁶.

²³ <https://digitalhub.fifa.com/m/54fbb7c414e49237/original/Regulations-on-the-Status-and-Transfer-of-Players-October-2024-edition.pdf> s.7 (e.t. 11.11.2024).

²⁴ https://www.icsspe.org/system/files/FIFA%20-%20Regulations%20on%20the%20Status%20and%20Transfer%20of%20Players_0.pdf s.24 (e.t. 11.11.2024).

²⁵ Örneğin 2018 Dünya Kupası, FIFA tarihinin tüm gelir kategorileri içerisinde rekor kırmış ve stadyumlar seyirci bazında ortalama % 98,2 doluluğa ulaşarak tarihsel olarak en büyük başarıyı elde etmiştir. https://tr.wikipedia.org/wiki/2018_FIFA_D%C3%BCnya_Kupas%C4%B1 (e.t. 08.08.2024).

²⁶ Deloitte 2022-23 sezonu için açıklanan rapora göre Real Madrid 831.4 milyon € ile en fazla gelir elde eden kulüp olmuştur. Ayrıca ülkemiz takımlarından Galatasaray ve Fenerbahçe, dünya genelinde en yüksek gelir elde eden ilk yirmi futbol kulübü arasında yer almıştır.

Futbolun bir endüstri hatta başlı başına bağımsız bir sektör haline geldiğinin çarpıcı başka bir göstergesi ise pek çok yatırımcının hem futbol ekonomisinden faydalanmak hem de prestijlerini artırmak için futbol kulübü satın almasıdır. Futboldan ciddi kazançların elde edilebileceğini ve dolayısıyla dev bir ekonominin söz konusu olduğunun pek çok örneği bulunmaktadır²⁷.

Dünyada futbol oyunu üzerinden kazanılan paranın yoğun artışı neticesinde futbol ekonomisi ulusal sınırlarını aşmış, günümüzde global düzeyde seyirciye pazarlanan dev bir endüstri olmuştur. Bu sebeple de futbol kulüplerinin yönetiminde kurumsal/şirketleşme yönetim anlayışına geçiş yapılması zaruriyet kazanmıştır²⁸.

Futbolun ekonomik bir sektör haline geldiğinin açık bir göstergesi futbol kulüplerinin gelir kalemleridir. Bu sebeple çalışmamızda medya, reklam, sponsorluk,

<https://www.deloitte.com/uk/en/services/financial-advisory/analysis/deloitte-football-money-league.html>. (e.t. 08.09.2024). ; Deloitte'nin 2023 tarihli raporuna göre Almanya ve İspanya ligleri gelirlerinin artması beklenirken, beş büyük kulübün toplam 18,2 Milyar € gelir ile rekora imza attıkları belirtilmektedir. <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/fi/Documents/about-deloitte/Annual%20Review%20of%20Football%20Finance%202023%20Final%20Report.pdf> s.7 (e.t. 08.09.2024). ; 2021/22 sezonuna ait Deloitte raporunun "A balancing act" başlıklı kısmında 29,5 Milyar € gelir elde edildiği belirtilmiştir. <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/fi/Documents/about-deloitte/Annual%20Review%20of%20Football%20Finance%202023%20Final%20Report.pdf> s.2 (e.t.10.09.2024). ; UEFA tarafından Avrupa futboluna ilişkin mali ve operasyonel verileri topladığı ve analiz ettiği UEFA Benchmarking Report uyarınca 2022 senesinde Avrupalı kulüplerin toplam 25.6 Milyar € gelir elde ettiği belirtilmiştir. <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/fi/Documents/about-deloitte/Annual%20Review%20of%20Football%20Finance%202023%20Final%20Report.pdf> s.6 (e.t. 08.09.2024). ; Deloitte'nin 2023 tarihli raporuna göre 2021/22 sezonu için taraftarların stadyumlara dönebilmesi ile birlikte maç günü gelirlerinde iyileşme yaşanmış ve maç günü gelirleri Avrupa'nın beş büyük kulübünün toplam gelirlerinin %12'sine tekabül etmiştir. <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/fi/Documents/about-deloitte/Annual%20Review%20of%20Football%20Finance%202023%20Final%20Report.pdf> s.6 (e.t. 08.09.2024).

²⁷ Chelsea Kulübü, 2003 yılında Roman Abramovich tarafından 140 milyon Pound bedelle satın alınmış ve Mayıs 2022'de 4,25 milyar Pound gibi rekor bir tutara el değiştirmiştir. Liverpool 2010 yılında New England Sports Ventures grubuna yaklaşık 300 milyon Pound karşılığında devredilmiştir. Manchester City, Eylül 2008'de Abu Dhabi United Group tarafından 265 milyon Pound'a satın alınarak yeni bir döneme adım atmıştır. Manchester United, ABD'li Glazer ailesinin Red Football Limited Yatırım Şirketi aracılığıyla gerçekleştirdiği 800 milyon Pound'luk satın alım sonucunda mülkiyet değişikliği yaşamıştır. İngiliz basınında yer alan bilgilere göre, Glazer ailesi 2022 itibarıyla kulübü satma kararı almış ve potansiyel alıcılar için 10 milyar dolarlık bir satış hedefi belirlemiştir. <https://thepfsa.com.tr/en-zengin-futbol-kulubu-sahipleri/> (e.t. 10.09.2024).

²⁸ GÜNGÖR, s.150.

yayın hakları, kulüp gelirleri gibi futbol kulüplerinin en önemli gelir kalemlerine kısaca değinilmiştir. Futbol kulüpleri, ekonomik kazançlarını büyük ölçüde yayın hakları ve sponsorluk sözleşmeleri gibi ticari faaliyetlerden elde etmektedir²⁹. Geçmiş yıllarda futbol gelirlerinin büyük bir kısmı maç günü bilet satışları ve takımların lisanslı ürünlerinden elde edilirken, günümüzde toplam gelirlerin %75'ini yayın hakları, reklam, sponsorluk ve medya gelirleri oluşturmaktadır³⁰. UEFA Benchmarking Report 2023 senesi bilet kümülatif büyümeye bakıldığında televizyon gelirleri %80, bilet gelirleri %48, ticari büyüme %70, UEFA büyümesi %122, diğer etmenler %41 olarak tespit edilmiştir³¹. Bu tür gelirlerin hukuki düzenlemeleri, futbol ekonomisinin sürdürülebilirliğini korumak açısından önemlidir. FIFA ve TFF, kulüplerin bu gelirleriyle ilgili çeşitli kuralları belirlemekte ve yasal bir zemine oturtmaktadır.

2.2.1 Yayın Hakları Gelirleri

Futbol kulüpleri açısından medya ve yayıncılık gelirleri, gelir kalemleri içerisinde büyük bir yer kaplamaktadır³². Yayın haklarından elde edilen gelirler kulüplerin finansal

²⁹ ERGÜL, Nuray: “Futboldaki Başarıları ile Spor Şirketlerinin Finansal Başarıları Arasındaki İlişkinin Test Edilmesi”, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 35(3), 2017, s.97. ; SOYGÜDEN, Aydoğan: “Profesyonel Futbol Kulüplerinin Gelir Kaynaklarının İncelenmesi”, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(4), 2016, s. 24.

³⁰ BOZKÖYLÜ, Eda: “Dünyada ve Türkiye’de Futbolun Değişim Süreci, 2002–2005 Verileriyle Türkiye’de Oyuncu Performansı Üzerine Ekonometrik Bir İnceleme”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007, s.26.

³¹ <https://documents.uefa.com/r/UEFA-Club-Licensing-and-Financial-Sustainability-Regulations-2023-Online> (e.t. 08.09.2024).

³² KARPAVİCIUS/JUCEVİCIUS, s. 89 ; Deloitte Futbol Para Ligi 2024 raporunda 2022-23 sezonu için Premier Lig kulüplerinin ortalama yayın gelirleri, uluslararası yayın haklarının değerinde yaklaşık %30 oranında yaşanan artışın etkisiyle 208 milyon eurodan 243 milyon euroya yükselttiği tespit edilmiştir. <https://www.deloitte.com/tr/tr/Industries/tmt/analysis/deloitte-football-money-league-2024.html> (e.t. 08.09.2024).

gücünü artırmanın yanı sıra futbol endüstrisinde rekabetçi konumlarını koruyabilmeleri için de kritik rol oynamaktadır³³.

Futbol kulüplerine, müsabakaların televizyon yayın hakları karşılığında yayıncı kuruluşlar tarafından belirli tutarlarda ödeme yapılmaktadır. Bu ödemeler, kulüplerin ulusal liglerdeki maçlarının yanı sıra UEFA ve FIFA tarafından düzenlenen turnuvalardaki karşılaşmalar, hazırlık maçları ve katıldıkları diğer organizasyonlara yönelik yayınlardan elde edilir. Yayın gelirlerinin tutarı, kulüplerin yer aldığı ligin veya turnuvanın prestijine, geçmiş başarılarına ve mevcut turnuvada elde ettikleri performansa göre değişiklik göstermektedir. Bu gelirler, futbol federasyonları aracılığıyla kulüplere dağıtılmakta olup, her ligin kendi finansal dağıtım modeli doğrultusunda paylaştırılmaktadır³⁴. FIFA tarafından yayın hakları gelirlerinin fair play ilkelerine ve şeffaflık ilkesine uygun şekilde dağıtılması amacıyla statülerinde düzenlemelere yer vermiştir. FIFA, Dünya Kupası gibi büyük organizasyonların medya yayın haklarını toplu şekilde devretmektedir. FIFA, bu yayın gelirlerinin nasıl dağıtılacağına dair koyduğu kurallarla hem finansal sürdürülebilirliği temin etmekte hem de işlemlerin şeffaf olmasını sağlamaktadır. Harcamaların dağıtım süreci, federasyonlar ile kulüpler arasında kurulan iş birliği ve karşılıklı bağımlılığa dayanır. Bu mekanizma, federasyona bağlı kulüplerin mali kapasitelerini daha dengeli bir seviyeye getirme ihtiyacını karşılamak amacıyla tasarlanmıştır³⁵.

³³ MOSTOROĞLU, Şekip: “Sporda Medya ve TV Hakları”, Spor Hukuku Dersleri, (Ed.: Kısmet Erkiner/Alı Soysüren), Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, İstanbul 2007, s. 639.

³⁴ KARPAVİCİUS/JUCEVİCİUS, s.90; SAATÇİOĞLU, Cem/ÇAKMAK, Uygur Delal: “Avrupa ve Türkiye’de Futbol Ekonomisi: Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, Sakarya İktisat Dergisi, 8(4), 2019, s.335. ; TFF resmi sitesinde yapılan Süper Lig ve 1. Lig Yayın Hakları İhalesi'ne ilişkin kamuoyu bilgilendirmesinde 2024-25 sezonu için 182.000.000,00-USD+ KDV teklifin kabul edildiği ve ön sözleşme akdedildiği açıklanmıştır. <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=687&ftxtID=43535> (e.t. 08.09.2024).

³⁵ KARPAVİCİUS/JUCEVİCİUS, s.92.

UEFA tarafından hazırlan FFP, kulüplerin mali durumlarını denetlemek amacıyla kurallar koymakta ve yayın hakları gelirlerinin nasıl harcanması gerektiği konusunda düzenlemeler içermektedir³⁶. Yayın gelirlerinin harcanmasına ilişkin esaslar yayın gelirlerinin oyuncu maaşları, transferler ve tesis geliştirme gibi doğrudan futbol operasyonlarına odaklanarak harcanması, yayın gelirlerinin bir kısmının altyapı için harcanması, futbol dışı finansal borçlara ilişkin sınırlamaların olması şeklinde örneklendirilebilir. Belirlenen kriterlere aykırı şekilde yayın gelirlerinin harcanması halinde UEFA tarafından transfer yasağı, turnuvalardan men edilme gibi disiplin cezaları uygulayabilmektedir. Yayın gelirlerinin kulüp faaliyetlerinde nasıl değerlendirilmesi gerektiği, özellikle “Annex XI - Break-even Requirement” ek dökümanında detaylandırılmıştır³⁷. Burada transfer harcamaları, altyapı yatırımları ve oyuncu maaşları gibi kategorilere özel sınırlamalar yer alır.

2.2.2 Sponsorluk Gelirleri

Futbola karşı yaşanan yoğun rağbet zaman içerisinde, özellikle kâr amacı güden ticari işletmelerin hedefi haline gelmiştir. Futbol, geniş bir izleyici kitlesine ulaşmak isteyen ticari işletmeler için ürünlerini tanıtmaya ve pazarlama açısından önemli bir reklam mecrası ve etkili bir erişim aracı haline gelmiştir. Bu sebeple futbol kulüplerinin gelirlerinin büyük çoğunluğu sponsorluk yolu ile elde edilmektedir³⁸.

³⁶ <https://documents.uefa.com/r/UEFA-Club-Licensing-and-Financial-Sustainability-Regulations-2023-Online> s. 38-47 (e.t. 10.09.2024).

³⁷ <https://documents.uefa.com/v/u/MFxeqLNKelkYyh5JSafuhg> s.76 (e.t. 21.11.2024).

³⁸ ULUN, Cihan: “Türkiye’de Şirketleşen Ve Halka Arz Edilen Futbol Kulüplerinin Sportif Başarı ve Mali Performans Analizleri”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aralık 2016, s.2. 2023-2024 Trendyol Süper Lig Sponsorluk İnfografisi’ne göre anonim şirket olan kulüplerde %18 artış, stadyum isim sponsoru olan kulüplerde %13 artış olmuştur. Ayrıca ülkemizde en çok sponsora sahip takım ⁴⁰ farklı marka ile çalışan Gaziantep FK olarak belirlenmiştir. Genel olarak önceki sezona göre hem sponsorluk hem de marka sayısının %5 arttığı tespit edilmiştir. Çalışmada sponsorluk faaliyetinden en çok gelir elde eden ülkemiz kulüpleri Galatasaray, Fenerbahçe ve Beşiktaş olduğu saptanmıştır. https://anasponsor.com/23-24-Super-Lig-Sponsorluk-Infografik_Anasponsor.pdf (e.t. 20.11.2024) ; “FIFA

Futbol kulüplerine yapılan sponsorluklar farklı şekillerde gerçekleştirilmektedir. Sponsor firmalar, kulübün kullandığı spor malzemeleri ve teçhizatlar üzerinde markalarını tanıtarak, maçların oynandığı stadyumlarda veya spor salonlarında yer alan reklam panolarına verdikleri reklamlarla, düzenlenen etkinliklere isim sponsoru olarak katılarak görünürlük sağlayabilir. Futbolcuların giydiği formaların yanı sıra, saha kenarındaki reklam panoları ve takım otobüslerinin üzerindeki sponsor firma isimleri, sıkça kullanılan sponsorluk yöntemleri arasında yer almaktadır. Futbol, takım sponsorluğu kapsamında en fazla desteklenen spor dalı olarak öne çıkmaktadır³⁹.

Spor etkinliklerine sponsor olmayı hedefleyen markalar, belirledikleri hedef kitleye uygun şekilde maddi katkıda bulunabilir veya malzeme desteği sağlayabilirler. Futbol kulüplerine veya organizasyonlarına sponsor olmak, diğer sponsorluk türlerine kıyasla daha maliyetli gibi görünse de, markaların yarattığı farkındalık düzeyi bu tür sponsorluklarla genellikle çok daha yüksektir⁴⁰.

TFF, Kulüp Lisans ve Finansal Fair Play Talimat'ı uyarınca kurallar belirlemekte ve kulüplerin sponsorlar ile yapmış olduğu anlaşmaları denetleyebilmektedir. Sponsorluk anlaşmalarının talimatlara uygun şekilde yapılması hukuki açıdan önem arz etmektedir⁴¹.

tarafından hazırlanan raporda turnuvaların %54'ünden fazlasının bir isim sponsoru olduğu belirlenmiştir.”
<https://digitalhub.fifa.com/m/2a5dc95026d9cf8a/original/FIFA-Professional-Football-Report-2023.pdf>
s.15 (e.t. 10.09.2024).

³⁹ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI: Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri Sponsorluk, Ankara 2011, s. 14-15.

⁴⁰ GÜL, Ozan/ONAY, Atılım: “Futbol Kulüpleri Sponsorluğunun Kurumsal İşleyiş Süreci İçerisinde Değerlendirilmesi”, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi, 29(1), 2021, s. 85-86.

⁴¹ <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Kulup-Lisans-ve-Finansal-Surdurulebilirlik-Talimati.pdf> (e.t.: 20.11.2024).

Premier Lig, PLLF düzenlemesi ile birlikte kulüplere yayın hakları, sponsorluk gelirleri ve ticari faaliyetlerden elde edilen gelirlerin adil bir şekilde paylaştırılmasını sağlayacak bir yapıyı benimsemiştir⁴².

2.3 Futbol Endüstrisinin Gelişimi Sürecinde Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi

Futbolun geçirdiği yapısal değişimle birlikte, futbol kulüpleri bu hızlı değişime adapte olmaya çalışmış ve profesyonel futbol şubeleri oluşturulan ya da mevcut anonim şirketlere devir işlemi yaparak hızla şirketleşmeye başlamıştır. Günümüzde de büyük kulüplerin büyük çoğunluğu, modern şirketler olarak organize olmuş ve bazıları borsada halka arz edilmektedir. Türkiye’de de şirketleşme çalışmaları zaman zaman sekteye uğrasa da 1980’li yıllarda başlamıştır⁴³.

Futbol kulüpleri, şirketleşme yoluyla spor faaliyetleri yürütmenin yanı sıra ticari faaliyetler de gerçekleştirebilmektedir. Kulüpler, açıkladığımız üzere gelirlerini maç biletlerinden, yayın haklarından, sponsorluk anlaşmalarından ve ticari ürün satışlarından elde etmektedir. Bu gelirlerin düzenli ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilebilmesi için kulüplerin şirketleşmesi, mali yönetimini, vergi yükümlülüklerini, borç ödeme süreçlerini ve ticari ilişkilerini daha sistematik bir şekilde düzenlemesini sağlayacaktır⁴⁴.

⁴² <https://www.thefa.com/football-rules-governance/policies/financial-regulation> (e.t.: 10.09.2024).

⁴³ DORUKKAYA, Şakir/FIRATLI, Aydın/EBİÇLİOĞLU, F.Kemal: Türkiye’de Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, Halka Açılması, Finansmanı ve Vergileme, 1. Baskı, Dünya Yayıncılık, İstanbul 1998, s. 19.

⁴⁴ 2023 yılına ait FIFA Professional Football Report tarafından hazırlanan raporda en fazla profesyonel kulüp sayısının 244 ile Meksika’ya ait olduğu ve devamında 136 kulüp ile Türkiye’nin ikinci sırada olduğu belirtilmektedir. <https://digitalhub.fifa.com/m/2a5dc95026d9cf8a/original/FIFA-Professional-Football-Report-2023.pdf> s.108 (e.t. 10.09.2024) ; 2023 yılına ait FIFA Professional Football Report’ta 135 ülkede toplam 3.986 profesyonel kulüp bulunduğu belirtilmiştir. <https://digitalhub.fifa.com/m/2a5dc95026d9cf8a/original/FIFA-Professional-Football-Report-2023.pdf> s.104 (e.t. 10.09.2024) ; 2019 yılına ait FIFA Professional Football Reportta ise en az 3.903 profesyonel kulüp olduğu belirtilmiştir. <https://digitalhub.fifa.com/m/a59132e138824c1c/original/jlr5corccbsef4n4brde.pdf> s.4 (e.t. 10.09.2024).

SKSFK, şirketleşme konusunda yalnızca anonim şirketlere yer vererek, kulüplerin şirketleşme sürecini belirlemiştir. Bu sebeple, TTK çerçevesinde kurulan anonim şirketlerin spor anonim şirketi statüsüne uygun şekilde kurulması gerekmektedir. Şirketleşmenin yalnızca anonim şirketle sınırlı tutulması, bazı eleştiriler almaktadır. Şahıs şirketlerinin, kulüplerin yapısına uygun olmaması ve yalnızca ticari faaliyetleri kapsamayacak şekilde kurulmaları gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca, şahıs şirketlerinde ortakların gerçek kişi olması zorunluluğu, kulüplerin sahip olduğu anonim şirket yapısıyla uyumsuzdur. Bu sebeple kulüp yapılarını daha uzun süreli ve sürdürülebilir kılmak için anonim şirket yapısının daha uygun olduğu söylenebilir. Bununla beraber SKSFK'nın limited şirketleri kapsam dışında bırakması ise eleştirilen bir diğer noktadır. Limited şirketler, büyük sermayelerin yönetimi için uygun bir seçenek olup, özellikle küçük kulüplerin şirketleşmesi için daha esnek bir yol olabilir. Yeni TTK ile limited şirketler için denetim ve yönetim konusunda önemli yenilikler getirmiştir. Bu nedenle, SKSFK'nın limited şirketlere de yer vermesi, kulüplerin şirketleşme süreçlerini daha esnek ve uyumlu hale getirebilir⁴⁵. Ayrıca, öğretide limited şirketlerin küçük anonim şirketler olarak kabul edildiği görüşü öne sürülmektedir⁴⁶. SKSFK'nın amatör dallarda şirketleşmeye izin vermesi, olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Ancak, şirket türünün yalnızca anonim şirketle sınırlı tutulması, küçük kulüplerin şirketleşmesini zorlaştıran bir engel oluşturmakta ve bu durum eleştirilebilir.

2.3.1 Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesinin Nedenleri

Futbol kulüplerinin şirketleşmeye yönelmesinin başlıca sebebi yukarıda izah edildiği üzere ekonomik büyüme olmuştur. Futbol kulüplerinin rekabetçi futbol pazarında

⁴⁵ ASLAN, s.113.

⁴⁶ ASLAN, s.114.

varlıklarını sürdürebilmesi için şirketleşmeleri kaçınılmaz olmuştur. Spor kulüplerinin dernek yapısında faaliyet gösteren futbol şubeleri, hızla büyüyen futbol endüstrisinin rekabetçi ortamında varlıklarını sürdürebilmek, yeni finansman kaynakları oluşturmak, kârlı yatırımlar yapmak ve ticari hamlelerle büyümelerini desteklemek amacıyla şirketleşme yolunu tercih etmektedir⁴⁷.

Futbol oynama amacı güderek kurulan futbol kulüpleri birçok yeni gelir kalemi elde etmiş ve başlangıçtaki amacı dışında ciddi kazançlar elde etmiştir. Gelirlerin bu yönde artması ile doğru orantılı olacak şekilde giderler de artmıştır. Zira taraftar beklentisi nedeniyle yapılacak yüksek meblağlı transfer ücretleri, altyapı maliyetleri gibi pek çok gider kalemi söz konusu olmuştur. Futbol branşında çok yüksek bütçelere sahip futbol kulüplerinin gelir ve giderlerini denge halinde tutabilmeleri ve her geçen gün artan ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri faaliyetlerini kazanç amacı gütmeyen tüzel kişiliği haiz spor kulüpleri, dernek şeklinde yürütmeye çalışmaları hem mevzuat anlamında hem de ticari hayatın gereklilikleri sebebiyle son derece zorlaşmıştır. Bu ihtiyaçlar neticesinde şirketleşme süreçleri başlamıştır⁴⁸.

Şirketleşmenin başlıca sebeplerinden birisi de halka açılma olmuştur. Zira payları borsada işlem gören halka açık şirketler, uzun vadeli fon sağlayarak rekabetçi futbol pazarında üstünlük sağlayabilme imkânı bulmuşlardır⁴⁹.

Büyük bütçelerin dernek şeklinde yönetilmesinin zorlukları göz önüne alındığında, kurumsallaşma ve profesyonelleşme, halka arz, dernek statüsünde iken

⁴⁷ ERDOĞAN, Halil Berk: “Türk Hukukunda Spor Kulüplerinin Hukuki Yapısı ve Futbol Şubelerinin Şirketleşmesi” Türkiye Barolar Birliği Spor Hukuku Kurulu Av. Türker Arslan Armağanı (Ed.: Tacar Çağlar), 1. Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2021, s. 368.

⁴⁸ DEMİRCİ, Serdar: “Spor Anonim Şirketleri Özelinde Sporda Şirketleşme” Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 29(50), 2024, s.303.

⁴⁹ DEVECİOĞLU, Sebahattin/ÇOBAN, Bilal/KARAKAYA, Yunus Emre/KARATAŞ, Özgür: “Türkiye’de Spor Kulüplerinin Şirketleşmeye Yönelimlerinin Değerlendirilmesi”, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 10(2), 2012, s. 38.

gerçekleştirilemeyen ticari faaliyetlerin yapılabilmesi, bağılı spor kulüplerine doğrudan finansman sağlanabilmesi gibi önemli avantajlar ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, UEFA'nın 2004/2005 sezonundan itibaren lisans hakkı için belirlediği kriterlere uyum sağlamak, kurumsal yönetim ilkelerini uygulamak, uluslararası alanda marka değerini artırmak, kredi temininde kolaylık sağlamak, artan rekabet koşullarında büyük ölçekli maliyetleri karşılayabilmek ve vergi avantajlarından yararlanabilmek de bu yapının sağladığı imkanlar arasındadır⁵⁰.

2.3.2 Şirketleşmenin Avantaj ve Dezavantajları

Ülkemizde futbol kulüpleri bir yandan vergi avantajlarından yararlanabilmek amacıyla dernek şeklinde faaliyetlerini devam ettirmiş, öteki yandan ticari faaliyette bulunma, kurumsal görünüm ve profesyonelleşme gibi amaçlarla şirketleşme amacı gütmüştür. Derneklerin katma değer vergisi, damga vergisi gibi pek çok vergi ve harç istisnasına sahip olması, veraset ve intikal vergisi muafiyeti, muhtelif bağış ve yardımları gelirlerden indirilebilme imkanı gibi birçok vergisel kolaylıktan yararlanabilmelerinin söz konusu olması bir avantaj olarak karşımıza çıkmaktadır⁵¹.

Ülkemizde dernek statüsünde faaliyet göstermiş futbol kulüpleri, kamu kurumlarından destek alabilme, taşınmaz mal edinme ve bağış kabul etme gibi çeşitli hak ve ayrıcalıklardan yararlanmışlardır⁵². Dernek olmanın diğer avantajları geleneksel yapının korunması, iflas olmaması, ortak menfaatin bulunması, yönetici seçiminde daha şeffaf bir ortamın bulunması, aidiyet duygusu bulunması, kâr amacı güdülmemesi gibi

⁵⁰ DEVECİOĞLU/ÇOBAN/KARAKAYA/KARATAŞ, 36.

⁵¹ AYKUL, Ömer: Dernekler Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023, s.174-178 ; DEVECİOĞLU/ÇOBAN/KARAKAYA/KARATAŞ, s. 36.

⁵² BAŞARAN, Murat/ATAY, Tezcan: Spor ve Sporcunun Vergilendirilmesi ve Vergi Avantajları, Yaklaşım Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2003, s. 223-228.

örnekler sayılabilir. Dernek olmanın dezavantajı olarak yönetsel ve mali şeffaflık problemi olabilmesi, duygusal kararlar alınabilmesi riski, toplumsal güvenin az olması, kanunen yasaklanan faaliyetlerin dernek çatısı altında daha kolay yapılabilme imkânı bulunmasıdır⁵³.

Dernek statüsünde faaliyet göstermenin maddi açıdan avantajları söz konusu olsa da dev bir endüstri haline gelen futbolun, kulüpler açısından teknolojik gereklere uygun bir şekilde kurumsallaşması zaruriyeti doğmuştur. Zira taraftar beklentisini karşılama, son derecede rekabetçi bir endüstrinin getirdiği finansal maliyetin karşılanması gibi zorunluluklar söz konusudur. SKSFK öncesinde bir taraftan dernek olmanın avantajları kullanılırken diğer yandan derneklerin sınırlı olarak yapabileceği faaliyetleri kurulan veya ortak olunan şirketler vasıtasıyla sürdürülebilmesi mümkün kılınmıştır⁵⁴.

Şirketleşme ile birlikte futbol kulüpleri kurdukları şirketleri halka arz ederek kulüp açısından fon sağlama avantajına sahip olmuştur. Halka arz, kulübe fon sağlanmasının yanı sıra kulübün bilinirliğinin artması, şirket hisselerinin borsada el değiştirerek değerinin tespit edilebilmesi, kurumsal yapı, şeffaflık, kredi temininde de kolaylık gibi noktalarda da avantaj sağlamıştır. Halka arz olan futbol anonim şirketlerinin hisse senetlerinin rehni veya bu şirketlerin yıl sonunda dağıtılacak olan temettü ödemeleri karşılığında finansman olanağı da sağlanmıştır⁵⁵.

Şirketleşmeyi tercih eden kulüpler, finansman sağlayan kurumların da benzer bir yapıya sahip olması sayesinde onların güvenini kazanmayı başarmıştır⁵⁶.

⁵³ BİNİCİ, Mehmet Emrah: “Türkiye’de Profesyonel Futbol Kulüplerinin Hukuki Statüleri Ve Vergisel Mükellefiyetleri İle İlgili Problemler Ve Çözüm Analizleri”, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, Samsun 2022, s.55.

⁵⁴ DORUKKAYA/FIRATLI/EBİÇLİOĞLU, s. 2

⁵⁵ AKŞAR, Tuğrul: “Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, Halka Arzı ve Kredilendirilmesi”, <https://www.futbolekonomi.com/index.php/vizyonmisyon/817-futbol-kulueplerinin-irketlemesi-halka-arz-vekredilendirilmesi.html> (e.t. 09.09.2024).

⁵⁶ DORUKKAYA/FIRATLI/EBİÇLİOĞLU, s. 59.

Şirketleşmenin avantajları finansman temini yüksek olması, profesyonel yönetim kurulması zaruriyeti, hisse senedi çıkarılabilmesi, kazancın ortak/ hissedarlara dağıtılabilmesi, spor alanında faaliyet göstermek koşuluyla her alanda faaliyet gösterebilir olması şeklinde sıralanabilir. Şirketleşmenin dezavantajları ise iflasa tabi olunması, bağış ve yardım toplayamaması, aynı ve nakdi kamu gücünden yararlanılamaması, TTK prosedürlü pek çok hükmüne tabi olmaları şeklinde sıralanabilir⁵⁷.

Futbolun geleneksel olarak dernek yapısıyla örgütlendiği düşünüldüğünde, şirketleşmenin bir dezavantajı, bu geleneksel yapının bozulması olarak değerlendirilebilir. Bu kapsamda SKSFK'da şirketleşmenin spor kulübünün bağlı ortaklığı veya iştiraki şeklinde gerçekleşebileceğinin hüküm altına alınması ile hem kulüplerin geleneksel yapısının korunması hem de ekonomilerini yönetebilmelerinin önü açılmıştır⁵⁸. Bununla beraber bazı profesyonel futbol kulüplerinin tüm gelir kalemleri içerisinde gelir kalemlerinin oransal dağılımı ve hukuki statüleri incelendiğinde şirketleşen futbol kulüplerinin, dernek olarak oluşan futbol kulüplerine nazaran ciddi oranda bir gelir kaydetmediği, ilerleme yaşamadığı tespit edilmiştir. Şirketleşme ile birlikte mali başarının elde edilebilmesi için lig değerinin yüksek olması, kulübün marka değerinin yüksek olması, iyi yönetim olması gibi gereklilikler de bulunmaktadır⁵⁹.

⁵⁷ BİNİCİ, s.55.

⁵⁸ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7405&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> (e.t. 09.09.2024).

⁵⁹ BİNİCİ, s.51.

2.4 Şirketleşme Modelleri

2.4.1 Genel Olarak

Futbolun ekonomik boyut kazanması ve şirketleşme sürecine girmesi ile birlikte günümüze uzanan bu süreçte dünyada şirketleşme modelleri oluşmuştur. Dünyada spor kulüplerinin ilk şirketleşme modeli klasik modeldir. Klasik modelde spor kulübü üyelerinden oluşan genel kurul mevcut olup spor kulüplerinin finansal ortağı bulunmamaktadır. Klasik model de asıl amaç futbolun ilk doğuşundaki gibi sportif başarıdır. Bu model aile şirketi kavramı ile ilişkilendirilebildiğinden kulüp yöneticilerinin şahsi becerileri, aidiyet duyguları önem taşımaktadır. Ara modelde ise, klasik modelden farklı olarak kulübün bir kısmının gelirlerinin halka açılması olmuştur⁶⁰. Örneğin Bayern Münih takımında kulübün %75'i dernek üyelerinin mülkiyetindeyken, %25 hisse yatırımcılara aittir⁶¹.

Borsa/A.Ş. modeli ise futbol kulüplerinin mali işlemlerini yönetmek amacıyla oluşturulan ve daha sonra hisseleri halka arz edilen anonim şirketler üzerinden gelir ve giderlerini devretmesi esasına dayanmaktadır. Borsa A.Ş. modelinde, kulüpler anonim şirket şeklinde faaliyet göstererek hisse senedi çıkarır ve bu şekilde yatırımcıları toplar. Ayrıca, kulübün mali durumunun denetimi, borsada işlem gören bir şirket olarak yasal düzenlemelere tabidir⁶². Örnek olara Borussia Dortmund takımının hisseleri Frankfurt Borsası'nda işlem görmektedir⁶³. Bu bağlamda, ülkemizdeki kulüpler genellikle kulübün doğrudan elde ettiği gelirler ve kulüp çatısı altında kurulan şirketlerin sağladığı ticari

⁶⁰ DEVECİOĞLU/ÇOBAN/KARAKAYA/KARATAŞ, s. 39.

⁶¹ https://fcbayern.com/en/club/company/teaser-stockholder?utm_ (e.t. 09.09.2024).

⁶² DEVECİOĞLU/ÇOBAN/KARAKAYA/KARATAŞ, s. 40.

⁶³ <https://www.boerse-frankfurt.de/suchergebnisse/Borussia%2520Dortmund%2520%2520> (e.t.10.12.2024).

kazançları, borsaya açılan Futbol A.Ş. veya Sportif A.Ş. gibi şirketlere devretmeyi tercih etmektedir. Aynı zamanda, tüm giderlerin kulüp bünyesinde tutulacağı bir yapı oluşturularak, kulüp bu şekilde borsaya açılmayı benimsemektedir⁶⁴.

Futbol A.Ş. modeli, futbol kulüplerinin hem ticari hem de futbol faaliyetlerini birlikte yürüttüğü ve anonim şirket olarak yapılandırıldığı bir sistemdir. Bu model, kulüplerin profesyonel bir yönetim anlayışı benimseyerek, finansal sürdürülebilirliği sağlarken aynı zamanda sportif başarıyı hedeflemektedir⁶⁵. Kulüp, anonim şirket statüsünde faaliyet gösterir ve kulüp yönetimi, ticaretle ilgili kararlar ile sportif hedefler arasında bir denge kurarak kulübün büyümesine katkıda bulunmaktadır. Bu yapı, kulüplerin profesyonel futbolcu transferleri, sponsorluk anlaşmaları, yayın hakları ve ürün satışları gibi ticari ve sportif faaliyetlerini, şirket yasalarına ve mevcut düzenlemelere uygun bir şekilde yönetmelerini sağlamaktadır. Futbol A.Ş. modeli, ülkelere ve yasal çerçevelere bağlı olarak farklı isimlerle anılsa da, temel yapı olarak futbol kulüplerinin ticari faaliyetlerini yönetmek için kullanılan anonim şirket yapısını ifade eder. Ülkemizde Sportif A.Ş. ismi ile büyük ölçüde benimsenmiştir⁶⁶.

Geniş Tabanlı Taraftar A.Ş. yapısı 100 bin üstünde üye içerisinde seçilmiş delegelerin denetimi altında görevini icra eden yönetim kurullarının aldığı kararlar ile futbol kulübün bir şirket gibi yönetilmesidir. “Supporters Direct” yapısı ise taraftarın futbol kulübüne sermaye getirdiği ve ortak olunan bir yapıdır. Bu yapı, kulüplerin ekonomik zorluklar yaşaması durumunda taraftar gruplarının kulüpleri kurtararak

⁶⁴ DEMİRCİ, s.314.

⁶⁵ <https://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/yonetim/117-tugrul-aksar/817-futbol-kulueplerinin-irketlemesi-halka-arz-ve-kredilendirilmesi.html> (e.t.10.12.2024).

⁶⁶ “Örneğin Juventus Football Club S.p.A, Galatasaray Sportif A.Ş. gibi isimler kullanılmaktadır.” <https://www.laliga.com/en-TR/comparator/teams?team1=juventus> (e.t.10.12.2024) ; <https://sportif.galatasaray.org/> (e.t.10.12.2024).

yönetim sürecine doğrudan dahil olmasını teşvik etmektedir. Örnek olarak Supporters Direct modeli, İngiltere’de AFC Wimbledon gibi kulüplerin taraftar sahipliğinde başarılı bir şekilde yeniden organize edilmesini sağlamıştır⁶⁷.

2.4.2 Türkiye’de Şirketleşme Örnekleri

Ülkemizde ilk kez şirketleşen futbol kulübü Malatyaspor olmuştur. Malatyaspor, futbol şubesini Malatyaspor A.Ş.’ye devretme yoluyla şirketleşmeyi tercih etmiştir. Şirketleşmeyi ilk kez gerçekleştiren kulüp Malatyaspor olmasına rağmen bir alt lige düştüğü için Malatya Spor A.Ş. tasfiye edilmiştir⁶⁸.

Ülkemizde ilk şirketleşme sürecini geçiren kulüpler Galatasaray, Beşiktaş, Fenerbahçe, Trabzonspor, Vanspor, Adanaspor, İstanbulspor, Çanakkale Dardanelspor, Karşıyaka Spor, Antalyaspor ve Siirt Jetpaspor’dur⁶⁹. Bu kulüpler arasında dört büyükler olarak nitelendirilen Galatasaray, Trabzonspor, Beşiktaş, Fenerbahçe halka arz olabilmeyi başarmıştır⁷⁰. Dört büyüklerin hisseleri borsada işlem gördüğü ve şirketleşme sürecinde fon sağlayabildikleri için çalışmada üzerinde durulmuştur.

Dört büyükler içerisinde yer alan Beşiktaş, dernek şeklinde görevini icra eden futbol şubesinin hem gelir hem de giderlerini kurmuş olduğu şirkete devrederek şirketleşmiştir. Galatasaray, Fenerbahçe ve Trabzonspor ise kendi bünyelerinde

⁶⁷ DEVECİOĞLU/ÇOBAN/KARAKAYA/KARATAŞ, s. 38. , <https://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/yonetim/121-mete-ikiz/363-bir-enduestri-olarak-futbol.html> (e.t. 09.09.2024).

⁶⁸ DORUKKAYA/FIRATLI/EBİÇLİOĞLU, s.21.

⁶⁹ DORUKKAYA/FIRATLI/EBİÇLİOĞLU, s. 20-23.

⁷⁰ ZEREN, Feyyaz/GÜMÜŞ, Fatih: Türk ve Yabancı Futbol Takımlarının Borsa Performansları Üzerine Bir Uygulama, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(2), 2013, s. 37-38.

kurdukları şirketlere aktiflerini devrederken giderlerini çoğunlukla kulüp içerisinde bırakmışlardır⁷¹.

Dört büyükler tarafından benimsenen model, “Sportif A.Ş.” modeli olarak karşımıza çıkmaktadır. “Sportif A.Ş.” modeli genel itibariyle ülkemizde Süper Lig ve üst düzey profesyonel liglerdeki kulüpler için geçerli bir şirketleşme modelidir. Anonim şirketler, dernek yapısından farklı olarak, kar amacı güdebilen ve ticari faaliyetlerde bulunabilen kuruluşlardır. Sportif anonim şirketler, TTK’ nın anonim şirketlerle ilgili hükümlerine uygun olarak kurulur⁷².

Kasımpaşa Spor Kulübü, şirketleşme sürecinde özel mülkiyet yapısını tercih ederek Türk futbolunda profesyonel yönetim anlayışını benimseyen kulüpler arasında yer almıştır. Ciner Holding’in sağladığı mali destek ve yönetsel stratejilerle kulüp, hem sportif hem de ticari alanda sürdürülebilir başarı hedefleri doğrultusunda ilerlemektedir⁷³.

2.4.3 Dünyada Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesine Yönelik Örnekler

2.4.3.1 Genel Olarak

Futbol kulüplerinin şirketleşmesine, futbolun mucidi İngiliz kulüpleri öncülük etmiştir. 90’lar sonrasında Manchester United, Arsenal, Celtics, Tottenham Hotspurs gibi kulüpler, şirketler kurmuşlardır. 1991 senesinde şirketleşmiş olan Manchester United, İngiltere ve 1995 senesinde spor tarihinin önemli halka arz işlemlerinden birini

⁷¹ AKYÜZ, Mehmet Emin: “Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi Ve Halka Açılması: Avrupa Futbol Piyasasındaki Gelişmeler Çerçevesinde Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray Ve Trabzonspor Örneğinin Değerlendirilmesi”, T.C. Başbakanlık Sermaye Piyasası Kurulu Aracılık Faaliyetleri Dairesi, İstanbul 2005, s.ii.

⁷² DEVECİOĞLU/ÇOBAN/KARAKAYA/KARATAŞ, s.37.

⁷³ ŞEKER, N. Tülay/UZUN, Bünyamin: Ciner Grubunun Ekonomi Politik Yapısı, İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 3(2), 2018, s. 116.

gerçekleştirmiştir. Manchester United’ın şirketleşmesi ve halka arz süreci pek çok kulübe emsal teşkil etmiştir⁷⁴.

İtalya’da da kulüplerin çoğu şirket olarak yapılanmıştır. Juventus FC ve AC Milan örnek verilebilir. Fransa’da spor kulüpleri yasal düzenlemeleri uyarınca dernek veya şirket şeklinde kurulabileceği belirtilmiştir. Fransa’da alt liglerde ki kulüpler genel olarak dernek şeklinde örgütlenmiştir. Kurulan dernekler, kar amacı gütmemeli ve ticari faaliyette bulunurken “güçlendirilmiş maddeleri” olmalıdır⁷⁵.

Avrupa nezdinde İngiltere’den sonra Danimarka, sayıca en çok spor kulübünün borsada işlem gördüğü ülkedir. Portekiz ve İskoçya’da da pek çok spor kulübü hisse senetlerinin halka arz edilmesiyle finansal piyasalarda işlem görebilmektedir. Hollanda’da ise kulüp üyelerinin mülkiyetinde bulunan kulüpler, genellikle bağış ve yardımlarla faaliyetlerini sürdürmektedir⁷⁶.

Futbolun doğduğu İngiltere, şirketleşme ve futbol endüstrisinden yüksek maddi gelir elde edebilme konusunda önde gelmektedir. Bununla birlikte Avrupa genelinde futbol kulüplerinin şirketleşmesi halen beklenen noktada değildir. UEFA özellikle futbolun mali anlamda profesyonel yönetim boyutunda şirketleşmesini desteklese de çoğu Avrupa ülkesinde halen kulüpler dernek statüsünde faaliyetlerini sürdürmektedir⁷⁷.

⁷⁴ TEMİZEL, Fatih/ÇOBAN, Ulvi: Halka Arz Edilmiş Türk Futbol Kulüpleri Web Sitelerinin İngiltere'deki Rakipleriyle Yatırımcı İlişkileri İçeriği Karşılaştırması, https://torino2015.econworld.org/assets/temizel_coban.pdf (e.t.:11.09.2024).

⁷⁵ YILDIZ, s. 36- 37.

⁷⁶ CERRAHOĞLU, Necati/İMAMOĞLU, Ahmet Faik: “Sporun Ekonomik Boyutu, Almanya Örneği”, Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi - Bildiriler Kitabı / Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, (Ed.: İbrahim YILDIRAN), Gazi Üniversitesi, Ankara 2000, s. 240.

⁷⁷ DEMİRCİ, s.311.

2.4.3.2 Manchester United Şirketleşme Süreci ve Gelirini Artırma

Yöntemleri

Çalışmamızda futbol kulüplerinin dünyadaki şirketleşme örneklerini incelerken, Manchester United'ı özellikle vurgulamamızın sebebi, kulübün son derece başarılı bir şirketleşme modeli geliştirmiş olmasıdır. Ayrıca, elde ettiği gelirleri stratejik yatırımlarla doğru şekilde değerlendirerek gelirlerini katlamayı başarmıştır. Bu model, futbol kulüplerinin finansal sürdürülebilirliklerini sağlama ve sportif başarılarını destekleme açısından örnek bir yapı sunmaktadır.

Manchester United Futbol Kulübü 1995 yılında şirketleşme sürecini tamamlamış, halka arz edilmiştir. Başarılı bir şirketleşme ve halka arz süreci geçiren kulüp diğer kulüplere de öncülük etmiş hatta şirketleşme modellerinden söz edilirken “Manchester United Modeli” ismi kullanılmıştır⁷⁸. Manchester United, halka açık bir anonim şirket yapısını benimseyerek, kulüp finansmanını uluslararası yatırımcı tabanından elde etme yoluna gitmiştir. Bu model sayesinde kulüp, geniş bir yatırımcı kitlesine ulaşarak mali kaynaklarını çeşitlendirirken yönetim kontrolü, büyük hissedarların elinde kalmaya devam etmiştir⁷⁹.

Kulüp, başarılı bir halka arz süreci sonrasında elde ettiği finansmanı, stratejik yatırımlara yönlendirerek hem sportif hem de ticari hedeflerine ulaşma konusunda önemli adımlar atmıştır. Bu finansal strateji, kulübün sürdürülebilir bir büyüme modeli oluşturmaya katkıda bulunmuş ve küresel ölçekteki marka değerini artırmıştır. Manchester United Futbol Kulübü halka arz neticesinde elde ettiği gelirleri öncelikle

⁷⁸ SUNAY, Hakan: Spor Kulüplerinde Şirketleşme (Bazı Avrupa Ülkeleri ve Türkiye’den Örnekler), Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 9(2), 2004, s. 73.

⁷⁹ <https://ir.manutd.com/~media/Files/M/Manutd-IR/Annual%20Reports/manchester-united-plc-20f-20131024.pdf> (e.t. 10.12.2024).

modern tesisleşme yaparak kullanmıştır. 70.000 kişilik Old Trafford stadyumu kurulmuş ve stadyum maç günleri dışında da her gün kullanılabilecek şekilde kurulmuştur. Manchester United Futbol Kulübü bu yöntem ile maddi açıdan pozitif gelir elde etmiştir. Old Trafford; içerisinde müze, pek çok mağaza, eğlenmek için oluşturulmuş alanlar ve konaklama hizmeti barındırmaktadır. Old Trafford içerisinde yer alan bu merkezler iyi bir tanıtım yöntemi ile kitlelere kısa sürede yayılmış, marka bilinirliği artırılmıştır. Kulüp, nitelikli sponsorlar ile anlaşma yaparak sponsorluk geliri de elde etmiş, stadyum içerisi ve dışarısı için aldığı reklamlar ile reklam geliri elde etmiştir. Kısa süre içerisinde mali gücünü katlayarak artıran kulüp pek çok yatırımcının dikkatini çekmiştir. 1992 yılında NFL takımlarından Tampa Bay Buccaneers'ın sahibi olan Malcolm Glazer, 16 Mayıs 2005'te 790 milyon GBP ödeyerek Manchester United Futbol Kulübü'nün %75 oranındaki hisselerini satın almış ve kulübün yeni sahibi konumuna gelmiştir⁸⁰.

Sportif faaliyetler, ulusal ve uluslararası düzeyde federasyonlar aracılığıyla örgütlenmektedir. Türkiye'de futbola ilişkin yapı ise futbol kulüpleri, TFF, UEFA ve FIFA şeklinde sıralanabilir⁸¹.

2.5 Futbol Organizasyonları

2.5.1 Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA)

Futbolun evrenselleşmesi ile birlikte 21.05.1904 senesinde Fransa, Belçika, Danimarka, Hollanda, İspanya, İsviçre ve İsveç federasyon temsilcilerinin birleşmesiyle

⁸⁰ YILDIZ, Suat: “Profesyonel Futbol Şubeleri Bulunan Spor Kulüplerinin Mali Yapılarının Karşılaştırılması (Manchester United Futbol Kulübü Fenerbahçe Spor Kulübü Örneği)”, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2008, s.79.

⁸¹ ERDAL, Tarkan: “Anayasa Mahkemesi Kararı Sonrası Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulu’nun Yapısı ve İşleyişi Üzerine”, Türkiye Barolar Birliği Spor Hukuku Kurulu Av. Türker Arslan Armağanı (Ed.: Tacar Çağlar), 1. Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2021, s. 354.

Paris şehrinde dernek statüsünde FIFA kurulmuştur. FIFA'nın merkezi Zürih'te bulunmaktadır⁸². Futbolun ana vatanı olarak nitelendirilen İngiltere ise FIFA kuruluşunda yer almamıştır.

FIFA'ya günümüzde 211 ulusal futbol federasyonu üyedir. Ayrıca FIFA, altı kıta konfederasyonundan oluşmaktadır⁸³.

FIFA, küresel müsabaka ve yarışmalar düzenlemektedir. FIFA, kurulduğu tarihten bugüne futbolun hemen her yönünü kontrol etmekte olup uluslararası bir önem kazanmıştır⁸⁴. FIFA, dünyanın futbol braşındaki yönetici kuruluşu olduğu için üye ülkeler hukuken FIFA tarafından bildirilen talimatlara ve düzenlemelere uygun davranmak zorundadır. FIFA, futbol kurallarını belirleme, futbol kulübü ile oyuncu arasındaki ilişkiyi belirleme, uluslararası futbolu düzenleme, transfer gibi süreçlerde denetim yapma gibi işlevleri nedeniyle hukuki bir öneme sahiptir⁸⁵.

Her ülke kendi futbol organizasyonlarını yönetmek ve FIFA talimatlarına uymak koşuluyla FIFA üyeliğine kabul edilebilir. Üyelik süreci bağılı olunan konfederasyonun önerisi ve FIFA'nın nihai onayı ile tamamlanır. FIFA üyeleri federasyon statülerine FIFA talimatlarını ve CAS kararlarını tanıyacak hükümleri eklemek zorundadır⁸⁶. Üyelerin ayrıca dürüstlük, sportmenlik ve futbolun etik değerlerine sadakatle bağılılık göstermesi beklenir. Bu bağlamda üye federasyonların her türlü ayrımcılıktan kaçınması ve siyasi müdahalelerden bağımsız kalması esastır. Üye federasyonlar kendi ülkelerindeki futbol organizasyonlarını bağımsız bir şekilde yürütmek zorundadır. Hiçbir dış müdahale

⁸² https://digitalhub.fifa.com/m/3815fa68bd9f4ad8/original/FIFA_Statutes_2022-EN.pdf s.10 (e.t. 21.11.2024).

⁸³ ERTEN, Rıfat: Milletlerarası Özel Hukukta Spor, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2007, s. 35 ; https://inside.fifa.com/about-fifa/associations?utm_source (e.t. 21.11.2024).

⁸⁴ PAK, Gürkan: Profesyonel Futbolcu Sözleşmeleri Uyuşmazlıklarında FIFA Yargılama Usulü, 1. Baskı, Platon Hukuk Yayınevi, İstanbul 2021, s.20.

⁸⁵ EKŞİ, Nuray: Spor Tahkim Hukuku, 1. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2015, s.93.

⁸⁶ EKŞİ, s.114.

olmadan iç yönetim organlarının serbest çalışması garanti altına alınmalıdır. Federasyonlar kendilerine bağlı kulüplerin, liglerin ve diğer grupların FIFA'nın belirlediği kurallar çerçevesinde faaliyet göstermesini sağlamalıdır⁸⁷. Görüleceği üzere FIFA futbolun düzenli bir şekilde yönetilmesi ve geliştirilmesi amacıyla üye federasyonlardan hem bağımsız bir yönetim yapısı kurmalarını hem de uluslararası standartlara uyum sağlamalarını talep etmektedir.

FIFA Statü ve FIFA disiplin talimatlarında açıkça tanınan CAS ise uluslararası spor tahkim mahkemesi olarak çalışmaktadır. CAS pek çok spor branşında tahkim mahkemesi ya da arabulucu olarak görev yapmaktadır. FIFA'nın bu düzenlemeleri uyarınca CAS tarafından verilen kararlar bağlayıcı niteliktedir⁸⁸. Hatta FIFA tarafından uygulanan yaptırımlar CAS tarafından değiştirilebilmektedir⁸⁹. Taraflar, ileride ortaya çıkabilecek bir uyuşmazlık durumunda çözüm için CAS'a başvurmayı önceden kararlaştırabilirler. Ayrıca, uyuşmazlık doğduktan sonra da taraflar anlaşarak sorunun çözümünü CAS'a taşıyabilirler⁹⁰.

Spor hukuku, günümüzde bağımsız bir hukuk dalı olarak kabul edilmekle birlikte, borçlar hukuku, medeni usul hukuku, milletlerarası özel hukuk, idare hukuku, rekabet hukuku, iş hukuku ve yabancılar hukuku gibi farklı hukuk alanlarının etkisiyle şekillenmiştir. Doktrin, spor hukukunu dar ve geniş anlamda farklı şekillerde ele almaktadır. Dar anlamda spor hukuku, sporcuların hak ve yükümlülüklerini, sportif

⁸⁷ ASLAN, s. 104-105 ; https://digitalhub.fifa.com/m/3815fa68bd9f4ad8/original/FIFA_Statutes_2022-EN.pdf (e.t. 20.12.2024).

⁸⁸ https://digitalhub.fifa.com/m/3815fa68bd9f4ad8/original/FIFA_Statutes_2022-EN.pdf s.58 (e.t. 21.11.2024).

⁸⁹ "CAS, FIFA tarafından verilen her iki para cezasını da CHF 75,000'den CHF 25,000'e düşürmenin uygun olduğuna karar vermiştir" <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/7008%2C%207009.pdf> s.45-46 (e.t. 21.11.2024).

⁹⁰ ERKİNER, Kısmet: Bir Hukuk Disiplini Olarak "Spor Hukuku" Kavramları ve Özellikleri, Spor Hukuku Enstitüsü, <https://www.sporhukuku.org.tr/2018/06/27/bir-hukuk-disiplini-olarak-spor-hukuku-kavramlari-ve-ozellikleri/> (e.t. 26.12.2024).

kuruluşların faaliyetlerini ve spor dünyasında yer alan taraflar arasındaki ilişkileri düzenleyen bir hukuk dalıdır⁹¹. FIFA'nın CAS'ı tanınması, aynı zamanda spor hukuku alanında tek tip ve tutarlı bir içtihat geliştirilmesine olanak tanımaktadır. Bu sayede, kulüpler, oyuncular, federasyonlar ve diğer futbol aktörleri arasındaki uyuşmazlıkların, ulusal hukukun farklılıklarından bağımsız olarak, uluslararası standartlara uygun bir şekilde çözülmesi mümkün hale gelmiştir. Bu noktada FIFA düzenlemeleri önceliklidir⁹².

2.6 Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA)

UEFA, 1954 yılında İsviçre'nin Basel kentinde kurulmuş olup, Avrupa kıtasındaki futbol organizasyonlarını yöneten ve FIFA tarafından tanınan kıta federasyonlarından biridir. Merkezi İsviçre'nin Nyon şehrinde bulunan UEFA, İsviçre Medeni Kanunu'na göre bir dernek statüsünde faaliyet göstermektedir. 31 ulusal futbol federasyonunun kurucu olduğu UEFA, günümüzde toplamda 55 üye federasyonla çalışmalarını sürdürmektedir⁹³. Ana hedefleri arasında Avrupa'daki uluslararası futbol turnuvalarını düzenlemek, yönetmek ve futbolun etik değerlerini korumak yer alır. Hem milli takımlar hem de kulüpler düzeyindeki organizasyonlarda tarafsızlık ve dürüstlüğü ön planda tutmaktadır⁹⁴.

⁹¹ ERKİNER, Kısmet: "Türkiye'de Spor Hukuku'nun Oluşumu", İstanbul Barosu Dergisi (Spor Hukuku Özel Sayısı), İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2007, ss. 17-41.

⁹² YILMAZ, Alper Çağrı: FIFA ve CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslararası Nitelikli Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Feshi, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017, s. 253.

⁹³ <https://www.uefa.com/about/our-history/> (e.t.20.12.2024). ; <https://www.uefa.com/news-media/news/0211-0f8a33c4d8c4-611a954e027c-1000--about-uefa/> (e.t. 20.12.2024).

⁹⁴ ÖZDEMİR KOCASAKAL, Hatice: Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS), 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013, s.8.

2.7 Türkiye Futbol Federasyonu (TFF)

TFF, Türkiye’deki futbol faaliyetlerini organize etmek, futbolun gelişimini desteklemek ve uluslararası alanda tanıtımını sağlamak amacıyla karar alma ve uygulama yetkisine sahip özerk bir kurum olarak 23.04.1923’te kurulmuştur⁹⁵.

TFF, 1923 senesinden beri FIFA, 1962 senesinden beri UEFA üyesi bir kurumdur⁹⁶. Türkiye, FIFA ve UEFA’ ya üye olduktan sonra katıldığı müsabakalarda tarihi başarılar elde etmiştir⁹⁷.

5894 sayılı Kanun’un 3. maddesinde TFF’nin görevleri arasında FIFA ve UEFA’nın yetkili organları tarafından belirlenen tüm kuralların ülkemizde de uygulanmasını sağlamak ve bu doğrultuda iç hukuk düzenlemelerini FIFA ve UEFA talimatlarına uygun şekilde hazırlamak olduğu belirtilmiştir. Ayrıca 5894 sayılı Kanun’un 15. maddesinde futbol branşı kapsamındaki faaliyetlerde kulüp ve şahısların disiplin ihlalleri hallerinde uygulanacak yaptırımların yine FIFA ve UEFA kurallarına uygun olması gerektiği belirtilmiştir. Anlaşılacağı üzere TFF, FIFA ve UEFA’nın talimatlarına uymakla ve bu talimatlar ışığında ulusal talimat hazırlamakla yükümlüdür. Örnek olarak, TFF tarafından uygulanacak yaptırımların FIFA ve UEFA kurallarına uygun bir şekilde uygulanacağı, kulüp lisansları konusunda FIFA ve UEFA talimatlarına

⁹⁵<https://www.tff.org/default.aspx?pageID=294#:~:text=T%C3%BCrk%20sporunun%20ilk%20te%C5%9Fkilat%C4%B1%20olan,%2Di%20M%C3%BCtthidesi%20ad%C4%B1yla%20kurulmu%C5%9Ftur.> (e.t. 21.11.2024).

⁹⁶ <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=294> (e.t.21.11.2024)
<https://www.uefa.com/nationalassociations/TUR/> (e.t. 21.11.2024).

⁹⁷ “Türkiye, FIFA üyesi olduktan sonra ilk maçına 1923 senesinde Taksim Stadı’nda Romanya ile çıkmış, 2-2 beraberlik elde etmiştir. Türkiye, ilk kez 1954 senesinde FIFA Dünya Kupası mücadelesine katılmıştır. 2002 FIFA Dünya Kupası elemelerinde teknik direktör Şenol Güneş ile birlikte tarihin en büyük başarısına imza atarak dünya üçüncülüğü derecesini elde etmiş, 2008 senesinde ise yarı finale kadar yükselmiştir. 2000 yılında ise Galatasaray Futbol Takımı UEFA Süper Kupası ve UEFA Kupasını kazanmıştır. Türkiye artık günümüzde profesyonel futbol kulübü sayısı açısından dünya sıralamasında Meksika’dan sonra İspanya, İngiltere, İskoçya ile yer almaktadır. En profesyonel kulüp sayısı sıralamasında 244 kulüp ile Meksika ilk sırada yer alırken 136 kulüp sayısı Türkiye ikinci sırada yer almaktadır.” https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye_mill%C3%AE_futbol_tak%C4%B1m%C4%B1 (e.t.10.08.2024).

göre hareket edileceği açıkça belirtilmektedir⁹⁸. UEFA tarafından hazırlanan dürüst kurallara dayanan futbol oyununa ilişkin düzenlemeleri içeren FFP⁹⁹ uyarınca TFF tarafından hazırlanmış Fair Play Talimatı bulunmakta olup bu talimatta dürüst futbol oyunu amaçlanmıştır¹⁰⁰. TFF, CAS'ın vermiş olduğu kararlara uymakla da yükümlüdür¹⁰¹.

TFF'nin hukuki statüsü ise öğretide tartışmalı bir konu olmuştur. Tüzel kişiler, kamu hukuku tüzel kişileri ve özel hukuk tüzel kişileri olmak üzere ikiye ayrılır¹⁰². Kamu tüzel kişinin, özel hukuk tüzel kişilerine kıyasla üstün yetkilere ve ayrıcalıklara sahip olması ve ülkenin yönetim sisteminin idari rejime dayanması, bir tüzel kişinin özel hukuk ya da kamu hukuku tüzel kişisi olarak belirlenmesini önemli hale getirmektedir¹⁰³. TFF Statüsü'nde Kanunla kurulmuş özel hukuk tüzel kişisi olduğu ifade edilmektedir. Doktrinde özel hukuk tüzel kişiliğine sahip bir dernek olarak nitelendiren görüşler mevcuttur¹⁰⁴. Bir diğer görüşe göre, federasyonların özerk olarak nitelendirilmesi, onların kamu kurumu sayılmasını gerektirmez. Ayrıca, özel hukuka tabi olmalarına rağmen vakıf, dernek veya şirket gibi bir statüye de sahip değildirler. Bu nedenle, federasyonların geleneksel hukukî yapılarla tam anlamıyla örtüşmediği ve atipik bir hukukî statüye sahip olduğu ileri sürülmektedir¹⁰⁵. Bir başka görüş ise, bir tüzel kişinin yalnızca kanunla

⁹⁸ <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TFF-KANUN-STATU/TFF-Kurulus-ve-Gorevleri-Hakkinda-Kanun.pdf> (e.t. 10.09.2024).

⁹⁹ <https://documents.uefa.com/r/UEFA-Club-Licensing-and-Financial-Sustainability-Regulations-2023-Online> (e.t. 10.09.2024).

¹⁰⁰ <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Fair-Play-Talimati.pdf> (e.t. 10.09.2024).

¹⁰¹ YILMAZ, s.375.

¹⁰² OĞUZMAN, M. Kemal/SELIÇİ, Özer/OKTAY ÖZDEMİR, Saibe: Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 12. Baskı, Filiz Kitapevi, İstanbul 2012, s.245.

¹⁰³ KARAN, Nur/YILDIRIM, Turan: İdare Hukuku 1, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2009, s.9.

¹⁰⁴ PETEK, Hasan: Futbolcu ile Kulübü ve Millî Takım Arasındaki Hukukî İlişkiler, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mezunları ve Mensupları Hukukçular Derneği, 22(3), 2016, s. 2412.

¹⁰⁵ ERTAŞ/PETEK, s. 223.

kurulmuş olmasının onu kamu tüzel kişisi olarak nitelendirmeye yeterli olmadığını ifade etmektedir. Bu görüşe göre, kanunda açıkça özel hukuka tabi olduğunun belirtilmesi, TFF’ nin özel hukuk tüzel kişisi olarak değerlendirilebileceğini ve bu niteliğinin daha da pekiştirildiğini ortaya koymaktadır¹⁰⁶. Spor hukuku ise hem özel hukuk hem de kamu hukukuna ait düzenlemeleri içinde barındıran bir hukuk dalıdır¹⁰⁷.

1992 yılında, spor alanında yaşanan uyuşmazlıkların çözümüne yönelik önemli bir adım atılmış ve bu kapsamda ilk kez bir tahkim kurulu kurulmuştur. Bu adım, sporun doğasına uygun hızlı ve etkin bir çözüm mekanizması oluşturma ihtiyacından doğmuştur. Tahkim kurulunun temel amacı, spor faaliyetleriyle ilgili uyuşmazlıkların adil, tarafsız ve hızlı bir şekilde çözüme kavuşturulmasını sağlamaktır. Bu yapı, zamanla ulusal ve uluslararası düzeyde spor hukukunun gelişimine katkıda bulunmuştur¹⁰⁸.

Anayasa m. 59/3’e göre TFF’ nin futbol faaliyetlerini düzenleme ve disiplin uygulama yetkisi bulunmaktadır. Bu yetki çerçevesinde alınan kararlara karşı yalnızca zorunlu tahkim yoluna başvurulabileceği düzenlenmiştir. Tahkim Kurulu’nun verdiği kararlar kesin nitelik taşıdığından bu kararlara karşı başkaca yargı merciine başvurulması mümkün değildir¹⁰⁹. Anayasa ile güvence altına alınan bu düzenleme, TFF’nin kamu gücü kullanma yetkisini açıkça ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra, kanunla kurulan bir kurum olarak TFF’nin hazırladığı talimat ve statülerin, kamu düzenine aykırılık teşkil etmediği sürece bağlayıcı olduğunu belirtmek gerekir. Nitekim TFF’nin ilk derece hukuk kurullarının dayanağı da doğrudan kanundan kaynaklanmaktadır. Eğer spor

¹⁰⁶ GÜRAN, Sait: “Türkiye Futbol Federasyonunun İdare Hukuku ile İlişkisi”, Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan (Ed.: Baki İlkay ENGİN), 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010, ss. 1913-1914.

¹⁰⁷ GÜLŞEN, Recep: Spor Hukuku Genel Esaslar, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020, s. 89.

¹⁰⁸ ÖZSOY, Selami: “Spor Hukukunda Tahkim”, Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi, 3(1), 2008, s. 16.

¹⁰⁹ <https://www.tff.org/default.aspx?pageID=687&ftxtID=34285> (e.t. 21.11.2024).

federasyonunun çıkardığı talimatlar mevzuat ile çelişirse, federasyonların çıkardığı talimatlar, uluslararası düzenlemelere uygun olduğu ve kamu düzenine aykırı olmadığı sürece geçerli olacaktır. Futbol açısından bu uluslararası düzenlemeler, UEFA ve FIFA'nın koyduğu kurallardır. Ancak, TFF'nin UEFA ve FIFA'dan bağımsız olarak çıkardığı hukuki düzenlemeler, kanunla çelişiyorsa, bu durumda talimatların kanundan üstün olamayacağı ve SKSFK ile diğer kanunların uygulanması gerektiği söylenebilir. Bu tür bir çelişki durumunda, iptal için zorunlu tahkime başvurulması gerekebilir. Örneğin, futbol kulüpleri tescil talimatında, spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerine ait futbol şubelerinin devri ve spor anonim şirketlerin birleşmesi özel olarak düzenlenmiştir. Ancak SKSFK'da spor anonim şirketlere ait spor şubelerinin devri ve birleşmesiyle ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durumda, futbol tescil talimatında yer alan hükümler geçerli olacaktır. Ancak, SKSFK'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte, söz konusu talimatın değiştirilmesi de mümkün olacaktır¹¹⁰.

¹¹⁰ ASLAN, ss.115-116.

3. FUTBOL KULÜPLERİ VE FUTBOL ANONİM ŞİRKETLERİNİN ÖRGÜTLENMESİ

3.1 Futbol Kulüpleri

3.1.1 Futbol Kulüpleri ve Kuruluşu

FIFA Statüsü'ne göre, bir kulüp, bir federasyonun üyesi veya bir federasyon tarafından tanınmış bir ligin üyesi olarak tanımlanır. Bu tanımda, futbol kulübü ya da futbol anonim şirketi şeklinde bir ayırım yapılmadığı görülmektedir. Türk Hukukunda, SKSFK' ya uygun koşulları bulunan ve TFF tarafından futbol dalında tescil edilmiş olan kulüp ve/veya anonim şirketleri ifade etmektedir. Bu düzenleme, TFF nezdinde de “kulüp” teriminin hem futbol kulüplerini hem de futbol anonim şirketlerini kapsadığını ortaya koymaktadır.

SKSFK' nın 3. maddesinde, kulüp en az yedi gerçek veya tüzel kişi tarafından kurulur. Kuruluşa ilişkin tüm bilgi ve belgeler Tescil Yönetmeliği'nde belirtilmiştir¹¹¹. Futbol kulübü statüsü, Bakanlık tarafından spor kulüpleri siciline tescil işlemi ile kazanılır¹¹².

Futbol kulübü amatör yada profesyonel şekilde sınıflandırılır. Her ülkenin yasal düzenlemeleri birbirinden farklılık gösterdiği için futbol kulüplerinin yapısı ve işleyişi de farklıdır¹¹³.

2024 RSTP' ye göre futbol kulüpleri, temel olarak profesyonel veya amatör olarak sınıflandırılmaktadır. Profesyonel kulüp tanımı, amatör kulüp statüsüne girmeyen tüm

¹¹¹ RG. T. 08.07.2022 S.31890.

¹¹² ASLAN, s.45.

¹¹³ ERTURAN ÖĞÜT, Esin Esra: “Almanya ve Türkiye’deki Spor Kulüplerinin Karşılaştırmalı Analizi – Türkiye’deki Spor Kulüplerinin Yapı ve İşleyişine Yeni Bir Yaklaşım, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2010, s. 88.

kulüpleri kapsamaktadır¹¹⁴. RSTP uyarınca, profesyonel kulüp, oyuncularla profesyonel sözleşmeler yapabilen ve bu doğrultuda finansal, hukuki veya fiili bir yapı ile faaliyet gösteren bir organizasyon olarak kabul edilmektedir. Profesyonel futbolcu ile kulüp arasındaki ilişkinin hukuki nitelik bakımından bir iş ilişkisi olarak değerlendirilmektedir¹¹⁵.

2024 RSTP uyarınca tamamen amatör kulüp, profesyonel kulüplerden ayrılan özellikleri ile tanımlanmaktadır. Bu tür kulüplerin profesyonel oyuncularla herhangi bir hukuki, mali veya fiili bağlantısı bulunmamaktadır. Ayrıca, amatör kulüpler yalnızca amatör oyuncuları kaydedebilir veya son üç yıl içinde profesyonel oyuncu kaydetmemiş olmalıdır¹¹⁶. Bu özellikler, amatör kulüplerin faaliyetlerinin FIFA'nın profesyonel kulüpler için belirlediği düzenlemelerden bağımsız bir şekilde işlemesini sağlamaktadır.

Futbol kulüpleri, spor kulübü statüsünde yer aldıkları ve TFF talimatları doğrudan SKSFK'ya atıfta bulunduğu için SKSFK'ya da tabidir. Bu nedenle, çalışmamızda SKSFK hükümlerine ayrıntılı olarak yer verilmiştir. SKSFK gereği bir spor branşının profesyonel yada amatör olmasını belirleyecek kuruluş Bakanlıktır. Bakanlık bu belirlemede ilgili spor federasyonun görüşünü alacaktır. Bununla beraber ülkemizde Kanun tarafından profesyonel olduğu belirtilen tek branş futboldur¹¹⁷.

3.2 Futbol Kulüplerinin Hukuki Yapısı

FIFA Statü ve Talimatları, kulüplerin futbol faaliyetlerini hangi çerçevede yürüttüğüne dair bir zemin oluşturmakla birlikte, hukuki yapılanma tercihini

¹¹⁴ <https://digitalhub.fifa.com/m/6a0797ec77cbc02c/original/Regulations-on-the-Status-and-Transfer-of-Players-February-2024-edition.pdf> s.10 (e.t 25.11.2024).

¹¹⁵ ORHAN, Ümit/BOZKURT, Emin: Spor Hukuku, 1. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 2023, s. 253.

¹¹⁶ <https://digitalhub.fifa.com/m/6a0797ec77cbc02c/original/Regulations-on-the-Status-and-Transfer-of-Players-February-2024-edition.pdf> s.9 (e.t. 25.11.2024).

¹¹⁷ RG. T. 5.5.2009 S. 27230.

düzenlememektedir. Kulüplerin dernek veya şirket olarak kurulma tercihi, FIFA'nın düzenlemelerinden ziyade, ilgili ülkenin iç hukuk sistemine ve ulusal futbol federasyonlarının yönetmeliklerine bağlıdır. Bununla beraber FIFA, kulüplerin yapılanma şekillerini sayısal veriler ile yayınlamaktadır¹¹⁸.

Türkiye'de futbol kulüpleri günümüzde spor kulübü tüzel kişiliği veya spor anonim şirket statüsünde faaliyet göstermektedir. Ancak, SKSFK öncesi dönemde birçok kulüp dernek statüsünde kurulduğu ve faaliyet gösterdiği için bu yapılanmaya da kısaca değinilmiştir. SKSFK öncesi dönemde, spor kulübü ve gençlik ve spor kulübü terimleri, ve bu statülere sahip olan dernekler, diğer derneklerin gerçekleştiremeyeceği spor faaliyetlerini, örneğin müsabakalara katılma gibi, yerine getirebilmekte ve kendilerine özgü kurallara tabi tutulmaktaydı.

Mevzuatımıza göre dernekler, TMK' nın 53-72. maddeleri ile DK' da düzenlenmiştir. Bir derneğin kurulabilmesi için en az yedi gerçek veya tüzel kişinin, yasalarca yasaklanmamış belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere bilgi ve çabalarını sürekli bir biçimde bir araya getirmesi gerekmektedir. Önceki DK'da yalnızca gerçek kişilerin derneklere üye olabilmesi mümkünken, 5253 sayılı DK'nın, Avrupa Birliği hukukuna uyum kapsamında tüzel kişilerin de üye olmasına olanak tanınmıştır. Ayrıca bir derneğin tüzel kişilik kazanabilmesi, kuruluş bildirimi ile eklerinin dernek merkezinin bulunduğu bölgedeki en büyük mülki idare amirliğine sunulmasıyla gerçekleşir. Bu bildirim işlemi tamamlandığında dernek tüzel kişilik kazanmış sayılır¹¹⁹.

¹¹⁸ “2023 yılına ait FIFA Professional Football Report incelendiğinde dünyadaki kulüplerin %46'sının dernek şeklinde örgütlendiği görülmektedir.” <https://digitalhub.fifa.com/m/2a5dc95026d9cf8a/original/FIFA-Professional-Football-Report-2023.pdf> s.104 (e.t. 10.09.2024).

¹¹⁹ PULAŞLI, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018, s. 5. ; OĞUZMAN/SELİÇİ/OKTAY ÖZDEMİR, s.312.

SKSFK'nın yürürlüğe girmesiyle, futbol kulüplerinin dernek statüsünde kurulması artık mümkün olmamaktadır. Bu doğrultuda, DK'nın 14. maddesi ile 3289 sayılı Kanun'un 20. maddesi yürürlükten kaldırılmış ve daha önce dernek olarak kurulan futbol kulüplerinin de hukuki statüsü değiştirilmiştir. Yeni düzenleme ile bu kulüpler, "spor kulübü tüzel kişiliği" statüsü kazanmıştır. SKSFK ile getirilen spor kulübü tüzel kişiliği ile spor kulüplerinin hukuki niteliğinin değişmediği, yalnızca özel bir dernek statüsü kazandığı ifade edilmektedir¹²⁰. Öğretiye göre, spor kulüplerinin yapısı dernek hukukunun genel ilkelerine dayalıdır ve spor kulüplerinin temel amacı kazanç paylaşımı değil, sportif faaliyetlere hizmet etmektir. Bu durum, SKSFK'nın dernek yapısını esas alarak spor kulüplerini düzenlediğini ortaya koymaktadır¹²¹. Dernekler ise kazanç paylaşma amacı gütmeyenler¹²². Bununla beraber sporun bir endüstri haline gelmesi zaman içerisinde oluşmuş bir durum olmakla birlikte spor kulüplerinin ticari bir kuruluşa ya da ticaret şirketlerine dönüştürmediği düşünülebilir. Kaldı ki TTK' da kazanç elde etme ve paylaşma amacıyla faaliyet gösteren ticaret şirketleri sınırlı sayı ilkesi dahilinde sayılmış olup futbol kulüpleri bu hükümde yer almamaktadır¹²³.

Spor kulübü tüzel kişiliği kazanan bu kulüpler Bakanlığa devredilerek vergi yükümlülükleri, bütçe disiplini ve gelir-gider yönetimi gibi mali sorumluluklar üstlenmiştir. Ayrıca dernek statüsünden çıkarak kazandıkları yeni yapıya uygun hukuki düzenlemeleri yapma zorunluluğu da doğmuştur.

SKSFK' nın yürürlüğe girmesiyle birlikte dernek statüsünde kurulmuş futbol kulüplerinin, genel kurullarında, kulübün tüzel kişiliğe geçiş kararının alınması

¹²⁰ EGE, Önder: Türk Medeni Hukuku'na Göre Spor Kulüpleri, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2021, s. 154.

¹²¹ ASLAN, s. 49.

¹²² OĞUZMAN/SELİÇİ/OKTAY ÖZDEMİR, s.247.

¹²³ BAHTİYAR, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, 10. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2015, s.46.

gerekmektedir. Mevcut kulüp tüzüğü, SKSFK' ya uygun şekilde düzenlenmeli ve yeni tüzükle birlikte Bakanlığa tescil başvurusu yapılmalıdır. Geçiş tamamlandıktan sonra, durum ayrıca TFF'ye bildirilmelidir. TFF İstanbul İl Temsilciliği resmi sitesinde güncel bilgilendirme uyarınca 26.10.2024 tarihine kadar dernek statüsünden, spor kulübüne geçmeleri gerektiği, bu işlemleri yerine getirmeyin kulüplerin feshinin gerçekleşeceği belirtilmiştir¹²⁴.

Tüzel kişiliğe sahip olmayan kulüpler ise genellikle amatör liglerde veya topluluk futbolunda görülmektedir. Tüzel kişiliği olmayan kulüpler gönüllülük esasına dayalı olarak yönetilmektedir.

3.2.1 Birleşik Krallık Uygulaması

Birleşik Krallık uygulamasında her spor dalının bağlı bulunduğu federasyonlar bulunmaktadır. Bu federasyonlar, hükümetten bağımsız şekilde kurulmuştur. Federasyonların örgütlenmesi hususunda belli ölçütler veya zorunluluklar bulunmamakta, federasyonlar tüzel kişiliğe haiz dernek, limited şirket, topluluk çıkarları şirketi, tüzel kişiliğe haiz hayır kurumları gibi şekillerde kurularak yapılabilmektedir. Federasyon düzenlemeleri ile benzer şekilde kulüplerin de yapılanmasına ilişkin oluşturulmuş Kanun veya düzenleme bulunmamaktadır. Birleşik Krallık uygulamasında kulüplerin hukuken yapılanmasını sınırlayan bir düzenleme olmamakla birlikte büyük çoğunluğu tüzel kişiliğe sahip olmayan birlikler veya ortaklıklar şeklinde yapılabilmektedir. Bu yapılanma esasında kulüplerin en basit şekilde örgütlenme şeklidir. Birleşik Krallık'ın büyük çoğunluğunda görülen bu yapılanma şeklinde genelde kurucu ve üyeler birbirlerini

¹²⁴ <https://tfistanbul.org/haber/spor-kuluplerinin-gecis-suresi-uzatildi/4039#:~:text=26%20Nisan%202022%20tarihli%20Resmi,Gen%C3%A7lik%20ve%20Spor%20Bakan%C4%B1%C4%9F%C4%B1na%20devredileceklerdir.> (e.t. 10.09.2024).

tanıyan ve gönüllülük esası ile bir araya gelmiş kişilerdir. Kulübün kurulması için izin alınmasına gerek yoktur¹²⁵.

3.2.2 Almanya, İtalya, Fransa ve İspanya Uygulaması

Almanya’da faaliyet gösteren spor kulüplerinin pek çoğu dernek statüsünde kurulmuştur. Alman Medeni Kanunu’nun 21. maddesi uyarınca Almaya, tüzel kişiliği bulunan ve kâr elde etme amacı olmaksızın dernek statüsünde kurulan spor kulübü ve kuruluşlarına pek çok vergi avantajı sağlanmaktadır. Bu durumda kulüplerin kurulabilmesi için en az yedi kişinin bulunması ve kulübün gönüllülük esasına dayalı organizasyon çevresinde kurulması, dernek amaç ve konusunun olması, üyelere bağımsız şekilde dernek isminin bulunması ve yerel mahkemece tutulan sicile tescil edilmiş olması gerekmektedir. Bu koşullar ile kurulan ve organları oluşturulmuş kulüpler hak ve fiil ehliyetine sahiptir¹²⁶.

Alman Medeni Kanunu’nda yer alan düzenlemeler uyarınca derneklere tanınmış pek çok hak ve avantaj bulunduğu için kulüplerin dernek olarak yapılandığı sonucuna varılabilmektedir¹²⁷. Bununla birlikte Almanya liginde yer alan ve marka değeri yüksek bazı kulüpler kurumsallaşmanın getirdiği tüm avantajlardan yararlanmak için şirketleşme yoluna gitmiştir. Bayern Munich, Borussia Dortmund gibi kulüpler Almanya Futbol Liginde şirketleşme sürecini tamamlayan ilk örnek kulüplerden olmuştur¹²⁸.

¹²⁵ ASLAN, s.68.

¹²⁶ ENGELHARD, Alexander: “Germany”, The Sports Law Review, Sixth Edition, (Ed.: Andras Gurovits), Law Business Research, London 2019, s. 90-112.

¹²⁷ ASLAN, s.79.

¹²⁸ AKŞAR, Tuğrul/KUTLU, Merih: Futbol Ekonomisi, 1. Baskı, Literatür Yayıncılık, İstanbul 2006, s. 470-471.

İtalya'da spor kulüpleri, profesyonel ve amatör düzeyde farklı örgütlenme biçimlerine sahiptir. Profesyonel spor kulüpleri genellikle limited şirketler ve anonim şirketler olarak yapılanmaktadır. Amatör spor kulüpleri ise daha geniş bir yelpazeye yayılmaktadır; bunlar arasında tüzel kişiliği olmayan spor dernekleri, özel hukuk tüzel kişiliğine sahip spor kulüpleri ve sermaye ya da kooperatif modeliyle organize olan spor kulüpleri bulunmaktadır. Fransa'da spor kulüpleri ve bölgesel ligler, profesyonel spor organizasyonlarıyla entegre bir yapı içerisinde faaliyet göstermektedir. İspanya'da ise spor federasyonları, belirli spor dallarında faaliyet gösteren kulüpleri ve sporcuları bir çatı altında toplamaktadır. Bu kulüpler ve federasyonlar, tüzel kişiliği olan özel kuruluşlar olarak organize edilmektedir. Her ülkenin spor sistemleri, kendine özgü hukuki ve örgütsel yapılarıyla dikkat çekmektedir¹²⁹.

3.3 Futbol Kulüplerinin Unsurları

Futbol kulüplerinin hukuki unsurları, faaliyetlerini yasal şekilde organize etmelerini sağlamaktadır.

3.3.1 Tüzel Kişilik Statüsü

Hukukumuzda tüzel kişiliğin üç temel unsuru; örgütlenme, belirli ve sürekli bir amaç ile hukuk düzeni tarafından tanınma olarak ifade edilebilir. Ayrıca tüzel kişiliğin oluşabilmesi için onu meydana getiren kişilerin iradesi de gereklidir. Örneğin, zorunlu organlar tüzel kişiliğin fiil ehliyeti kazanması için gerekli iken, karar organı tüzel kişinin iradesini oluşturmasında temel bir rol oynar¹³⁰.

¹²⁹ SUNAY, Hakan/KAYA, Bayram: "Türkiye, İtalya, Fransa ve İspanya Spor Sistemlerinin Spor Kulübü Yapılanması Düzeyinde Karşılaştırılması", Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Ankara Üniversitesi, 17(2), 2019, s.85.

¹³⁰ OĞUZMAN/SELİÇİ/OKTAY, s.267.

Tüzel kişiliğin, amacını gerçekleştirebilmesi için gerekli olan organlara sahip olması, örgütlenme unsuru olarak tanımlanır¹³¹. Tüzel kişilik oluşumu, geçici bir amacı gerçekleştirmek için gerekli değildir. Bu nedenle, tüzel kişiliğin varlığı için süreklilik gerektiren bir faaliyet amacı zorunlu bir unsurdur¹³². Tüzel kişilerde sınırlı sayı ilkesi uygulanır; bu da tarafların kendi iradeleriyle, kanun koyucunun belirlediği türlerin dışında yeni bir tüzel kişilik oluşturamayacağı anlamına gelir. Hukukumuzda tüzel kişiler çeşitli kanunlarda düzenlenmiştir¹³³. Çalışmamızla ilgili olarak; TMK, tüzel kişilikleri dernekler ile vakıflar olarak düzenlemiş, bu kapsamda dernekleri 56 ila 100. maddeler arasında ele almıştır. TTK ise ticaret şirketlerinin tüzel kişiliğe sahip olduğunu 125. maddesinde belirtmiş ve 124. maddesinde anonim şirketi sınıflandırma içerisine almıştır. SKSFK ise futbol kulüplerini ve futbol anonim şirketlerini tüzel kişilik olarak tanımlamıştır.

SKSFK'ya göre, futbol kulüpleri, tüzel kişiliklerini kazanmak için Bakanlık tarafından spor kulüpleri siciline kayıt edilmelidir¹³⁴. Tüzel kişilik Bakanlık tescili ile kazanılmasına rağmen yalnızca bu sicil kaydı, kulübün futbol branşında faaliyet gösterebilmesi için yeterli değildir. Futbol kulüplerinin, futbol dalında resmi olarak faaliyet gösterebilmesi ve TFF'nin düzenlediği ulusal liglere, turnuvalara ya da FIFA ve UEFA organizasyonlarına katılabilmesi için TFF tarafından ayrıca tescil edilmesi gerekmektedir.

¹³¹ Futbol kulübü organları hakkında detaylı bilgi için bkz. ss. 52-54.

¹³² OĞUZMAN/SELİÇİ/OKTAY, s.241.

¹³³ OĞUZMAN/SELİÇİ/OKTAY, s.248.

¹³⁴ YÜCE, Aydın Alber: “7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’na Göre Spor Anonim Şirketleri ve Bu Şirketlerin Diğer Anonim Şirketlerle Karşılaştırılması” , Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 5(2) , 2022, s. 486.

3.3.2 Amaç ve Tüzük Düzenlemeleri

Tescil Yönetmeliği m. 7/1-c’de, kulüplerin tüzüklerinde amaçlarının yer almasının zorunlu olduğu belirtilmiştir. Türkiye’de futbol kulüpleri tüzük veya esas sözleşmelerini TFF’ ye ibraz etmek zorundadır. Esas sözleşme veya tüzüklerinde değişiklik yapan futbol kulüplerinin bu değişiklikleri TFF’ ye bildirmesi gerekmektedir. Bu değişikliğin gerçekleşmesi halinde en geç bir hafta içerisinde bildirimde bulunması gerekir. Kulüpler tüzük veya esas sözleşmelerinde herhangi bir değişiklik yapmamış olsa dahi her yeni futbol sezonunda yine bildirim yapmak zorundadır¹³⁵.

Ülkemizde başlangıçta pek çok futbol kulübü dernek şeklinde kurulmuştur. Derneklerin amacı, mutlaka ekonomik kazanç elde etmeye yönelik olmamalı ve kazanç paylaşımı dışında bir hedef içermelidir. Örneğin, dini, bilimsel, sportif gibi toplumsal faydaya yönelik alanlarda faaliyet gösterebilirler¹³⁶. Futbol kulübü için amaç futbol faaliyetine katılmaktır. Futbol kulüplerinin hukuki konusu, sportif etkinliklerin yanı sıra ticari faaliyetleri de kapsamaktadır. Bu konulara ticari faaliyetler, altyapı faaliyetleri örnek gösterilebilir.

Kulüplerin ticari faaliyetlerinin, özellikle transfer işlemlerinin şeffaf bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu konuda FIFA tarafından hazırlanan RSTP düzenlemeleri yol gösterici niteliktedir. Ayrıca FIFA Statüsü’nde, FIFA’ nın amaçları düzenlenmiş olup FIFA, kulüplerin de bu hedeflere uygun faaliyet göstermesini, bu amaçlara hizmet edecek şekilde faaliyette bulunmasını beklemektedir¹³⁷.

¹³⁵ <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Kulupleri-Tescil-Talimati.pdf> (e.t. 11.09.2024).

¹³⁶ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s. 6.

¹³⁷ https://digitalhub.fifa.com/m/3815fa68bd9f4ad8/original/FIFA_Statutes_2022-EN.pdf s.10 (e.t. 25.11.2024).

SKSFK m. 12/7'ye göre, üst kuruluşların amaçları dışında faaliyet göstermemesi gerektiği ifade edilmiştir. Futbol özelinde üst kuruluş olan TFF' nin amaçları, Statü'de belirtilmiştir¹³⁸.

SKSFK uyarınca, futbol kulübü bölgesel, ulusal ve uluslararası turnuvalarda yer almak üzere kurulur. SKSFK'da, dernek statüsünden çıkartılan spor kulüplerinin, kazanç paylaşma amacıyla kurulup kurulamayacağına ilişkin açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durumda, genel hükümlere başvurularak TMK m. 56 uygulanmalıdır. TMK m. 56'ya göre, dernekler kazanç paylaşma amacıyla kurulamaz. Dolayısıyla, spor kulüplerinin de kazanç paylaşma amacı taşıması hukuken mümkün değildir¹³⁹.

SKSFK'da spor kulüplerinin sportif amaçlarla uyumlu bir şekilde faaliyet göstermesi gerektiği vurgulanmış, ancak ticaret şirketlerine özgü bir hukuki statüye ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

3.3.3 Asgari Sermaye Şartı ve Finansal Yükümlülükler

FIFA, UEFA ve TFF tarafından kulüplerin kurulması için doğrudan bir asgari sermaye şartı koyulmamıştır. Bu kapsamda FIFA, Talimatlarında kulüplerin finansal yapısının sağlam olmasını ve sürdürülebilir bir şekilde faaliyet göstermesini talep etmektedir. Talimatlarda kulüplerin, finansal sürdürülebilirliğini sağlaması amacıyla getirilen belirli mali kriterler bulunmaktadır. FFP uyarınca UEFA, doğrudan asgari sermaye sınırı koymamakla birlikte, hem dernek hem şirket olarak yapılan kulüplerin

¹³⁸ ERKİN, Eren: “7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Getirdiği Sistem Hakkında Bazı Düşünceler”, Hukuk Fakültesi Dergisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, 28(2), 2024, s.265.

¹³⁹ ASLAN, s.48.

gelir ve gider dengesine uyum sağlamasını, aşırı borçlanmadan kaçınmasını şart koşmaktadır¹⁴⁰.

UEFA tarafından 2010 yılında açıklanan mali kriterler ile birlikte, futbol şubelerinin sıkı bir mali denetimden geçmesi önemli bir ihtiyaç halinde gelmiştir. Bu kriterler uyarınca futbol şubelerinin, güvenilir ve şeffaf bir mali yapıya sahip olması gerekmekte olup UEFA bu güvenilir ve şeffaf mali yapıya, kulüplerin ancak uluslararası muhasebe standartlarına riayet etmeleri halinde sahip olabileceklerini kabul etmiştir. Bu kapsamda kulüplere; bilanço, faaliyet raporu ve mali tablolar hazırlama yükümlülüğü getirmiştir¹⁴¹.

Türkiye’de futbol kulüpleri için asgari sermaye sınırı, kulübün tüzel kişilik türüne bağlı olarak değişir. Dernek olarak kurulan futbol kulüplerinin mali yükümlülükleri kulüp tüzüğünde belirlenen mali yapıya ve gelirlere bağlı olup asgari bir sermaye sınırı yoktur. Yabancı futbol kulüpleri için asgari sermaye sınırı, kulübün bağlı olduğu ülkenin hukuk sistemine, spor federasyonlarının düzenlemelerine ve kulübün hukuki yapısına bağlı olarak farklılık gösterebilmektedir.

TFF düzenlemelerine göre, yöneticiler, kulüplerin mali sürdürülebilirliğini sağlamakla yükümlüdür. Bu kapsamda, kulüp lisansı almak için gereken mali yükümlülüklerin yerine getirilmesi, yönetim organlarının doğrudan sorumluluğundadır. Ayrıca, TFF’nin tescil ve lig katılım süreçlerinde, kulüplerin belirlenen kriterlere uygunluğu, yönetim organlarının görev alanındadır. Yöneticilerin, bu düzenlemelere aykırı davranması halinde kulüp lisansının iptal edilmesine varacak kadar pek çok

¹⁴⁰ <https://documents.uefa.com/r/UEFA-Club-Licensing-and-Financial-Sustainability-Regulations-2023/Article-84-Relevant-income-and-expense-Online> s.54-57 (e.t. 11.09.2024).

¹⁴¹ FIDANOĞLU, Cüneyt Behiç: “Futbol Takımlarımızın Yatırımcılara Devredilmesi Hakkında Düşünceler”, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Akın Ataksoy Armağanı (Ed.: Tacar ÇAĞLAR), Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2015, s. 405-406.

yaptırım ile karşılaşlabilmektedir. TFF, Kulüp Lisans ve Finansal Fair Play Talimatı ile kulüplerin hem fiziksel yeterliliklerini hem de finansal durumlarını denetlemektedir. Finansal fair play kapsamında, özellikle "başa baş hesap" olarak bilinen denklik ilkesi ve süresi geçmiş borçların bulunmaması gibi kriterler ön planda tutulmaktadır. Bu denetimlerin amacı, kulüplerin gelirleri doğrultusunda harcamalar yapmasını sağlamak, mali kaynaklarının artırılmasını teşvik etmek ve bu süreçte şeffaf bir yönetim anlayışı benimsenmesine katkıda bulunmaktır. TFF, bu kuralları uygulayarak sürdürülebilir mali yapılar oluşturmayı ve finansal fair play prensiplerini Türk futboluna entegre etmeyi hedeflemektedir¹⁴².

FFP, kulüplerin finansal disiplin ve sürdürülebilirlik standartlarını karşılamasını sağlamak amacıyla detaylı yükümlülükleri kapsamaktadır. 2012-2013 sezonundan itibaren transfere yalnızca kulüp gelirleri kadar harcama yapılması öngörülmektedir. Finansal tablolarda yer alan parasal olmayan gelirler, kulüp geliri sayılmayacak ve sadece futbol dışı gelir olarak değerlendirilecektir. Kulüpler, futbolcu, personel ve yasal otoritelere vadesi geçmiş borç taşımayacak ve öz kaynaklarının belirli dönemler dışında eksiye düşmesine izin verilmeyecektir. Net öz sermaye kuralı, kulüplerin mali yapılarının güçlü ve dengeli kalmasını amaçlarken, diğer kulüplere, personele, Sosyal Güvenlik Kurumu'na, vergi dairelerine ve UEFA veya TFF'ye karşı vadesi geçmiş borçların bulunmaması, mali güvenilirliğin göstergesi olarak talep edilmektedir. Toplam borçlar, kulübün yıllık gelirinin %100'ünü geçemeyecek şekilde sınırlandırılmıştır. Ayrıca, futbolcu maaşları ve primleri, kulübün toplam gelirinin %70'ini aşamayacaktır. Transfer giderleri ise futbolcu sözleşmesinin süresine yayılarak giderleştirilecek ve sözleşme

¹⁴² TAŞTAN, Hacı Şükrü: "Türkiye Futbol Federasyonu'nda Finansal Fair Play Denetimleri", Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi / Journal of Sports and Performance Researches, 12(1), 2021, s. 44.

süresinde gerçekleşen satışlar, o sezonun kar veya zarar tablosunda yer alacaktır¹⁴³. UEFA ve FIFA nezdinde şirket veya kulüp ayrımı yapılmadığı için futbol anonim şirketleri de bu kapsamda değerlendirilir.

Başvuru süreçlerinde sunulması gereken finansal beyanlar, kulüplerin mevcut mali yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini kontrol etmeyi amaçlarken, gelecek dönemlere ilişkin finansal tahminler ve ödeme gücü gereksinimleri gibi izleme kriterleri, kulüplerin gelecekteki mali planlamalarını detaylandırmasını zorunlu kılar. Her bir değerlendirme periyodu, "izleme dönemi" olarak adlandırılmaktadır. Bu dönem, lisans alanın mali durumunun ve denk hesap şartlarına uygunluğunun incelendiği süreci ifade eder. Genel olarak, izleme dönemi üç ayrı raporlama dönemini kapsayacak şekilde tasarlanmıştır ve kulüplerin finansal performansının kapsamlı bir şekilde analiz edilmesine olanak tanır¹⁴⁴. UEFA kulüp müsabakalarına katılacak olan lisans sahibi bir kulüp, her iki raporlama döneminde de FFP'nin 58. maddesinde tanımlanan şekilde toplam gelir ve giderlerinin 5 milyon Euro'nun altında olduğunu gösterebildiği takdirde, "eşit gelir-gider şartından" muaf tutulur. Bu muafiyet kararı, yalnızca UEFA Kulüp Finansal Kontrol Organı tarafından alınabilir ve bu karar nihai niteliktedir. Bu madde, UEFA'nın finansal sürdürülebilirlik prensiplerine uygun olarak, gelir ve gider bakımından küçük ölçekli kulüplerin bürokratik yükümlülüklerini azaltmayı hedeflediğini ve bu kulüplere belirli esneklikler tanıdığını ortaya koymaktadır.

Tescil Talimatı'na göre yöneticilerin temel sorumlulukları tescil işlemlerinin yerine getirilmesi, mali ve sportif yönetim, kulübün TFF, FIFA ve UEFA

¹⁴³ AKŞAR, Tuğrul: Krizdeki Futbol, 1. Baskı, Literatür Yayıncılık, İstanbul 2013, s. 59.

¹⁴⁴ ÖZEVİN, Onur: "UEFA Finansal Fair Play Düzenlemesinin Avrupa Futbol Kulüpleri Üzerindeki Etkisi: Avrupa 5 Büyük Ligi ve Türkiye Süper Ligi Üzerine Bir İnceleme", Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 19(2), 2017, s.485.

düzenlemelerine uygun şekilde faaliyet göstermesini sağlamak şeklinde sıralanabilir. Bununla birlikte, kulüpler, finansal durum tablolarında meydana gelen önemli değişiklikleri bildirme yükümlülüğü altındadır. Bu durum, güncel mali tabloların sağlanması ve herhangi bir finansal riskin erken tespit edilmesi açısından önem arz etmektedir.

Yöneticilerin mali sorumluluklarının kapsamı kulübün hukuki yapısına göre farklılık gösterecektir. SKSFK ile düzenlenen yeni spor kulübü tüzel kişiliği, gelir-gider dengesine uyum, bağımsız denetim ve kamu borçlarının ödenmesi gibi mali yükümlülüklerle tabidir. Futbol kulübü yöneticileri, kural olarak kulüp borçlarından kişisel malvarlıklarıyla sorumlu tutulmaz. Bununla beraber, gelirden fazla borçlanma yapılması, kamu borçlarının ödenmemesi veya kusurlu yönetim gibi durumlarda kişisel sorumluluk gündeme gelebilir¹⁴⁵.

3.3.4 İsim Haklarına İlişkin Düzenlemeler

Talimat uyarınca futbol kulüplerinin, katılacakları liglere ilişkin resmi katılım isimlerini TFF'ye önceden bildirme zorunluluğu bulunmaktadır. Bu bildirim, kulübün kimlik ve marka değerinin lige entegre edilmesini sağlamaktadır. Ayrıca, aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer isimlerle müsabakalara katılma yasağı, kulüplerin birbirinden ayrışmasını ve sportif rekabetin eşit koşullarda gerçekleşmesini temin etmektedir.

Talimat uyarınca futbol dalında tescil edilmiş bir kulübün kullandığı isim, amblem, logo veya diğer ayırt edici işaretlere aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzeyen bir ismi kullanan başka bir kulüp, aynı branşta tescil edilemez. Bu düzenleme,

¹⁴⁵ Futbol kulüpleri ve futbol anonim şirketlerinin bütçe ve harcama ilkeleri hakkında detaylı bilgi için bkz. ss. 89-100.

kulüpler arasındaki karışıklığı önlemek ve her kulübün kimlik unsurlarını koruma altına almak amacıyla uygulanmaktadır.

Talimat uyarınca herhangi bir sebeple feshedilen veya Bakanlık nezdindeki tescili iptal edilen futbol kulüplerinin isimleri, belirli şartlar altında yeniden kullanılabilir. Ancak bu durumda, TFF'nin sportif dürüstlük ilkeleri doğrultusunda değerlendirme yapması gerekmektedir. Kulübün eski isminin yeni bir kulüp tarafından kullanılması, sportif başarı geçmişi ve rekabetin korunması koşullarına bağlı olacaktır.

3.4 Futbol Kulüplerinin Tescil Süreci, İptal Nedenleri ve Hukuki Düzenlemeler

Futbol kulüplerinin tescil işlemi son aşamada TFF tarafından yerine getirilmektedir. TFF tarafından düzenlenen Talimatta, futbola ilişkin tescillerin gerçekleştirilmesi için öncelikle SKSFK ile bu kapsamda çıkarılan yönetmelikler uyarınca Bakanlık tarafından tescillerinin yapılmış olması gerekmektedir.

SKSFK uyarınca, kulüplerin öncelikle kuruluş bildirimi hazırlaması gerekmektedir. Hazırlanacak kuruluş bildirimi ilgili Yönetmelik ekinde yer almaktadır. Kulübün kurucuları tarafından tüzüğün her sayfasının imzalanması ve kurulacak yerde bulunan Müdürlüğe başvuru yapılması gerekmektedir. Kurucuların niteliklerine göre istenilen belgeler değişebilmektedir. Kurucular içerisinde tüzel kişiliğe haiz kurucunun olması halinde tüzel kişinin unvan ve merkezinin belirtildiği resmi belgenin bulunması ve tüzel kişi yönetim organı tarafından yetkili kılınmış gerçek kişinin belirtildiği karar örneği olması gerekmektedir. Kulüp kurucuları içerisinde yabancı uyruklu kişilerin olması halinde ülkemizde ikamet iznine sahip olduklarına dair belge sunulması gerekmektedir. kulübün kamu kurum ve kuruluşu yada eğitim kurumu dahilinde kurulacak olması halinde ise ilgili kurum yada kuruluşun izin belgesi alınması ve kurucu

üye bilgileri ile birlikte sunulması gerekmektedir. Futbol dalına ilişkin, ek olarak TFF tarafından belirlenen belgelerin mevcut olması gerekmektedir.

SKSFK öncesi dönemde, amatör spor branşlarının tescili ile futbol branşının tescili farklılık göstermekteydi. Zira 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu'nun mülga 18. maddesi ile birlikte ülkemizde profesyonel spor branşı olarak sadece futbol branşı tanımlanmıştır. Bu kapsamda ülkemizde kurulan futbol kulüpleri, profesyonel spor dalı içerisinde yer almaktadır. Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından amatör spor kulüplerinin tescil faaliyetleri yürütülmektedir. Futbol kulüplerinin tescil işlemi ise TFF tarafından yerine getirilmektedir. Kulüpler, tescil işlemleri tamamlandıktan sonra ilgili spor organizasyonu dahilinde yapılacak yarışmalarda yer alabilmektedir.

SKSFK ile birlikte, amatör spor branşlarının da şirketleşmesi mümkün hale gelmiş, bireysel sporlar ile takım sporları arasındaki ayrım ortadan kalkmıştır. Örneğin, bireysel sporlar olan tenis gibi dallarda, sporcuların kendi spor anonim şirketlerini kurması da mümkündür. Ancak, SKSFK ve Bakanlık, bu konuda genel çerçeveyi çizdiği için spor federasyonlarının çıkaracağı talimat ve yönetmelikler belirleyici olmaktadır; bu durum, federasyonlara dolaylı olarak yetki verilmesi açısından eleştirilebilir. GSHK'nın 24. maddesi, sadece profesyonel branşların şirketleşmesine izin verirken, spor kulüplerinin sadece belirli bir şubesini şirkete devretmesiyle kısmi şirketleşme mümkündür. Bakanlık profesyonel branşları belirleme yetkisini kullanmamış ve uygulamada, voleybol ve basketbol gibi branşlar profesyonel olmamasına rağmen şirketleşmeye gitmiştir. Ayrıca, profesyonel futbol kulüpleri de yalnızca belirli bir

şubelerini devretmesi gerekirken başka şekillerde şirketleşmişlerdir. GSHK'daki bu işlevsiz düzenleme, SKSFK ile daha işlevsel hale getirilmiştir¹⁴⁶.

TFF tarafından çıkartılan talimatlarda tescil edilemeyecek hususlar ve tescil iptali gerektiren hususlar düzenlenmiştir. Örneğin Talimat uyarınca bir futbol kulübünün, tescil edilmiş başka bir futbol kulübü ile aynı yada tanınmayacak nitelikte benzer isim, amblem, logo veya diğer ayırıcı işaretleri kullanması halinde TFF tarafından tescil edilmeyecektir.

Talimatta, TFF' nin yargı kurullarının yetkisine aykırı davranılması halinde kulübün futbol branşındaki tescilinin iptal edilebileceği belirtilmiştir. Tahkim Kurulu, TFF Statüsü ve ilgili talimatlarda belirtilen nitelikteki uyuşmazlıklar ile ilgili nihai karar merciidir. Bu kapsamda futbol kulüpleri, futbolun yönetim ve disipline ilişkin kesinleşen bu kararlara karşı idari veya adli yargıya başvuramamaktadır. Bu hükme aykırı davranılması halinde Talimat uyarınca futbol kulüplerinin tescilinin iptal edilmesi söz konusu olabilecektir. Yine Talimat'ın 9. maddesi uyarınca futbol kulüplerinin siyasi faaliyette bulunamayacağı, maddi destek sağlayamayacağı ve maddi destekte bulunamayacağı aksi halde kulübün tescilinin iptal edileceği düzenlenmiştir. Talimat'ın 16. maddesi 4. fıkrası uyarınca kulübün, herhangi bir mazereti olmaksızın ve izin olmaksızın ard arda üç sene futbol faaliyetlerine katılmaması halinde kulübün tescili iptal edilecektir.

Kulübün, genel kurul kararı neticesinde feshedilmesi ya da kendiliğinden sona ermesinde, mahkeme nezdinde tespit edilmesi halinde kulüp tasfiye edilir. Tasfiye işlemleri, şirketin mal varlıklarının nakde dönüştürülmesi, alacakların tahsil edilmesi, borçların ödenmesi ve son olarak kalan miktarın pay sahiplerine dağıtılması sürecidir.

¹⁴⁶ ASLAN, s.93.

Son aşamada ise, ticaret unvanı terk edilir¹⁴⁷. Tasfiye işlemi, kulüp tüzüğünde belirtilen şekilde yapılır. Para, mal ve haklarının devri, son yönetim kurulu üyelerinden oluşan tasfiye kurulunca yapılır. Tasfiye işlemi mahkeme kararının kesinleştiği andan itibaren başlar. Mahkeme kararının kesinleştiği andan itibaren kulübün unvanın başında tasfiye halinde olduğunu belirten ibare eklenir¹⁴⁸. Şirket tasfiye sürecindeyken tüzel kişiliği hala devam etmektedir¹⁴⁹. Tüzel kişiliğin sona erdiği an ise, ticaret sicilinden terkin işleminin yapıldığı andır¹⁵⁰.

3.5 Futbol Kulüplerinin Organları

Futbol kulüplerinin organlarının oluşumu, tüzel kişilik kazanımı, üyelik ilişkileri ve fesih prosedürleri SKSFK, TMK ve DK hükümleri çerçevesinde düzenlenmiştir. SKSFK'ya göre futbol kulüplerinde genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kurulu zorunlu organlar olup, bu organların görev, yetki ve oluşumlarına ilişkin düzenlemelerde TMK ve DK'nın ilgili hükümleri uygulanır. TMK'nın 86. maddesi uyarınca, denetim kurulunun görevlerine ilişkin detaylar kanunda belirtilmemiştir. Bu durum, denetim kurulunun görev ve sorumluluklarının tüzükte düzenlenmesi gerektiğini göstermektedir. Denetim kurulu, tüzükte yer alan esas ve usullere uygun olarak denetim faaliyetlerini gerçekleştirir ve sonuçlarını bir rapor halinde yönetim kuruluna ve genel kurula sunar. Bu maddeye göre denetimden esas olarak iç denetim anlaşılmaktadır. Ancak, gerek görülmesi halinde dış denetim de yapılabilir¹⁵¹.

¹⁴⁷ TEKİNALP, Ünal/POROY, Reha/ÇAMOĞLU, Ersin: Ortaklıklar Hukuku II, 13. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017, N. 1568, s. 349.

¹⁴⁸ BAHTİYAR, s.372.

¹⁴⁹ TEKİNALP/POROY/ÇAMOĞLU, s.349. ; BAHTİYAR, s.372.

¹⁵⁰ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Genel Esaslar, s.634.

¹⁵¹ AYKUL, s.72-73.

Kulüpler, en az yedi kurucu tarafından hazırlanan tüzüğün yetkili mercilere sunulması ve tescil edilmesiyle tüzel kişilik kazanır. Üyelik ilişkileri ise TMK m. 63 ve DK m. 6'ya uygun şekilde tüzükte belirtilen esaslarla belirlenir ve üyelere genel kurulda oy kullanma, kulüp faaliyetlerine katılma gibi haklar tanınır.

Üyelik, istifa, çıkarılma ya da kulübün feshi ile sona erer ve çıkarma kararları tüzük esaslarına göre alınır. Kulüplerin feshi durumunda, TMK ve DK hükümleri gereği genel kurul kararı alınması ve malvarlığının tasfiye edilmesi gerekirken, SKSFK'ya göre sportif faaliyetlerin sonlandırılması halinde TFF'ye bildirim de zorunludur.

TMK ve DK'ya göre yöneticilik sıfatı, yalnızca yönetim kurulu üyelerine ait olup, yönetim kurulu dışında görevlendirilen kişileri kapsamaz. SKSFK' da ise kulüp yöneticisi, spor kulübü yönetim kurulu üyelerini veya yönetim kurulu tarafından kulübün yönetimi ya da temsili ile görevlendirilen gerçek ya da tüzel kişileri ifade eder. SKSFK, spor kulüplerine özgü bir kanun olduğundan, spor kulüplerine ilişkin konularda TMK ve DK hükümlerine kıyasla öncelikli olarak uygulanır.

SKSFK'nın denetim kurulunu zorunlu tutması ile spor faaliyetlerinin kendine özgü gerekliliklerinin gözetildiği anlaşılmaktadır. Özellikle futbol kulüplerinin mali yapılarının sağlıklı ve sürdürülebilir olması, kamunun menfaatlerini de etkilediği için denetim kurulunun öngörülmesi, finansal şeffaflık ve güvenilirliğini artırmak açısından faydalı olmuştur. FFP ise futbol kulübü için bağımsız dış denetim mekanizmalarını şart koşturmuştur. Buna karşın, SKSFK, kulüplerin iç denetim organları aracılığıyla bu süreçleri yürütmesini öngörmüştür. SKSFK'nın bu düzenlemesi, UEFA'nın talimatlarından esinlendiğini gösterse de denetim mekanizmalarının bağımsızlık düzeyinde farklılık bulunmaktadır. UEFA, bağımsız denetim firmalarıyla tarafsızlığı

güçlendirmeyi amaçlarken, SKSFK, ulusal düzeyde iç denetim yoluyla bir kontrol sistemi oluşturmayı hedeflemiştir.

SKSFK'ya göre, yönetim, denetim veya diğer organlarda görev yapan kişiler; kasten işlenen suçlar nedeniyle bir yıl veya daha fazla hapis cezasına çarptırılmışsa, sporla ilgili suçlardan mahkûm olmuşsa ya da ulusal veya uluslararası spor kuruluşları tarafından ceza almışsa, bu görevlerine devam edemezler. Bu konunun ayrıntılarına ilerleyen bölümlerde yer verilecektir.

3.6 Futbol Anonim Şirketlerinin Örgütlenmesi

3.6.1 Futbol Anonim Şirketlerinin Unsurları

SKSFK ile birlikte spor anonim şirketi kavramı hukuk dünyasına kazandırılmıştır. SKSFK uyarınca, spor anonim şirketleri TTK'ya uygun olarak kurulan ve Bakanlık nezdinde tescil edilen şirketlerdir. Futbol anonim şirketleri, faaliyette bulunabilmek için ayrıca TFF nezdinde tescil edilmektedir.

Bu şirketlere ilişkin öncelikle uygulanacak mevzuat SKSFK' dır. SKSFK' da yer almayan düzenlemeler bakımından TTK hükümlerine gidilecektir. Belirtmek gerekir ki, SKSFK hükümleri spor anonim şirketleri bakımından kapsamlı şekilde düzenlenmemiştir. Bu sebeple spor anonim şirketleri açısından büyük ölçüde TTK hükümlerinin uygulandığını belirtebiliriz. Bununla birlikte spor federasyonları da Anayasa'da tanınan haklar gereği ayrı düzenlemeler yapabilme hakkına sahiptir¹⁵². Halka açık anonim şirketlerde birincil mevzuat, SKSFK'nın 1/3. maddesi uyarınca SerPK'dır. Buna göre, halka açık spor anonim şirketlerinde SKSFK hükümlerinin uygulanabilmesi, SerPK'da aksi bir düzenleme bulunmaması şartına bağlıdır.

¹⁵² ASLAN, s.115.

3.6.2 Tüzel Kişilik ve Kuruluş

SKSFK' da spor anonim şirketlerinin TTK hükümlerine uygun şekilde kurulacağı ifade edildiğinden ve TTK'ya göre anonim şirketlerin tüzel kişiliğe sahip olduğu kabul edildiğinden, spor anonim şirketleri de tüzel kişiliğe sahiptir.

TTK' da düzenlenen esaslara göre kurulan anonim şirketler, ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanır. Bu bağlamda, tescil kurucu bir niteliğe sahiptir. Tescilin ardından, şirketin kuruluşuna ilişkin bilgilerin TTSG'de ilan edilmesi de gereklidir. Ancak bu ilan, yalnızca bilgilendirici bir mahiyettedir¹⁵³. Tüzel kişilik, TTSG'de yapılan tescil işlemiyle kazanılırken, spor anonim şirketleri statüsü, Bakanlık tarafından tutulan spor anonim şirketleri siciline yapılan tescil ile elde edilir¹⁵⁴.

Türkiye'de futbol dalında icraatte bulunacak olan futbol anonim şirketleri TTK hükümleri dahilinde pay sahibi olan bir veya birden çok gerçek ya da tüzel kişi ile kurulabilmektedir. Pay sahiplerinin tabiiyeti ve ikametgâhı bakımından TTK' da bir sınırlama olmadığından, futbol anonim şirketlerinin de yabancı kişiler tarafından kurulması da mümkündür¹⁵⁵.

TTK' ya uygun olarak oluşturulan bu şirketler, spor faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla özel olarak şekillendirilmiştir. Bu bağlamda, spor anonim şirketlerinin kuruluş sürecinde, şirketin amacı, faaliyet alanı, yönetim yapısı ve spor kulübü ile ilişkileri esas sözleşmede açıkça tanımlanır. Spor faaliyetleri, esas sözleşmenin ana unsuru olarak belirlenir. Tescil Yönetmeliği'nin 20. maddesinde spor kulüplerinin kanunun emredici

¹⁵³ YASAN, Mustafa: Ortaklıklar Hukuku, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024, s.108.

¹⁵⁴ AYHAN, Rıza/ÇAĞLAR, Hayrettin/ÖZDAMAR, Mehmet: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022, s. 232 ; ASLAN, s.135.

¹⁵⁵ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, s.611 vd.

hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine ve kişilik haklarına aykırı olmamak ve spor faaliyet amacına aykırı olmamak koşuluyla diledikleri isimleri alabileceği belirtilmiştir.

SKSFK ile doğrudan futbol anonim şirketi kurulabilmesine imkan tanınmıştır. SKSFK öncesinde futbol anonim şirketlerinin doğrudan kurulması mümkün değildi. Bu süreçte, anonim şirket statüsüne ulaşmak için bir futbol kulübü statüsünde derneğin varlığı şarttı¹⁵⁶. Bu durum iki şekilde gerçekleştirilmekteydi. İlk seçenek, mevcut bir spor kulübüne ait spor şubesinin anonim şirkete devredilmesi idi. Diğer bir yol ise, önce bir dernek kurarak bu derneğin spor kulübü statüsü kazanması için Bakanlık tarafından tutulan kütüğe kayıt ve sicil işlemlerini tamamlamak gerekiyordu. Bu işlemlerin ardından anonim şirket kuruluyor ve derneğin ilgili spor şubesi anonim şirkete devrediliyordu. Bu yöntemler, spor anonim şirketlerinin kurulumu için belirli bir aşamalı yapı öngörüordu¹⁵⁷.

3.6.2.1 Futbol Anonim Şirketi Statüsünün Bağımsız Şekilde Kazanılması

Futbol anonim şirketi statüsü, bağımsız bir şekilde üç farklı yolla kazanılabilir. Bu statünün kazanılmasının üç farklı yolu bulunmaktadır: Birincisi, doğrudan spor anonim şirketi olarak kurulmak, ikincisi, bir spor kulübüne ait spor şubesinin devralınması yoluyla bu statüye ulaşmak, üçüncüsü ise bir şirkete ait spor şubesini devralarak spor anonim şirketi statüsüne geçmektir¹⁵⁸. Spor anonim şirketi statüsünün elde edilmesinin ilk yöntemi, bağımsız bir spor anonim şirketi kurulmasıdır. Bu yöntemle, dernek olarak tescil edilme aşamasına gerek kalmadan doğrudan anonim şirket kurulabilir. SKSFK m. 14'e göre, bir veya birden fazla kişinin bir araya gelerek TTK hükümlerine uygun şekilde

¹⁵⁶ KOCAOĞLU, Necip Kağan: "Futbol Şirketlerinin Halka Açılması", Ankara Barosu Dergisi, (4), 2011, s. 75.

¹⁵⁷ ASLAN, s.135.

¹⁵⁸ DEMİRCİ, s.324.

anonim şirket oluşturması ve bu şirketi spor anonim şirketi siciline tescil ettirmesiyle spor anonim şirketi statüsü kazanılabilir.

SKSFK’da öngörölen bu değişiklik birçok açıdan önemli faydalar sağlamıştır. Öncelikle, eski sistemde futbol anonim şirketi kurmak isteyen bir kişi, faaliyet göstermek istediği şehirde bir spor kulübü bulmak ve bu kulübün spor şubesini devralmak zorundaydı. Bu durum, spor anonim şirketi kurma süreçlerini hem sınırlayıcı hem de karmaşık hale getiriyordu. SKSFK ile getirilen yeni düzenlemeler sayesinde, futbol anonim şirketi kurmak isteyen kişiler, istedikleri şehirde özgürce şirket kurabilme imkanına kavuşmuşlardır. Ayrıca, eski sistemde futbol kulübüne ait futbol şubesi devralınırken tüm aktif ve pasiflerin bir bütün olarak transfer edilmesi zorunluydu. Bu da, anonim şirket kurmak isteyen kişileri, devralınan şubenin borçları ve diğer yükümlölükleriyle mecburi olarak muhatap bırakıyordu. Yeni düzenleme ile bu zorunluluk ortadan kalkmış, futbol anonim şirketi kurma süreçleri daha esnek ve kolay hale gelmiştir¹⁵⁹. Ayrıca bir anonim şirketin, spor kulübü bünyesindeki bir spor şubesini devralması ile bağımsız şekilde futbol anonim şirketi statüsü kazanılabilir. Bu durumda anonim şirket ve futbol kulübbü arasında bağlı ortaklığı ve iştiraki olması gerekmez. Bir şirkete ait spor şubesinin devralınarak spor anonim şirketi statüsü kazanması, SKSFK’da düzenlenmediği için, bu konuda TTK hükümleri devreye girecektir¹⁶⁰.

¹⁵⁹ ASLAN, s.139.

¹⁶⁰ Futbol kulübüne ait futbol şubesinin devralınması yolu ve bir şirkete ait futbol şubesini devralarak spor anonim şirket statüsüne sahip olmaya ilişkin açıklamalar için bkz. ss. 114- 119 ; ASLAN, s.140.

3.6.2.2 Spor Anonim Şirketinin Spor Kulübünün Bağlı Ortaklık veya İştiraki Olarak Kurulması

Bir spor kulübünün bir veya birden fazla spor branşını, kulübe bağlı bir iştirak ya da bağlı ortaklık olarak kurulan anonim şirkete devretmesi veya bu branşları sermaye olarak koyması yoluyla şirketleşme sağlanabilir. Bakanlık nezdinde tescil işleminin tamamlanmasıyla birlikte spor anonim şirketi resmen kurulmuş olur. Kanunun çeşitli bölümlerinde spor kulüplerine bağlı spor anonim şirketi kavramına yer verilmekle birlikte, SKSFK'nın tanımlar kısmında bu kavrama dair bir açıklama bulunmamaktadır. Ancak doktrinde, bu kavram “spor kulübünün pay sahibi olduğu veya ticari işletmesini devrettiği bir anonim şirket” olarak tanımlanmaktadır¹⁶¹.

SKSFK m. 15/2'nin ilk cümlesi incelendiğinde, spor kulübünün spor anonim şirketi üzerinde hakimiyetinin bulunması gerektiği açıkça ifade edilmektedir¹⁶². Bu hakimiyet, doğrudan olabileceği gibi dolaylı yollarla da sağlanabilir¹⁶³. Bu bağlamda, dernek statüsündeki spor kulüpleri spor şubelerini spor anonim şirketlerine devretmiştir. Bu devirle birlikte, spor şubesi faaliyetlerini sürdürecektir, spor kulübü şirketleşme sürecini tamamlamış olacak ve spor şubesi, spor kulübünün kontrolü altında kalacaktır. Özellikle futbol alanında Galatasaray, Fenerbahçe, Trabzonspor ve Beşiktaş gibi kulüpler bu yöntemi benimsemiş, dernek statüsünde kurulduktan sonra futbol şubelerini spor anonim şirketlerine devrederek işleyişlerini daha da genişletmiş, kurumsal bir yapıya ulaşmış ve şirket üzerindeki hakimiyetlerini korumaya devam etmişlerdir¹⁶⁴.

¹⁶¹ ALTAY, SITKI ANLAM: “Spor Anonim Ortaklıklarına İlişkin İlk Düşünceler”, Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu'nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi (Ed.: Hatice Özdemir KOCASAKAL), Legal Yayıncılık, İstanbul 2022, s.40.

¹⁶² TTK m.195 hakimiyet ilişkisi için bkz. ss.81-83.

¹⁶³ YÜCE, s.489.

¹⁶⁴ ASLAN, s.208.

3.6.3 Amaç ve Konu

TTK'ya göre, anonim şirketler kanunen yasaklanmayan her türlü amaç ve konu için kurulabilir. Ancak, SKSFK kapsamında, spor anonim şirketlerinin faaliyet alanlarından en az birinin spor faaliyeti olması zorunlu kılınmıştır. Futbol anonim şirketleri, ilgili futbol faaliyeti ile birlikte başkaca tüm amaç ve konular için kurulabilir.

Anonim şirketlerin esas sözleşmesinin zorunlu içeriği TTK'nın 339/2 maddesinde belirtilmiş, işletme konusunun tüm esaslı unsurlarının yer alması gerektiği düzenlenmiştir. Hükme göre, esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirketin işletme konusunun esas sözleşmede bulunması gerekmektedir. Ayrıca 31904 sayılı Tebliğ 5. maddesinde spor anonim şirketi esas sözleşmesinde bulunması zorunlu hususlar belirtilmiştir.

TTK gerekçesinden anlaşılacağı üzere anonim şirketlerde amaç, belirli faaliyetlerden gelir elde etmek ve bu geliri ortaklar arasında paylaşmaktır. İşletme konusu ise, şirketin bu amacına ulaşabilmesi için gerçekleştireceği faaliyetlerin bütünüdür. Spor anonim şirketlerinin amacı spor faaliyetlerinden kazanç elde etmek ve paylaşmaktır. Spor anonim şirketlerinin konusu ise ilgili spor faaliyetidir. TTK'nın 339. maddesinde belirtildiği şekilde, spor anonim şirketinin esas sözleşmesinde de işletme konusunun esaslı noktalarının belirtilmesi gerektiği, zira sadece spor faaliyeti ibaresinin yetersiz kalacağına ilişkin ASLAN¹⁶⁵ görüşüne katılmaktayız. Şirketin faaliyet konusu ne kadar ayrıntılı tanımlanırsa, tüzel kişiliğin kapsamı ve işleyişi o derece netlik kazanacaktır. Ayrıca, şirketin esas sözleşmesinde belirtilen bu detaylar, spor anonim

¹⁶⁵ ASLAN, s.125.

şirketlerinin TFF ve ilgili bakanlık tarafından tescil edilmesi süreçlerinde de kolaylık sağlayacaktır.

3.6.4 Sermaye

SKSFK’da ise spor anonim şirketleri için asgari sermaye tutarı belirtilmemiştir. Bu sebeple SKSFK m. 25 uyarınca TTK hükümlerinin uygulanması gerekir. Sermaye olarak anonim şirkete getirilebilecek unsurlar ise hem nakit hem de nakit dışı (ayni) oluşabilecektir¹⁶⁶. Nakit sermaye, ortaklar tarafından şirket hesaplarına yatırılan para tutarlarını ifade ederken, nakit dışı sermaye, taşınmazlar, fikri mülkiyet hakları, alacaklar gibi maddi ya da maddi olmayan varlıkların şirket bünyesine katılmasını kapsamaktadır.

TTK hükümlerinin uygulama alanı bulması gerekirken Esas Sözleme Tebliği’nde spor anonim şirketlerinin asgari sermayesi 1.000.000 Türk Lirası’ndan az olamayacağı belirtilmiştir. SKSFK’ ya aykırı düzenlenen bu hükmün uygulanmaması gerektiği düşünülebilir¹⁶⁷.

Futbol anonim şirketlerinin TTK’ ya uygun kurulacağı gözetildiğinde futbol anonim şirketlerinin sermayesinin de belirli ve paylara bölünmüş olması, asgari sermaye tutarının 1.10.2024 tarihi itibarıyla 250.000 TL, halka açık olmayan anonim şirketlerin ise 500.000 TL olarak belirlenmesi gerektiği sonucuna varılabilmektedir¹⁶⁸. Bununla beraber SKSFK’ nın 14/3 maddesi uyarınca spor federasyonları, belirli liglerde yer alabilmek için kulüplere spor anonim şirketi statüsünde olma zorunluluğu getirebilir. Ayrıca, bu şirketler için en az bir milyon Türk lirası ödenmiş sermaye şartı aranabilir. Esas Sözleşme Tebliği 8/1 ve SKSFK 14/3 maddeleri birlikte değerlendirildiğinde; spor

¹⁶⁶ KAYIŞ, Ferhat: “Anonim Ortaklıkta Tek Borç İlkesi Çerçevesinde TTK 421/2-A Bendinin Değerlendirilmesi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 30(3), 2022, s.1212.

¹⁶⁷ ASLAN, s.127.

¹⁶⁸ AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, s.231.

federasyonlarının kendilerine tanınan bu belirleme yetkisini kullanması durumunda, esas sermayesini asgari olarak 1.000.000 Türk Lirası olarak belirleyen spor anonim şirketlerinin sermayesinin tamamının ödenmiş olması gerektiği anlamı çıkmaktadır. Spor anonim şirketi statüsü ile asgari sermaye koşulunun birbirinden bağımsız olarak ele alınması durumunda, bu düzenlemenin etkinliği azalabilir. Zira ligdeki tüm kulüplerin futbol anonim şirketi olması gerekecektir. Ancak SKSFK kapsamında spor kulüplerinin spor anonim şirketine dönüşmesini zorunlu değildir. Bu durumda futbol kulüplerinin futbol anonim şirketi kurabilmeleri, ilgili futbol şubelerinin bu anonim şirkete devredilmesi yoluyla mümkün olabilir. Eğer kulübün yalnızca bir futbol şubesi varsa, bu şubenin devri yeterlidir. Birden fazla şubesi olan kulüpler ise sadece ilgili futbol şubesini devredebilir; diğer şubelerin devri zorunlu tutulmamaktadır¹⁶⁹.

Esas Sözleşme Tebliği m. 8/1. ve SKSFK m. 14/3' de belirtilen yetkileri TFF' nin kullanması pek çok futbol kulübünün şirketleşebilmesinin önünde maddi bir engel olacaktır. TFF talimatlarında bu yetkilerin henüz kullanıldığı görülmemektedir.

3.6.5 Sınırlı Sorumluluk

TTK' nın 329/1 maddesi pay sahiplerinin sorumluluğu ise taahhüt ettikleri sermaye paylarıyla sınırlıdır ve bu sorumluluk yalnızca şirkete karşı geçerlidir¹⁷⁰. Pay sahipleri, taahhüt ettikleri sermaye borcunu tamamen ödediklerinde, şirkete karşı başka bir yükümlülükleri kalmaz¹⁷¹.

Anonim şirketin yapısı gereği, şirketin borçlarından dolayı pay sahipleri kişisel olarak sorumlu tutulamaz. Sınırlı sorumluluk, ortaklığın alacaklılarına karşı değil, pay

¹⁶⁹ ASLAN, s.129.

¹⁷⁰ BAHTİYAR, s.109.

¹⁷¹ BAHTİYAR, ss. 280-281.

sahiplerinin yalnızca ortaklık tüzel kişiliğine karşı taahhüt ettikleri sermaye borcu ile sınırlı bir yükümlülüğünü ifade eder. Bu sorumluluk, pay sahiplerinin ortaklık dışında üçüncü kişilere karşı herhangi bir borç üstlenmesini gerektirmez¹⁷².

3.6.6 Ticaret Unvanı ve Lige Katılım Adı

TTK’ da tacirlerin ticaret unvanı kullanmak zorunda olduğu düzenlenmiştir. Ticaret unvanı, tacirlerin birbirinden ayrılmasını ve ticari kimliklerinin belirginleşmesini sağlayan önemli bir unsurdur. Her tacir, faaliyetlerini yürütmek ve kendisini tanıtmak amacıyla bir ticaret unvanı kullanmak zorundadır¹⁷³.

TTK’ nın 43. maddesi uyarınca anonim şirketler ticaret unvanlarında işletme konularını göstermek zorundadır. Esas Sözleşme Tebliğ’in de ise spor anonim şirketleri de ticaret unvanlarında “spor”, “sportif” veya belirli bir spor dalını tanımlayacak ibarelerden biri ya da birkaçını kullanmak zorundadır¹⁷⁴. Esas Sözleşme Tebliğ’inde yer alan düzenleme, spor anonim şirketlerinin diğer ticari işletmelerden ayrışmasını ve spor alanındaki özel hukuki statülerinin vurgulanmasını sağlamayı amaçlamaktadır¹⁷⁵. Ticaret unvanının kamuoyunda güven uyandıran ve ticari dürüstlük ilkesine uygun bir şekilde seçilmesi, şirketin marka değeri ve ticari itibarı açısından da önem taşımaktadır.

Futbol anonim şirketlerinin ilk aşamada anonim şirket olarak TTSG’ ye tescil edilmesi ve daha sonra futbol kulübü olarak spor siciline kaydedilmesi nedeniyle, ticaret unvanı ile kulüp adının aynı olup olmayacağı konusu tartışmaya açıktır. Bu bağlamda,

¹⁷² BAHTİYAR, s.110.

¹⁷³ ARKAN, Sabih: Ticari İşletme Hukuku, 5. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü, Ankara 1999, s.240

¹⁷⁴ Örneğin, Galatasaray, esas sözleşmesinde şirketin ticaret unvanını “Galatasaray Sportif Sinaî ve Ticari Yatırımlar Anonim Şirketi” olarak açıkça belirtmiştir. https://galatasaray.blob.core.windows.net/files/sportif/2024/GS%20Sportif_Esas%20So%CC%88zles%C%A7me.pdf (e.t.27.12.2024).

¹⁷⁵ ASLAN, s.131.

futbol anonim şirketlerinin ticaret unvanı kullanmak zorunda olması ve spor faaliyetlerinin ticari bir nitelik taşıması sebebiyle, ticaret unvanı ile kulüp adının aynı olabileceği değerlendirilebilir¹⁷⁶. Bununla birlikte, SKSFK’da kulüplerin veya şirketlerin lige katılım adı açıkça düzenlenmemiştir. Ancak, Tescil Yönetmeliği’nin 20/5. maddesi uyarınca, kulüplerin imzalayacakları sponsorluk veya reklam sözleşmeleri kapsamında, her bir spor dalı için farklı bir lige katılım adı kullanabilecekleri belirtilmiştir. Ayrıca, Tescil Yönetmeliği’nin 20/6. maddesi, bu hükmün spor anonim şirketleri için de geçerli olduğunu ifade etmektedir. Bu çerçevede, ticaret unvanı ile lige katılım adının farklılık arz edebileceği belirtilebilir. Özellikle lige katılım adının, sponsorlarla yapılan anlaşmalarda büyük bir önem taşıdığını belirtmek mümkündür¹⁷⁷.

3.6.7 Renk, Amblem ve Diğer Ayırt Edici İşaretler Hakkında Düzenlemeler

Esas Sözleşme Tebliği’i uyarınca spor anonim şirketlerinin esas sözleşmelerinde belirtmek suretiyle diledikleri renk, amblem ve diğer ayırt edici işaretleri seçebilme hakkına sahiptir. Spor anonim şirketleri, esas sözleşmelerinde belirttikleri renk, amblem ve diğer ayırt edici işaretleri kullanmak zorundadır. Örneğin, Galatasaray, sarı-kırmızı renklerini esas sözleşmesinde belirtmiş ve tüm ticari faaliyetlerinde bu işaretleri kullanmayı zorunlu kılmıştır¹⁷⁸.

Tescil edilen renk, amblem ve diğer ayırt edici işaretler bakımından futbol anonim şirketi tekel hakka sahip olacaktır. Bu sebeple başka kulüplerin tescilli renk, amblem ve diğer ayırt edici işaretleri kullanması mümkün olmadığı gibi iltibas oluşturacak şekilde

¹⁷⁶ ASLAN, s.131.

¹⁷⁷ ASLAN, s.133 ; “Örneğin Çaykur Rizespor Kulübü lige katılım adı iken Rizespor Futbol Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş. ticaret unvanıdır.” https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87aykur_Rizespor?utm (e.t. 20.12.2024).

¹⁷⁸ https://galatasaray.blob.core.windows.net/files/sportif/2024/GS%20Sportif_Esas%20So%CC%88zles%CC%A7me.pdf s.4 (e.t. 27.12.2024).

benzer renk, amblem ve diğer ayırt edici işaretlerin başka kulüpler tarafından kullanılması da yasaklanmıştır. Futbol kulüpleri açısından spor kulüpleri sicilinin, spor anonim şirketleri açısından ise spor anonim şirketlerine özgü sicile yapılan tescilde yer alan tescilin anlaşılması gerektiğine ilişkin ASLAN¹⁷⁹ görüşüne katılmaktayız.

3.7 Futbol Anonim Şirketlerinin Organları

TTK uyarınca anonim şirketlerin iki zorunlu organı vardır. Bunlar genel kurul ile yönetim kuruludur.¹⁸⁰ Genel kurul, pay sahiplerinin şirketle ilgili temel kararları aldığı, en yüksek karar organıdır. Yönetim kurulu ise şirketin günlük yönetimini ve idari işleyişini üstlenen yürütme organıdır. Şirketin faaliyet alanına uygun olarak gerekli tüm iş ve işlemleri gerçekleştirir¹⁸¹.

SKSFK kapsamında futbol anonim şirketlerinin genel kurulları için özel bir düzenleme yapılmamış; yalnızca belirli konularda ağırlaştırılmış nisaplar öngörülmüştür. Bununla birlikte, SKSFK'nın 25. maddesi futbol anonim şirketlerinin için TTK'ya atıfta bulunduğundan, bu tür şirketlerle ilgili hükümler için TTK'nın incelenmesi gerekmektedir¹⁸². SKSFK uyarınca futbol anonim şirketlerinin yönetim kurulu, esas sözleşmeye göre atanmış ya da genel kurul tarafından seçilmiş bir veya birden fazla üyeden oluşur. Yönetim kurulu üyelerinin atanması ve seçilmesiyle ilgili başka bir düzenleme bulunmadığından, futbol anonim şirketleri için TTK hükümleri uygulanır¹⁸³.

¹⁷⁹ ASLAN, s.134.

¹⁸⁰ YASAN, s. 119.

¹⁸¹ KIR, Okay: Anonim Şirketler, 1. Baskı, Aristo Yayınevi Yayınları, İstanbul 2019, s.307.

¹⁸² ASLAN, s.196.

¹⁸³ ASLAN, s.201.

3.7.1 Genel Kurul

Genel kurul, anonim şirketlerde en yüksek karar organıdır¹⁸⁴. Genel kurul, kanunda açıkça başka bir organa bırakılmayan tüm konularda karar alma yetkisine sahiptir. Bunun yanı sıra, genel kurulun birçok yetkisi devredilmesi veya vazgeçilmesi mümkün olmayan yetkiler olup bir iç organ niteliğindedir¹⁸⁵. Bu yetkiler arasında, esas sözleşmede değişiklik yapılması, yönetim kurulu üyelerinin seçimi ve azli, şirketin feshi veya birleşmesi gibi önemli konular yer alır¹⁸⁶. Yılda en az bir defa olağan ve gerekirse olağanüstü şekilde toplanır. Genel kurul, şirketin oy hakkına sahip pay sahiplerinin yada temsilcilerin, varsa intifa hak sahiplerinin bir araya gelmesiyle oluşur. Ancak, kanun belirli işlemler için genel kurulun katılımını şart koştukça, bu tür durumlarda yönetim kurulu, genel kurulun onayı olmadan işlem gerçekleştiremez. Eğer böyle bir işlem yapılmışsa, bu durum şirketi hukuki anlamda bağlamaz¹⁸⁷.

Spor anonim şirketlerinin genel kurulu, kulüp veya şirketin sportif hedeflerini ticari amaçlarla uyumlu hale getirme sorumluluğunu taşımaktadır. Bu bağlamda, genel kurul toplantılarında sportif yatırımlar, altyapı projeleri ve teknik kadro ile ilgili konular da detaylı şekilde ele alınabilecektir.

SKSFK, genel kurul toplantılarının şeffaf bir şekilde yapılmasını ve pay sahiplerinin karar alma süreçlerine aktif katılımını öngörmektedir. Özellikle büyük futbol kulüplerinin anonim şirket statüsünde faaliyet göstermesi durumunda, bu toplantıların medya ve kamuoyu tarafından izlenebilir hale getirilmesi önemli bir güven unsuru olarak gösterilebilir.

¹⁸⁴ YASAN, s.140.

¹⁸⁵ TEKİNALP/POROY/ÇAMOĞLU, N. 942 , s.9.

¹⁸⁶ BAHTİYAR, s.148.

¹⁸⁷ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s.827.

TTK hükümlerinin, futbol anonim şirketlerinin genel kurul işleyişi ve karar süreçlerine uygulanmasının bir sonucu olarak, özellikle futbol alanında belirli pay sahiplerine imtiyaz tanınması sıkça karşılaşılan bir durumdur. Bu imtiyazlar genellikle oy hakkı bakımından ortaya çıkmaktadır. Örneğin, bir futbol anonim şirketinde imtiyazlı pay sahipleri, haklarının ihlal edildiğini düşündüklerinde, bu durumu gerekçeli bir tutanakla kayıt altına alabilir. Hazırlanan bu tutanak, TTK m. 454/3 uyarınca, en geç on gün içinde şirketin yönetim kuruluna iletilmelidir. Bu süreç, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının korunmasını ve olası ihlallerin şirket içinde değerlendirilmesini sağlamaktadır¹⁸⁸.

TTK m. 418 ve TTK m. 421 hükümleri uyarınca, hem toplantı hem de karar yeter sayılarının esas sözleşme ile daha yüksek oranlarda belirlenmesi mümkündür¹⁸⁹. Halka açık anonim şirketler için ise SerPK m. 29/3, açıkça oran belirtilmek koşuluyla TTK'ya atıf yaptığı için bu hüküm halka açık spor anonim şirketlerinde de geçerlidir. Uygulamada, Galatasaray Sportif A.Ş.'de hisseler iki farklı grup olarak yapılandırılmıştır: A grubu ve B grubu paylar. A grubu paylar, şirket sermayesinin %25'ini oluşturur ve bu paylar nama yazılıdır. Bu gruptaki payların devredilmesi, temlik edilmesi, rehin veya intifa hakkı tesis edilmesi yasaklanmıştır. B grubu paylar ise sermayenin %75'ine sahiptir ve hamiline yazılıdır. Bu paylar, devir, temlik, rehin ve intifa hakkı açısından herhangi bir kısıtlama olmaksızın serbesttir. Yönetim kurulu üyelikleri açısından, 12 kişilik kurulun 11 üyesi, A grubu pay sahiplerinin göstereceği adaylar arasından seçilecektir¹⁹⁰.

Fenerbahçe Futbol A.Ş. karar yeter sayısı bakımından TTK'da öngörülen nisaptan daha yüksek bir oran benimsemiş ve bu durum esas sözleşmesinde düzenlenmiştir. Bu nedenle, Fenerbahçe Futbol A.Ş.'nin genel kurul karar yeter sayısını, toplantıya katılan

¹⁸⁸ ASLAN, s.196-197.

¹⁸⁹ YASAN, s.151.

¹⁹⁰ https://sportif.galatasaray.org/1054_ortaklik-yapisi.aspx?utm (e.t. 10.12.2024).

pay sahiplerinin paylarının %75'i şeklinde açık bir oranla belirlemesi hukuka uygun bir düzenleme olarak değerlendirilmektedir¹⁹¹. Fenerbahçe bu uygulama ile şirketin karar alma süreçlerinde daha güçlü bir irade birliğini sağlamayı hedeflemiş olabilir. Fenerbahçe Futbol A.Ş.'de A grubu ve B grubu olmak üzere iki farklı pay grubu bulunmaktadır A grubu paylar toplam sermayenin %10,36'sını oluştururken, B grubu paylar %89,64 oranında bir paya sahiptir. A grubu paylar nama yazılı, B grubu paylar ise hamiline yazılıdır ve A grubuna ait payların hamiline yazılı hale dönüştürülmesi yasaklanmıştır. Pay oranları B grubu lehine daha yüksek olmasına rağmen, A grubu pay sahiplerine, yönetim kuruluna altı üye aday gösterme hakkı tanınmıştır. Ayrıca, A grubu paylar üzerinde devir, temlik, rehin ya da intifa hakkı kurulması veya teminat olarak kullanılması yasaklanmışken, B grubu paylar açısından böyle bir sınırlama bulunmamaktadır¹⁹².

3.7.2 Yönetim Kurulu

Anonim şirketler, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil edilir. İç işlemlerde kararlar alınır ve dış ilişkilerde bu kararlar doğrultusunda üçüncü kişilerle işlemler gerçekleştirilir¹⁹³. TTK nezdinde yönetim kurulu üyesinde olması gereken koşulların sağlanması sonrasında SKSFK nezdindeki koşulların sağlanması gerekmektedir. Futbol anonim şirketinde de yönetim kurulu, genel kurul tarafından seçilen ve şirketin ticari, mali ve sportif hedeflerini yöneten icra organıdır¹⁹⁴. Futbol anonim şirketinde yönetim, temel ve belirleyici bir rol oynamaktadır. Futbol yönetimi, spor alanının kendine özgü

¹⁹¹ ASLAN, s.199.

¹⁹² <https://www.fenerbahce.org/getmedia/cf6c3f08-4ca0-4901-9236-17c75a55b0b3/Esas-Sozlesme.pdf> s.6 (e.t. 10.12.2024).

¹⁹³ BAHTİYAR, s.212.

¹⁹⁴ YÜCE, s. 494.

dinamiklerini göz önüne alarak sporcu ile yönetici, sporcu ile spor organizasyonu ve spor organizasyonu ile toplum arasındaki ilişkileri uyumlu bir şekilde düzenlemek zorundadır. Bu bağlamda, yönetim kurulu ve yöneticilerin etkisi son derece kritiktir¹⁹⁵. TTK yönetim kurulu üyelerine ilişkin öngörülen nitelikler ve koşullar, futbol anonim şirketleri için de geçerlidir. Ancak, SKSFK, futbol anonim şirketlerinin yönetim kurullarına yönelik bazı özel düzenlemeler içermektedir¹⁹⁶.

SKSFK m. 5/4' de futbol kulüpleri ve futbol anonim şirketlerinin yönetim ve denetim organlarında görev alan kişilere yönelik belirli suçlardan hüküm giymiş olmaları halinde üyeliklerinin sona ereceğini düzenlemektedir. Kasten işlenen suçlar nedeniyle bir yıl veya daha fazla hapis cezası almış ya da yüz kızartıcı suçlar, anayasal düzene karşı işlenen suçlar veya sporla doğrudan bağlantılı suçlardan mahkûm olmuş kişilerin, futbol kulüpleri ve futbol anonim şirketlerinde yönetim, denetim, disiplin ve diğer kurullarda görev almaları yasaktır. Bu kapsamda, şike, teşvik primi, kanuna aykırı bahis ve uyuşturucu ticareti gibi suçlardan hüküm giyenler de bu görevlerden men edilir. SKSFK m. 5/5'e göre, tahkim kurulları, Bakanlık disiplin kurulları, spor federasyonlarının ceza veya disiplin kurulları ya da uluslararası kuruluşların disiplin organları tarafından son beş yıl içinde bir defada bir yıl veya toplamda iki yıl hak mahrumiyeti cezası almış olan kişilerin, futbol kulüpleri ve spor anonim şirketlerindeki yönetim, denetim, disiplin ve diğer kurul üyelikleri sona ermektedir. Bu sonlanma, ceza kararının kesinleşmesiyle birlikte, ek bir işlem veya karara gerek olmaksızın kendiliğinden gerçekleşir. SKSFK'nın m. 5/4 ve m. 5/5 maddelerinde belirtilen suç ve yaptırımlara maruz kalan kişiler, futbol kulübü veya futbol anonim şirketlerinin genel kurulu dışında kalan diğer organlarında

¹⁹⁵ EKENCİ, Güner/ İMAMOĞLU, A. Faik: Spor İşletmeciliği, 1. Baskı, Alp Ofset Yayınevi, Ankara 1998, s.15.

¹⁹⁶ ASLAN, s.203.

görev yapamaz. Belirtilen durumların meydana gelmesi halinde, yönetim kurulu üyesinin görev süresi sona ereceği gibi, murahhas müdürler de aynı hükümlere tabi olacaktır¹⁹⁷.

SKSFK m. 16/4 göre, yönetimde bulunan kişiler, aynı spor dalında ve aynı ligde mücadele eden başka bir futbol kulübünde ya da futbol anonim şirketinde aynı görevi üstlenemez. SKSFK m.16/4'e göre, yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağını ihlal etmemesi gerekir¹⁹⁸. SKSFK'nın m. 5/4 ve m. 5/5 hükümleri, TTK' nın 359/4 ve 363/2 maddeleriyle paralel bir yapıdadır. SKSFK uyarınca yönetim kurulu üyelerinin bu madde kapsamına girdiği açıktır. Zira SKSFK'nın 16/3 maddesi, spor anonim şirketlerinin yönetim kurulu üyelerinin bu Kanun'un 5. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarındaki şartlara tabi olduğunu açıkça belirtmektedir. Bununla beraber yönetim kurulu üyesi olmayan yöneticilerin, örneğin genel müdürlerin veya diğer yöneticilerin SKSFK'nın m. 5/4 ve m. 5/5 hükümlerinden etkilenmeyeceği anlamı çıktığı düşünülebilir¹⁹⁹.

TTK' nın yönetim kurulu üyeleri için öngördüğü rekabet yasağı ile SKSFK'nın 16/4 hükmü karşılaştırıldığında, SKSFK'nın daha geniş kapsamlı bir sorumluluk getirdiği görülmektedir. Zira TTK kapsamında rekabet yasağı, yalnızca anonim şirketlerin yönetim kurulu üyelerini kapsarken, SKSFK'da yönetimde bulunan tüm yöneticiler bu yasağa tabidir. Spor sektörüne özgü bir yaklaşımı yansıtarak, sporun doğasında bulunan rekabetin adil bir zeminde sürdürülmesini sağlamak için özel bir çaba ortaya koyulduğu görülmektedir.

¹⁹⁷ VEZİROĞLU, Cem: “7405 Sayılı Spor Kanunu Kapsamında Spor Anonim Şirketi Yöneticilerinin Tabi Oldukları Yasaklar ve Sorumluluk Rejimi”, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4342258 (e.t.:26.11.2024).

¹⁹⁸ ORHAN/BOZKURT, s.119.

¹⁹⁹ ASLAN, s.205.

SKSFK m. 16/4' de aynı spor dalında ve aynı ligde yer alan kulüplerde yönetim kurulu üyeliği ve yöneticilik yapılamayacağı net bir şekilde belirtilmişken TTK' nın 396/1 maddesi gereği esas sözleşmede aksine düzenleme olması veya genel kuruldan izin alınması durumunda, sayılan işlerin yapılması mümkündür. SKSFK, yönetim yasağını hem yönetim kurulu üyeleri hem de yöneticiler için düzenleyerek daha geniş bir kapsam öngörmektedir. Buna karşılık, TTK m. 396, bu yasağı yalnızca yönetim kurulu üyeleri ile sınırlı tutmuştur. Bu durum, yöneticiler açısından SKSFK'da bir düzenleme bulunmaması halinde TBK'nın genel hükümlerinin uygulama alanı bulabileceğini düşündürtebilir²⁰⁰.

Rekabet yasağına ilişkin yaptırımlar ise SKSFK'da özel olarak düzenlenmemiştir. Ancak Kanun'un 25. maddesi, TTK'ya atıfta bulunarak, TTK' da yer alan rekabet yasağına ilişkin yaptırımların spor anonim şirketleri için de geçerli olacağını işaret etmektedir. TTK kapsamında, yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağını ihlal etmesi durumunda şirket, bu üyelerin elde ettiği kazançların şirkete devrini talep edebilir ya da ortaya çıkan zararın tazmini yoluna gidebilir. Tazminat istemi, şirketin doğrudan zarara uğradığını ispat etmesi koşuluyla gerçekleştirilir ve bu süreçte hukuki denge gözetilir. Bunun yanında, TTK'nın sağladığı ikinci önemli koruma mekanizması, rekabet yasağını ihlal eden işlemin şirket adına yapılmış sayılmasını talep etme hakkıdır. Bu durumda, yasak kapsamındaki eylemlerden doğan tüm ekonomik menfaatler, şirketin malvarlığına katılmış kabul edilir. Böylelikle, ihlal eden üyenin elde ettiği kişisel kazançlar, şirketin hakkı olarak değerlendirilir ve üye bu menfaatler üzerinde hak iddia edemez. Ayrıca, rekabet yasağına aykırı davranışlar, yönetim kurulu üyeliğinin sona erdirilmesiyle de sonuçlanabilir. Genel kurul, bu tür durumlarda ihlal eden üyenin azledilmesine karar

²⁰⁰ ASLAN, s.207-208.

vererek, şirketin yönetim yapısında ortaya çıkabilecek çıkar çatışmalarını önleme yetkisine sahiptir. Bu, yalnızca şirketin itibarını korumakla kalmaz, aynı zamanda yönetim organlarının güvenilirliğini ve işlevselliğini sürdürmesini sağlar²⁰¹.

TTK m. 396/3, yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağına aykırı davranışlarına yönelik hukuki işlemlerin zamanaşımı sürelerini açıkça düzenlemiştir. Hükme göre, rekabet yasağına aykırı ticari işlemlerin gerçekleştirilmesi veya bir yönetim kurulu üyesinin başka bir şirkette görev alması durumunda, diğer yönetim kurulu üyeleri bu durumu öğrendikleri tarihten itibaren üç ay içinde yasal haklarını kullanabilirler. Ancak, her halükarda söz konusu fiillerin gerçekleştiği tarihten itibaren bir yıl geçmesiyle dava açma hakkı zamanaşımına uğrar. Hukuk literatüründe tartışma konusu olan bu zamanaşımı süresi, bazı durumlarda adaletin tam olarak sağlanması açısından eleştirilmektedir. TEKİNALP, bu halde “ihlal devam ettiği sürece zamanaşımı işlemeyebilir” şeklindeki genel hukuki ilkenin uygulanmasına imkan tanımadığını ifade etmektedir. Zamanaşımı süresinin fiilin sona erdiği tarih yerine, başladığı tarihten itibaren işlemeye başlaması, uzun süren ihlallerde mağduriyetin giderilmesini zorlaştırabilir. Bu bakış açısı, özellikle rekabet yasağı ihlallerinin uzun süre devam ettiği ve geç fark edildiği durumlarda hak kayıplarına yol açabileceği endişesini dile getirmektedir²⁰².

Murahhas yönetim kurulu üyesi kavramını açıklarken, TTK ilgili hükümleriyle yönetim ve temsil yetkisinin devri konularını SKSFK ile birlikte değerlendirmek gerekir. TTK’nın 367. maddesi, yönetimin devrini düzenler ve bu maddeye göre yönetim kurulu, devredilemez ve vazgeçilemez görevler hariç olmak üzere yönetim yetkisini kısmen veya tamamen üçüncü kişilere devredebilir. Ancak bu devir, bir iç yönerge ile düzenlenmek

²⁰¹ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s. 1552.

²⁰² TEKİNALP, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku Vedat Kitapçılık, 4. Baskı, İstanbul, 2015, s. 283.

zorundadır. Yönetim yetkisinin devrine ek olarak, temsil yetkisinin devri ise TTK 370/2’de düzenlenmiştir. Bu hükme göre, yönetim kurulu, temsil yetkisini Murahhas bir üyeye veya yönetim kurulu üyesi olmayan bir Murahhas müdüre devredebilir. Ancak kanun, en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisine sahip olması gerektiğini de açıkça belirtmiştir. SKSFK’ nın 2. maddesinde spor anonim şirketi yöneticisi tanımlanmıştır. Tanıma göre spor anonim şirketi yönetim kurulunca spor anonim şirketinin yönetim veya temsili hususunda Murahhas üye veya müdür olarak yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişidir. TTK m. 367. ve m. 370/2’de yönetici kavramı, temsilcileri de içerecek şekilde, yönetim kurulu üyeleri, yönetim ve temsil yetkisinin devredildiği Murahhas üye ve Murahhas müdürleri, ticari temsilci ile genel ve özel yetkili ticari vekilleri de kapsarken; SKSFK bakımından spor anonim şirketi yöneticisi genel müdür, genel müdür yardımcısı, müdür, genel koordinatör, direktör ve benzeri unvanları taşıyan kişiler ile ticari temsilci ve ticari vekilleri kapsamakta, Murahhas üyeler dışındaki yönetim kurulu üyelerini kapsamamaktadır²⁰³. SKSFK ile TTK arasındaki temel fark, yönetim ve temsil yetkisinin devrine ilişkin yaklaşımlarında görülmektedir. TTK’ya göre, yönetim kurulu üyelerinin tamamı doğrudan yönetici statüsünde kabul edilirken, yönetim ve temsil yetkisinin Murahhas üyelere veya müdürlere devri mümkündür²⁰⁴. Bu yetki devri ile yöneticilik statüsünü geniş bir çerçevede ele alındığı, ticari temsilci ve vekilleri de kapsadığı görülmektedir. SKSFK ise spor anonim şirketi yöneticisi kavramını daha dar bir kapsamda tanımlar. Yönetim kurulu üyeleri, yalnızca Murahhas üye veya müdür olarak atanmışlarsa bu statüye dahil edilir. Murahhas olmayan yönetim kurulu üyeleri, SKSFK açısından yönetici olarak kabul edilmemektedir.

²⁰³ ASLAN, s.201 – 202.

²⁰⁴ DEMİRCİ, s.332.

SKSFK, yönetici ve yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorumluluğu m.20/13’de hem kusur hem kusursuz sorumluluk olacak şekilde düzenlemiştir. Bu düzenleme, spor kulüplerinin kötü yönetim nedeniyle ciddi borç yükü altına girmesi sorununa çözüm getirmeyi amaçlamaktadır. Uzun süredir futbol camiasında tartışılan bu durum, yöneticilerin mali ve idari sorumluluklarının artırılması gerektiği yönünde bir anlayışa yol açmış ve SKSFK ile bu sorumluluklar daha geniş bir çerçevede ele alınmıştır²⁰⁵.

SKSFK “kasıt ve ihmal” kelimelerini kullanarak kusur sorumluluğunu ifade etmektedir²⁰⁶. Bu kusur sorumluluğu, TTK’ nın “kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğu” başlıklı maddesi ile benzerlik göstermektedir. TTK hükmü de yönetim kurulu üyeleri ve diğer sorumluların, kanun ve şirket esas sözleşmesine aykırı eylemleri durumunda hukuki sorumluluk altına gireceğini belirtmektedir. Her iki düzenlemenin ortak yönü, kasıt ve ihmal unsurunu sorumluluğun temel şartı olarak belirlemeleridir. Ancak, bu iki kanun arasında kapsam açısından önemli farklılık bulunmaktadır²⁰⁷. TTK’nın ilgili maddesi, yalnızca kanun ve esas sözleşmeye aykırılık hallerinde hukuki yaptırımlar öngörmekteyken, SKSFK daha geniş bir yaklaşım benimsemiş ve "mevzuat" ibaresini kullanarak kapsamını genişletmiştir. Bu durum, spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin yalnızca ana sözleşme veya tüzüğe değil, aynı zamanda tüm yasal düzenlemelere uygun hareket etmesini zorunlu hale getirmektedir.

SKSFK’da spor kulübü ve spor anonim şirketi yönetim kurulu üyeleri ile yöneticilerinin müteselsil sorumlu olacağı belirtilmiş, ancak sorumluluğun türü açıkça tanımlanmamış ve TTK’ya atıf yapılmamıştır. Bu nedenle düzenlemenin tam teselsül

²⁰⁵ ASLAN, s.208.

²⁰⁶ ASLAN, s.210.

²⁰⁷ DOĞAN, Beşir Fatih/ GÜNER Temel: “Spor Anonim Şirketi Tüzel Kişiliği ve Spor Anonim Şirketi Yöneticilerinin Sorumluluğu”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 8(2), 2023, s.332.

olarak yorumlanması gerekir²⁰⁸. Tam teselsülde, kusur derecesine bakılmaksızın her borçlu, zararın tamamından dış ilişkide sorumludur. Farklılaştırılmış teselsülde ise yönetim kurulu üyeleri, anonim şirketin uğradığı zararı, kusuru oranında gidermekle yükümlüdür²⁰⁹.

SKSFK m. 20'nin 4., 5., 8. ve 9. fıkalarına aykırılık durumlarında, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticiler, kusursuz sorumluluk ilkesine tabidir. Bu düzenlemelerde herhangi bir kasıt veya ihmal şartı aranmaksızın sorumlu tutulacağı belirtilmektedir. Ancak bu sorumluluğun sınırlandırılması mümkün kılınmıştır; sorumluların, zararın önlenmesi için gerekli tüm tedbirleri aldıklarını ve özenli davrandıklarını ispat etmeleri halinde sorumluluktan kurtulmaları mümkündür. Özen yükümlülüğünün ispatı noktasında TTK'nın 369/1. maddesi, yönetim kurulu üyelerinin şirket menfaatlerini gözeterek, gerekli dikkat ve özeni göstermesini zorunlu kılmaktadır²¹⁰. Özen yükümlülüğü, her somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi gereken bir sorumluluktur. Örneğin, riskli mali yatırımlar ya da şirket kaynaklarının kullanımıyla ilgili alınan kararlar, dönemin ekonomik koşulları ve mevcut finansal durum göz önüne alınarak incelenmelidir.

SKSFK m. 20/13, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin hukuki sorumluluğuna ilişkin olarak, delil sunma yükümlülüğünün hangi tarafa ait olduğunu belirlemektedir. Hem TTK'nın 553/1 maddesi hem de SKSFK'nın 20/13 maddesi bu bağlamda önemli bir hukuki çerçeve sunmaktadır. TTK'nın 553/1 hükmü, şirket yönetim kurulu üyeleri ve diğer sorumluların, kanun ve şirket esas sözleşmesine aykırı hareketlerinden doğan

²⁰⁸ ASLAN, s.211.

²⁰⁹ YASAN, s.134.

²¹⁰ ÇAMOĞLU, Ersin: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010, s. 76.

zararların tazmini konusunda kasıt ve ihmalin ispat yükümlülüğünü davacıya yüklemektedir²¹¹. Yönetim kurulu üyelerinin kusurlu olduğunu, tazminat talebinde bulunan anonim şirket kural olarak ispatlamak zorunda değildir.²¹² Aynı şekilde, SKSFK'nın 20/13 hükmü de spor anonim şirketlerinde yöneticilerin kusurlu davranışlarına ilişkin ispat yükünü davacı tarafın taşıyacağı bir düzenleme olarak yorumlanmaktadır. Bu açıdan, her iki düzenleme, yöneticilerin sorumluluğuna ilişkin ispat külfetinin aynı doğrultuda ele alındığını ve ispat külfetinin davacı tarafından yerine getirilmesi gerektiğine ilişkin ASLAN²¹³, görüşüne katılmaktayız.

Spor anonim şirketlerinin yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerine karşı açılabilir dava ve takip haklarına ilişkin olarak SKSFK'da özel bir zamanaşımı süresi düzenlenmemiştir. Bu sebeple hukuki sorumluluğa ilişkin TTK'ın 560. maddesi uygulama alanı bulacaktır²¹⁴.

Futbol özelinde, yönetim kurulunda meydana gelen değişikliklerin, karar tarihinden itibaren otuz gün içinde TFF'ye bildirilmesi zorunluluğu mevcuttur. Futbol anonim şirketleri için de TTSG' de yayımlanan değişiklik ilanı bu bildirimle eklenmek zorundadır.

Uygulamada yönetim kurulu örneklerinden biri olarak, Beşiktaş Futbol A.Ş.'nin esas sözleşmesinin 8. maddesi dikkat çekmektedir. Bu maddeye göre, yönetim kurulu üyeleri yalnızca A Grubu pay sahiplerinin önerdiği adaylar arasından seçilmektedir²¹⁵.

²¹¹ BAHTİYAR, s.239.

²¹² YASAN, s.134.

²¹³ ASLAN, s.212.

²¹⁴ “TTK'nın 560. maddesine göre hukuki sorumluluğa ilişkin talepler, zarar görenin zararı ve sorumlu kişiyi öğrenmesinden itibaren iki yıl ve her hâlükârda zararın doğduğu tarihten itibaren beş yıl içinde dava konusu edilmelidir. Bununla beraber eğer zarar bir suç teşkil ediyorsa, bu durumda zamanaşımı süresi ceza kanununda belirtilen süreden daha kısa olamayacaktır. SKSFK'nın zamanaşımı süresine ilişkin özel bir düzenleme içermemesi, spor anonim şirketlerinde hukuki sorumluluk davalarının TTK'nın genel hükümleri çerçevesinde değerlendirilmesini gerektirmektedir.” ; DEMİRCİ, s.339.

²¹⁵ <https://www.kap.org.tr/tr/sirket-bilgileri/ozet/4028e4a241a25fcb0141a276cda10189> (e.t. 11.09.2024).

Bu düzenleme, Beşiktaş Futbol A.Ş. yönetim kurulunda yalnızca A Grubu pay sahiplerinin temsil edildiğini ortaya koymaktadır. Buna karşılık, Fenerbahçe Futbol A.Ş. ve Galatasaray Sportif A.Ş.'de, hem A Grubu hem de B Grubu pay sahiplerinin yönetim kurulunda temsil edilmesi mümkündür²¹⁶.

3.8 Futbol Anonim Şirketlerinde Denetim

Genel kurul ve yönetim kurulu organları, TTK çerçevesinde anonim şirketlerin işleyişini düzenlemek için yeterli görülmüştür²¹⁷. Bununla beraber anonim şirketler için bazı durumlarda denetim mekanizmaları öngörülmüştür.

TTK kapsamında, anonim şirketler için bağımsız denetim ve bağımsız denetim dışında kalan şirketlerin denetimine ilişkin iki ayrı denetim türü öngörüldüğünden, spor anonim şirketlerinin de bu kapsamda denetlenmesi söz konusu olacaktır²¹⁸.

Bağımsız denetim, denetimle ilgili bir ilişkisi olmayan, tarafsız ve alanında uzman denetçiler tarafından gerçekleştirilen bir süreçtir. Bu süreç, anonim şirketin finansal tabloları ve yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunun, ilgili kanunlar, Türkiye Muhasebe Standartları ve şirketin esas sözleşmesindeki finansal tablo hükümleri doğrultusunda denetlenmesi ve Türkiye Denetim Standartları çerçevesinde değerlendirildikten sonra rapora dönüştürülmesidir²¹⁹. Bağımsız denetime tabi olacak anonim şirketlerin TTK' nın 397/4 maddesine göre Cumhurbaşkanlığı kararı ile belirleneceği öngörülmüştür²²⁰.

²¹⁶ <https://www.kap.org.tr/tr/sirket-bilgileri/ozet/4028e4a14203278a0142095598f114ba> (e.t. 11.09.2024) , <https://www.kap.org.tr/tr/sirket-bilgileri/ozet/4028e4a240e95dc90140ede7351a013d> (e.t. 11.09.2024).

²¹⁷ BAHTİYAR, s.241.

²¹⁸ DEMİRCİ, s. 330.

²¹⁹ BAHTİYAR, ss.246-247.

²²⁰ <https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Diger/Duyuru%20-%2053.pdf> (e.t. 11.09.2024).

06.04.2024 tarihli ve 32512 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 8313 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Bağımsız Denetim kriterleri güncellenmiştir. Yeni düzenlemelere göre, bağımsız denetim yükümlülüğüne tabi olabilmek için şirketlerin belirli finansal eşikleri aşmaları gerekmektedir. Bu eşikler; aktif toplamının 150 milyon TL'yi, yıllık net satış hasılatının 300 milyon TL'yi ve çalışan sayısının 150'yi geçmesi şeklinde belirlenmiştir. Bu şartları sağlayan şirketler, bağımsız denetim yapmak zorunda kalacaklardır. Örneğin, futbol kulüpleri ve organizasyonları, büyük sponsorluk anlaşmaları, yüksek gelir elde etme potansiyeli ve büyük oyuncu kadroları ile bu kriterleri aşabilecek büyüklüklere ulaşabilirler. Bu durumda, futbol anonim şirketlerinin finansal tablolarının bağımsız denetçiler tarafından denetlenmesi gerekecek ve bu şirketler, daha şeffaf bir finansal raporlama yapma zorunluluğu taşıyacaklardır. Dolayısıyla finansal kriterler altında kalan şirketler, denetim gerekliliği olmadan faaliyetlerine devam edebileceklerdir.

TTK m. 397/5. uyarınca, bağımsız denetim dışında kalan anonim şirketlerin denetimi, Cumhurbaşkanlığı kararıyla belirlenen usul ve esaslara göre yapılır. TTK m.397/6 uyarınca denetim yaptırmayan şirketlerin finansal tabloları ve yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu, düzenlenmemiş sayılır. Buradaki yatırım türü ise yokluktur²²¹.

TTK kapsamı haricinde spor anonim şirketleri, faaliyetlerinin yapısı gereği birden fazla kurumun denetimine tabidir. Spor anonim şirketleri anonim şirket statüsünde oldukları için, TTK kapsamındaki ticari işlemleri Ticaret Bakanlığı'nın denetimine tabi olur²²². Ticaret Bakanlığı'nın spor anonim şirketleri üzerindeki denetim yetkisi, yalnızca TTK kapsamında düzenlenen ticari işlemlerle sınırlıdır. Ticaret Bakanlığı, spor anonim

²²¹ BAHTİYAR, ss. 260-261.

²²² AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, s.300.

şirketlerinin TTK kapsamındaki ticari işlemleri ve kayıtlarını denetlerken, hukuka uygunluğun sağlanması veya tespit edilen eksikliklerin giderilmesi amacıyla şirketlere müdahale edebilir. Ticaret Bakanlığı, hukuka aykırılık tespit ettiğinde, durumu ilgili yetkili makamlara bildirir ve hukuki sorumlulukların belirlenmesi amacıyla şirketin yönetim organını bilgilendirir. Ayrıca Ticaret Bakanlığı, idari para cezası uygulayabilir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı, spor anonim şirketlerinin spor faaliyetleriyle ilgili denetiminden sorumlu oldukları için denetleme yapmaktadır. Gençlik ve Spor Bakanlığı, spor anonim şirketlerinin defter ve kayıtlarının mevzuata uygunluğunu, esas sözleşmede belirtilen amaçlar doğrultusunda çalışıp çalışmadığını ve sportif faaliyetlere ilişkin yükümlülüklerini denetler. Spor anonim şirketlerinin ulusal ve uluslararası düzeyde pek çok denetime tabi olduğu düşünüldüğünde, bu ek denetim fazladan bir yük olarak değerlendirilebilir²²³.

Halka açık spor anonim şirketlerinde SPK, şirketin sermaye piyasası faaliyetlerini, halka arz süreçlerini ve yatırımcıların haklarını koruma amacıyla mali denetim gerçekleştirir.

Futbol anonim şirketleri sportif faaliyetleri nedeniyle TFF ve uluslararası müsabakalara katılmaları durumunda UEFA tarafından da denetlenir²²⁴. Futbol kulüpleri ve futbol anonim şirketleri, TFF Statüsü, Talimatlar ve düzenlemelere uygun bir şekilde faaliyet göstermeleri için TFF tarafından denetlenmektedir. TFF, kulübün TFF mevzuatına veya hukuka aykırı bir faaliyet yürüttüğünü tespit ederse, kulübü bu ihlali sonlandırması için öncelikle uyarır. Uyarıya rağmen ihlal devam ederse, TFF Statüsü'nün 14. maddesi gereği kulübün üyeliği askıya alınabilir. Ayrıca, Talimatlara

²²³ ASLAN, s.255.

²²⁴ DEMİRCİ, s.331.

aykırı hareket eden kulüplere, TFF'nin yetkili disiplin kurulları tarafından ek yaptırımlar uygulanabilir. Futbol Disiplin Talimat'ında kapsamlı bir şekilde ihlaller ve bu ihlallere karşı uygulanacak yaptırımlar belirtilmiştir. Örneğin TFF Etik Kurulu, futbol camiasının etik kurallara uygunluğunu denetler ve ihlaller durumunda, gerekli yaptırımları uygulayarak futbolun dürüstlük ve saygınlık ilkesini korur. Dar kapsamda denetim, TFF mevzuatına ve genel hukuk kurallarına uygunluk denetimlerinin yanı sıra lisans süreçlerinin kontrolü ve kulüp harcamalarının denetimi ile sınırlı tutulabilir. Geniş kapsamda denetim ise tescil ve şube kriterlerinin değerlendirilmesini, renk veya amblem değişiklikleri için gerekli belgelerin TFF'ye sunulmasını ve aynı şekilde şirket ana sözleşmesinin TFF'ye gönderilmesini içeren daha geniş bir yetki alanını kapsar²²⁵.

UEFA'nın talimatları, özellikle kulüplerin finansal ve sportif sürdürülebilirliklerini sağlamak için oluşturulmuş denetim süreci içerir. Özellikle FFP, kulüplerin şeffaflık, dengeli bütçe yönetimi, sportif dürüstlük ve rekabetçi dengeyi koruyacak şekilde denetlenmesini öngörür²²⁶. Kulüpler, UEFA'ya başvurduklarında finansal durumlarını ve sportif başarılarını belirli kriterlere göre raporlar. TFF, UEFA'nın belirlediği bu kriterleri yerel düzeyde uygulamakla yükümlüdür. Kulüpler, UEFA'nın belirlediği "break-even" kriterine uyum sağlamak zorundadır, yani kulüplerin gelirleri ile giderlerinin birbirini dengelemesi ve mali açıdan zarar etmemesi gerekmektedir²²⁷. UEFA, kulüplerin finansal sürdürülebilirliğini tehdit eden durumlar tespit ettiğinde kulüplere yaptırımlar uygular. TFF de aynı şekilde, Türk kulüplerinin finansal ve sportif sürdürülebilirlik açısından UEFA'nın belirlediği denetim süreçlerine uygun olup olmadığını izlemektedir.

²²⁵ ASLAN, s. 240.

²²⁶ TAŞTAN, s.44.

²²⁷ SOYGÜDEN, 33.

UEFA İcra Kurulu, 2009 yılında futbolda mali denetimi sağlamak amacıyla FFP adı altında bir kısım ilke kararları kabul ederek futbol dünyasına duyurmuştur. Bu kararlar, futbol kamuoyu ile paylaşıldıktan sonra 2011 yılı itibariyle uygulamaya konmuş ve kademeli olarak uyulması gereken kriterler belirlenmiştir. Son yıllarda, futbol kulüplerinin mali açıdan kötü bir performans sergilemesi, kulüpler ve ilgili taraflar için riskli bir durum oluşturmuştur. Kulüplerin gelirlerinin çok üzerinde harcama yaparak yüksek borçlanmaya gitmesi, zamanında ödenmeyen ücret ve borçlar, ayrıca büyük dönem zararları, futbolun mali disiplinden uzak bir şekilde yönetildiği yönündeki algıları pekiştirmektedir²²⁸.

Esasında birçok futbol anonim şirketi, belirli parasal sınırın altında kaldığı için TTK kapsamında bağımsız denetimden muaf olabileceksen TFF ve UEFA'nın belirlediği düzenlemelerle birlikte, bu şirketler de bağımsız denetim süreçlerine tabi tutulmaktadır.

3.9 Futbol Anonim Şirketlerinde Hakimiyet ve Yapısal Düzenlemeler

Spor anonim şirketlerinin kuruluş ve işleyiş esaslarını düzenlemek amacıyla hazırlanan Esas Sözleşme Tebliği, bu şirketlerin esas sözleşmelerinde bulunması gereken asgari unsurlar ile ortaklık yapısı, pay sahipliği, sermaye düzenlemeleri ve organların işleyişine ilişkin kuralları kapsamlı bir şekilde belirlemektedir.

Ortaklık yapısı, spor anonim şirketlerinin mali kaynaklarının yönetimi ve karar alma süreçlerinde belirleyici bir rol oynar. Pay sahipleri ise sahip oldukları pay oranına göre genel kurul toplantılarına katılma, oy kullanma ve şirket kârından pay alma haklarına sahiptir. Pay sahipleri, doğrudan yönetim yetkisine sahip olmasalar da, genel kurul

²²⁸ ÖZEVİN, Onur: “UEFA Mali Fair Play Düzenlemesinin Avrupa Futbolu ve Türkiye Süper Lig’i Dört Büyük Futbol Kulübü Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(44), 2016, s. 1166.

toplantılarında şirket yönetimine ilişkin genel politikaları ve stratejik hedefleri belirleme yetkisine sahiptir²²⁹.

3.10 Hâkimiyet İlişkisi ve TTK 195

SKSFK’ nın 15. maddesinde belirtilen futbol kulüplerinin spor anonim şirketleri üzerindeki doğrudan ya da dolaylı hâkimiyet ilişkisinin niteliği, TTK’ nın 195 inci maddesinde yer alan hakimiyet tanımına uygun olmalıdır. TTK’ya göre, bir ticaret şirketinin, başka bir ticaret şirketi veya teşebbüs üzerinde doğrudan pay sahipliği yoluyla etkide bulunması doğrudan hâkimiyet olarak değerlendirilir. Bu durumda, hâkimiyet ilişkisi genellikle şirketin yönetimine katılma hakkı veya karar alma süreçlerinde belirleyici bir rol oynama şeklinde ortaya çıkmaktadır. Dolaylı hâkimiyet ise bir şirketin bağlı şirketleri aracılığıyla başka bir ticaret şirketi veya teşebbüs üzerinde kontrol sağlamasıdır. Bu tür hâkimiyet, doğrudan pay sahipliğine dayanmadan, bağlı şirketler yoluyla oluşturulan bir kontrol mekanizmasını ifade etmektedir²³⁰.

TTK m. 195 uyarınca hâkimiyet üç temel kritere dayanmaktadır. İlk olarak, bir şirketin diğer bir şirketin paylarının çoğunluğuna sahip olması, doğrudan hakimiyeti oluşturmaktadır²³¹. İkinci olarak, bir şirketin diğer bir şirketin yönetim organında çoğunluğu oluşturarak karar alma süreçlerini kontrol etmesi de hakimiyet ilişkisinin varlığına işaret etmektedir. Üçüncü olarak, bir şirketin diğer şirkette oy haklarının çoğunluğuna sahip olması veya esas sözleşme ile yönetim üzerinde etkili olabilecek özel düzenlemelerle bu hakimiyetin açıkça belirlenmiş olması, hakimiyet ilişkisini ortaya koymaktadır. Bu üç durumun herhangi birinde, hakimiyet kuran şirket “hakim şirket”

²²⁹ YASAN, s.140.

²³⁰ TEKİNALP, s. 619.

²³¹ TEKİNALP/POROY/ÇAMOĞLU, s.697.

olarak adlandırılırken, üzerinde kontrol sağlanan şirket “bağlı şirket” olarak adlandırılır. Bu ilişkiler, şirketler arası ekonomik ve yönetsel bağların niteliğini netleştirmek amacıyla kanunda ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Hakimiyetin, pay sahipliği, yönetim organı üzerindeki kontrol ya da oy haklarının etkin kullanımı yoluyla sağlanması açısından önemlidir. Örneğin Beşiktaş Jimnastik Kulübü, Beşiktaş Futbol A.Ş.’nin %51,01 hissesine sahip olup bu oranla yönetsel kontrol sağlayarak doğrudan hakimiyet kurmaktadır²³².

Futbol kulüpleri ile ticaret şirketlerinin yapı ve işleyişlerinin birbirinden farklı olmasından kaynaklı SKSFK m.15/5’in hakimiyet ilişkisi bakımından TTK’ nın 195. maddesine göre belirlenemeyeceği de düşünülebilir. Bu gerekçeyle futbol kulübüne ancak dolaylı yoldan hakimiyet kurulabileceği durumlarda hükmün uygulama alanı bulabileceği değerlendirilebilir²³³. Bununla birlikte, spor anonim şirketindeki oy haklarının çoğunluğunu elinde bulunduran bir gerçek kişi, şirket yönetiminde belirleyici kararlar alabilir ve şirket üzerinde fiili bir kontrol sağlayabilir. Bu durum, spor faaliyetlerine ilişkin hâkimiyetin yalnızca pay sahipliği oranına değil, oy haklarının kullanımına ve somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Şirket üzerindeki kontrolün belirlenmesinde, oy haklarının dağılımı, yönetim organlarındaki temsil gücü ve hissedarlar arasında yapılan özel sözleşmeler gibi unsurlar bir arada değerlendirilmelidir²³⁴.

SKSFK’nın 15. maddesinde futbol kulüplerinin hem aktif hem de pasif mevcudiyetinin tümünü sermaye olarak spor anonim şirketine koyabileceği ya da devredebileceği belirtilmiştir. TTK’nın 342. maddesi ise anonim şirketlere sermaye

²³² https://bjk.com.tr/sirketlerimiz/futbol_as_page/25 (e.t. 23.12.2024).

²³³ ASLAN, s.231.

²³⁴ ASLAN, s.232.

olarak konulabilecek unsurları açıkça sınırlandırmaktadır. Buna göre, hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve henüz vadesi gelmemiş alacaklar anonim şirketlere sermaye olarak getirilemeyecektir. SKSFK ve TTK arasındaki çelişki, spor anonim şirketlerinin kuruluşunda SKSFK'nın özel bir düzenleme niteliği taşıdığı göz önünde bulundurularak değerlendirilebilir. Spor sektörünün kendine özgü yapısı ve futbol kulüplerinin ekonomik dinamikleri, SKSFK'nın bu tür bir esneklik tanımını gerektirmiş olabilir. Yine de, futbol kulüplerinin anonim şirketlere devredecekleri sermaye unsurlarının somut ve denetlenebilir varlıklarla sınırlandırılması, hukuki güvence ve mali disiplin açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

3.11 TFF Statüsü ve Rekabetin Korunması

Futbol özelinde, Statü'nün 76. maddesi, müsabaka ve turnuvaların dürüstlüğüne koruma amacıyla, hiçbir gerçek veya tüzel kişinin (holding şirketler ve bağlı kuruluşları dahil) birden fazla futbol kulübünü yönetmesine veya kontrol etmesine izin vermemektedir. TFF'nin bu yaklaşımı, özellikle farklı organizasyonlarda ortaya çıkabilecek çıkar çatışmalarını ve rekabetin güvenilirliğini zedeleyebilecek durumları önlemeye yöneliktir.

İki kulübün ulusal ve uluslararası turnuvalarda karşılaşma ihtimali bulunmaktadır. Ayrıca, alt ligdeki bir kulüp başarılı olarak üst lige çıkabilir ve bu da aynı ligde karşılaşmalarına yol açabilir. Bu sebeple, TFF Statüsü m.76, sporun etik değerlerini ve dürüst rekabeti korumak amacıyla daha katı bir duruş sergilemektedir. Bu düzenlemeyle sadece doğrudan yönetim değil, dolaylı kontrol mekanizmaları da ele alınmaktadır. Örneğin, bir kişinin veya kuruluşun finansal destek, pay sahipliği veya yönetim kurulundaki temsili gibi yollarla dolaylı olarak birden fazla kulüp üzerinde etkili olması da bu hüküm çerçevesinde engellenmiştir.

3.12 Pay Senetlerinin Düzenleniş Şekli

Anonim şirketlerde bir pay, esas sermayenin belirli bir oranını temsil etmektedir. Her payın bir nominal değeri bulunur ve tüm payların nominal değerlerinin toplamı, esas sermayenin tamamına eşittir. Payların itibarî değeri en az bir kuruş olarak belirlenmiştir ve bu değer yalnızca bir kuruş ve katları şeklinde artırılabilir. Cumhurbaşkanına, bu itibarî değeri yüz katına kadar yükseltme yetkisi tanınmıştır. Bu durum, idari otoriteye ekonomiye müdahale yetkisi verilmesi olarak değerlendirilebilir²³⁵. Ayrıca, söz konusu itibarî değer sürekli alınacak kararlarla mı artırılacağı konusunda bir belirsizlik söz konusudur.

TTK gereği şirket esas sözleşmesinde aksi öngörülmemişse anonim şirket pay senetleri nama yazılıdır. Ancak TTK' nın 484. maddesi gereği pay senetlerinin hamiline ya da nama yazılı şekilde düzenlenmesi de mümkündür.²³⁶ Bu durumda anonim şirketlerde paylar, nama yazılı veya hamiline yazılı olarak düzenlenebilir.

Nama yazılı pay senetleri, devir işlemine hukuki güvence sağlamak amacıyla daha sıkı şekil şartlarına tabi tutulurken, hamiline yazılı pay senetleri zilyetliğin devriyle işlem görür ve bu yönüyle daha kolay tedavül edebilir. Pay senetlerinin bu şekilde düzenlenmesi, sadece pay sahiplerinin haklarının korunmasını değil, aynı zamanda sermaye hareketlerinin hukuki düzenlemeler çerçevesinde şeffaf ve etkin bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlamayı amaçlamaktadır²³⁷.

Sporun bir kamu hizmeti olması nedeniyle, SKSFK' da futbol kulüpleri ve şirketlerinin pay sahiplerinin kimler olduğunun bilinmesi gerektiği gözetilerek futbol kulüpleriyle bağlantılı futbol anonim şirketlerinde, payların nama yazılı olması zorunlu

²³⁵ BAHTİYAR, ss. 107-108.

²³⁶ BAHTİYAR, s.308.

²³⁷ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, ss.533-534.

kılınmıştır. Bununla beraber Esas Sözleşme Tebliği'nin 6/2 maddesinde, spor anonim şirketlerinin paylarının hamiline veya nama yazılı olabileceği belirtilmiş, ancak borsada işlem görmeyen futbol anonim şirketlerinin, futbol kulübü ile bağlantılı olan paylarının nama yazılı olması gerektiği ifade edilmiştir. Bu düzenleme, kanuna açıkça aykırı olmuştur.

SKSFK m. 15/3 hükmüne göre spor kulübü ile spor anonim şirketi bağlı şekilde kurulacak spor anonim şirketlerinin paylarının nama yazılı olması gerekmektedir. TTK'nın 486/2 maddesi ise hamiline yazılı pay senetlerine sahip olanların MKK'ya bildirilmesini zorunlu kılmaktadır. TTK kapsamında, hamiline yazılı pay senetlerinin sahipleri ancak MKK'ya yapılan bildirimlerle belirlenebilirken, SKSFK'nın nama yazılı pay zorunluluğu, bu süreci daha doğrudan ve basit bir şekilde yönetmeyi amaçlamaktadır. Sonuç olarak, SKSFK'daki nama yazılı pay zorunluluğu, hamiline yazılı paylar ve MKK bildirimlerine kıyasla, pay sahipliği bilgilerini daha açık ve doğrudan şekilde yönetmeyi mümkün kılar. Bu durum, süreci daha şeffaf ve izlenebilir hale getirir, böylece daha sıkı bir denetim sağlanmış olur. Bu noktada, söz konusu duruma yönelik eleştiriler de mevcuttur. Şöyle ki; Kanunla amaçlanan, pay sahiplerinin kimliklerinin belirli olmasıdır. Ancak, hamiline yazılı pay sahipleri de, TTK m. 486/2 ve 489/1 hükümleri gereği bilinmektedir. Bu düzenlemelerle, hamiline yazılı pay sahiplerine ilişkin bilgiler MKK'ya bildirilmektedir. Dolayısıyla, pay sahiplerinin kimliklerinin belirlenmesi açısından, hamiline yazılı ya da nama yazılı olmasının bir farkı bulunmamaktadır²³⁸.

Hayatın olağan akışına uygun düşmeyeceği için halka açık anonim şirketler için nama yazılı senet zorunluluğu öngörülmemiştir²³⁹. Zira halka açık şirketlerde pay

²³⁸ ASLAN, s.207.

²³⁹ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877c1-e863-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=7405#step-2> (e.t. 17.09.2024).

sahipliği sürekli değişim göstermekte ve geniş bir yatırımcı kitlesine ulaşılmaktadır. Bu durum, nama yazılı payların gerektirdiği kayıt ve takip süreçlerini pratik olmayan bir hale getireceği ve sermaye piyasalarının etkinliğini olumsuz yönde etkileyeceği için halka açık anonim şirketlerin kapsam dışında tutulması yerindedir. Bu düzenleme, sermaye piyasalarının etkinliği açısından gerekli bir esneklik sağlarken, yatırımcıların güvenliğini temin edecek önlemler SPK tarafından denetlenmektedir. SerPK, halka açık şirketlerde pay sahipliği ve menfaat ilişkilerinin düzenlenmesine yönelik daha geniş kapsamlı bir denetim öngörmektedir.

3.13 7405 Sayılı Kanun Kapsamında İmtiyazlı Paylar

İmtiyazlı paylar, sahibine diğer pay sahiplerinden farklı ve üstün haklar tanıyan paylardır²⁴⁰.

Spor anonim şirketlerinde, SKSFK'nın 15/2. maddesi gereği imtiyazlı pay düzenlenmesi mümkündür. Özellikle, futbol kulübüne bağlı olan anonim şirketlerde, kulübün çıkarlarının korunması ve yönetimde istikrar sağlanması amacıyla, kulüp adına imtiyazlı payların tahsis edilmesi tercih edilebilmektedir. SKSFK, imtiyazlı payların düzenlenmesi konusunda TTK' ya paralel bir yaklaşım benimsemekle birlikte, spor sektörüne özgü durumlar da dikkate alınmıştır. SKSFK 15/2 maddesi, spor kulüplerinin kurduğu anonim şirketlerde yönetsel kontrolün spor kulüplerinde kalmasını hedeflemektedir. Bu düzenleme, spor anonim şirketlerinde yalnızca spor kulüpleri lehine imtiyaz tanınmasına izin verirken, diğer pay sahiplerine, azınlık gruplarına veya pay gruplarına yönelik imtiyaz oluşturulmasını engellemektedir. Bu nedenle, TTK'nın 360. maddesinde düzenlenen "yönetim kurulunda temsil edilme imtiyazı", spor anonim

²⁴⁰ TEKİNALP, s.83.

şirketleri açısından geçerli değildir. SKSFK md. 15/2'nin amacı, spor kulüplerinin spor anonim şirketleri üzerindeki yönetsel hakimiyetini korumaktır ve bu nedenle diğer pay gruplarına yönetsel ayrıcalık sağlanmasını yasaklamaktadır²⁴¹. İmtiyazlı payların sınırları, esas sözleşmede açıkça belirtilmek zorundadır. Böylece hem pay sahipleri arasında eşitliği hem de spor anonim şirketlerinin kurumsal yönetim ilkelerine uygun şekilde faaliyet göstermesini sağlamaktadır²⁴².

SKSFK'nın 15/4. maddesi, futbol kulübü ile bağlantılı spor anonim şirketlerinde, şirket kârından kuruculara, yönetim kurulu üyelerine veya diğer kişilere menfaat sağlanmasını yasaklamaktadır. Bu düzenleme, şirket kârının, kulübün sportif amaçlarına yönelik kullanılmasını amaçlamaktadır. Ancak, bu hüküm, spor anonim şirketlerini ticari anonim şirketlerden farklı konumlandırmakta ve kâr dağıtımını sınırlamaktadır. Bu durum, yatırımcıların şirketin kârından faydalanamayacakları için şirketin cazibesini azaltabilir. Diğer yandan, bu düzenleme, kulübün sportif faaliyetlerini desteklemeyi ve kamu yararını gözetmeyi amaçlar. "Diğer kimseler" ifadesinin kapsamı ise uygulamada belirsizliklere yol açabilir, özellikle sponsorlar ve tedarikçilerle ilgili tartışmalar yaratabilir.

TTK'nın 478. maddesinin gerekçesi, imtiyazı adi paylara göre üstün haklar sağlayan bir nitelik olarak tanımlamış ve bu üstünlüğün yalnızca paylara tanınabileceğini açıkça ortaya koymuştur²⁴³. Dolayısıyla, SKSFK'nın "spor kulübü lehine düzenlenecek imtiyazlar" şeklindeki düzenlemesi, TTK'nın bu açık hükmüyle çelişir niteliktedir. Kanunda yer alan bu ifade, imtiyazın spor kulübüne bir hak olarak tanındığı izlenimini

²⁴¹ YÜCE, s.491.

²⁴² ŞENER, Oruç Hami: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara 2015, s. 550.

²⁴³ <https://www.tbmm.gov.tr/> (e.t. 17.09.2024).

uyandırmakta, bu da TTK'nın imtiyaz kavramının temel ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. TTK'ya uygun bir yaklaşımla, spor kulübü lehine sağlanacak imtiyazlar, yalnızca spor kulübünün sahip olduğu paylarla sınırlı olarak diğer pay sahiplerinin haklarına zarar vermeyecek şekilde düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

SKSFK'nın 15/2. maddesinin gerekçesinde spor kulübünün etkisinin azaltılmasının ve şahsi menfaat sağlanmasının engellenmesi gerekliliği belirtilerek belli sınırlamalar getirilmiştir. Böylece spor kulübü ile iştirak içerisinde olan spor anonim şirketlerinde kurucu ve yönetim kurulu üyeleri dahil olmak üzere maddi bir menfaat tanınmayacaktır. Spor anonim şirketinin spor kulübü haricindeki pay sahiplerine imtiyaz yaratabilmesi engellenmiştir. Maddenin tüm spor anonim şirketlerini kapsamadığını, bir spor kulübü ile bağlantısı bulunan spor anonim şirketlerini kapsadığını belirtiriz. Düzenlemede spor kulübünün, spor anonim şirket üzerindeki hâkimiyetinin kaldırılmasının önüne geçilmek ve şirket sermayesinin kötü niyetle azaltılmasının önüne geçilmek amaçlanmıştır. Ayrıca imtiyazlı payların sportif rekabet ilkesine zarar vermeyecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir²⁴⁴.

ASLAN²⁴⁵ a göre SKSFK' nın 15/2 maddesinin kapsamı, tüm spor anonim şirketlerini mi yoksa yalnızca bir spor kulübü ile spor anonim şirketi arasında bir hâkimiyet ilişkisinin bulunduğu durumları mı içerdiği konusunda belirsizlik taşımaktadır. Bu bağlamda, ilgili hüküm, TTK' nın 478/4. maddesinin bir yansıması olarak değerlendirilmelidir. TTK 478/4, imtiyazlı payların düzenlenmesini ele alır ve şirketlerin kontrol yapısının korunmasını amaçlar. SKSFK hükmü de, spor kulüplerinin, spor anonim şirketlerinde hâkimiyetlerini kaybetmelerini önlemeyi hedeflemektedir.

²⁴⁴ <https://www.tbmm.gov.tr/> (e.t. 17.09.2024).

²⁴⁵ ASLAN, s.230.

Özellikle, spor kulüpleri, spor şubelerini bir spor anonim şirketine devrettiklerinde, bu şirket üzerindeki kontrollerini sürdürmek için imtiyazlı pay yapısına ihtiyaç duyabilirler. Böylece, diğer pay sahiplerine imtiyaz tanınması engellenerek kulübün spor anonim şirketi üzerindeki hâkimiyeti korunmuş olur. Kısaca bu maddenin uygulanması, bir spor kulübü ile spor anonim şirketi arasında hâkimiyet ilişkisinin bulunduğu durumlarla sınırlı olmalıdır. Ayrıca SKSFK’ da payları borsada işlem gören spor anonim şirketlerine uygulanmayacağına dair herhangi bir istisna düzenlenmemiştir. Bu nedenle, söz konusu hükmün halka açık spor anonim şirketleri için de geçerli olduğu sonucuna varılabilir.

3.14 Bütçe ve Harcama İlkeleri

SKSFK’ nın bütçe ve harcama ilkelerine ilişkin 20. maddesi spor kulüplerinin yöneticilerinin kontrolsüz ve denetimsiz şekilde harcamalarına bağlı olarak ortaya çıkan borç yükünün, kulüp üzerinde mali açıdan yaratabileceği olumsuz sonuçların önüne geçilebilmesi amacıyla düzenlenmiştir. Anılan maddede kapsamlı bir düzenleme yapılmıştır²⁴⁶.

SKSFK’ nın ilgili maddesinin ilk üç fıkrası ise konsolide bilanço ve hesap dönemine ilişkindir. Bu çerçevede spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin spor faaliyetleri ile ilgili gelir ve giderleri, bağlı ortaklıklar dahil, konsolide bilanço içerisinde ve ayrı bir hesapta toplanır, spor kulübüne bağlı bir veya daha fazla spor anonim şirketi varsa konsolidasyon spor kulübü bilançosunda yapılır. Spor anonim şirketlerinin hesap

²⁴⁶ KALAFATOĞLU, Mehmet Polat: “Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Değerlendirilmesi: Spor Kulüplerinin Kanuna Bakışı”, Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi (Ed.: Hatice Özdemir KOCASAKAL), Legal Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 133.

dönemi, faaliyette bulunduğu en yüksek harcamaya sahip spor dalındaki müsabakaların yapıldığı döneme göre, esas sözleşme ile belirlenir²⁴⁷.

SKSFK ile birlikte, denk bütçe ile birlikte spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerine giderlerini gelirleri ile doğru orantılı şekilde gerçekleştirecek idari ve mali yapı oluşturma yükümlülüğü yüklenmiştir. Spor kulübü ve spor anonim şirketleri denk bütçelerini oluşturacak ve bağlı bulundukları spor federasyonu talimatları uyarınca bütçe ve harcama ilkelerine riayet edeceklerdir. Denk bütçeden anlaşılması gereken SKSFK'nın 2. maddesi uyarınca gelirleri giderlerine eşit olan bütçedir. SKSFK gerekçesinde spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin mali yapılarının bozulmasından kaynaklı bu durumun önüne geçilmek amacıyla denk bütçenin getirildiği ve yöneticilerin kendilerinden sonra gelecek yöneticilere ekonomik rekabeti sarsacak nitelikte borç bırakamamasının sağlanmasıdır. Denk bütçe zorunluluğu spor kulübü veya spor anonim şirketi statüsünde olmak fark etmeksizin tüm spor kulüpleri ve spor anonim şirketleri için uygulanmaktadır²⁴⁸.

SKSFK genel gerekçesinde, denk bütçe şartları, bütçeyi oluşturan gelir ve giderlerin nitelikleri, bütçeye dahil edilmeyecek giderler, emsal fiyatlar üzerinden gelir gider tablosuna dahil edilecek gelir ve giderler, denk bütçeden muaf olacak kulüp ve spor anonim şirketleri, kademeli bir şekilde kabul edilebilecek zarar miktarı, bu kapsamda uygulanacak disiplin cezaları ve denk bütçeye ilişkin diğer usul ve esaslar, uluslararası spor kuruluşlarının düzenlemeleri göz önüne alınarak ilgili spor federasyonu tarafından belirleneceği belirtilmiştir. Denk bütçe esasına ilişkin kuralların ihlali halinde uygulanacak uyarı, para cezası, puan silme, federasyon gelirlerine el koyma, kadro

²⁴⁷ DEMİRCİ, s.349.

²⁴⁸ ALTAY, s. 44-45.

sınırlaması, transfer yasağı, turnuva ve benzeri organizasyonlardan men gibi disiplin cezaları da kademeli bir şekilde futbol braşında TFF tarafından belirlenmektedir²⁴⁹. Denk bütçe uygulamasının spor anonim şirketleri için avantajlı olacağı düşünülse de, doktrinde bu görüşe karşı eleştiriler bulunmaktadır. İlk eleştiri, özellikle amatör ve yarı amatör şubelerde denk bütçenin uygulanmasının güç olduğudur; bu nedenle, bu ilkenin tüm kulüplere ve spor anonim şirketlerine zorunlu hale getirilmesi imkansız olarak değerlendirilmiştir²⁵⁰. İkinci eleştiri ise, gelirlerin belirsizliği nedeniyle denk bütçeyi oluşturmanın mümkün olmadığına yöneliktir. Spor anonim şirketlerinin gelir kalemleri, örneğin yayın hakları, mağazacılık, stadyum gelirleri ve Avrupa kupalarından elde edilecek gelirler gibi, önceden tahmin edilmesi güç ve değişken unsurlar içerir. Ayrıca, enflasyon ve kur dalgalanmaları gibi faktörlerin etkilerini hesaba katmak da zordur. Bu gibi öngörülemez etkiler ışığında, denk bütçenin uygulanması şirketler için yararlı olmayabilir; bunun yerine, bu belirsizlikleri göz önünde bulundurarak "arındırılmış denk bütçe" gibi bir ilkenin tercih edilmesi gerektiği savunulmaktadır²⁵¹.

SKSFK’ da ayrıntılı şekilde bütçe ve harcama ilkelerinin düzenlendiği görülmektedir. Bununla beraber futbol dalında kulüpler ve şirketlerin mali yapılarına ilişkin düzenlemeleri zaten bulunmaktadır. Ayrıca futbol branşında bütçe ve harcama ilkelerine ilişkin özellikle UEFA tarafından çıkartılan FFP bulunmaktadır. Bu bakımdan SKSFK’ nın bütçe ve harcama ilkelerine genel bir çerçeve çizmesi ve denetim mekanizması öngörmesi, uygulamayı ise spor federasyonlarına bırakması gerektiği

²⁴⁹ <https://mevzuat.tbmm.gov.tr/Kanun/KanunDetay?YasamaKanunId=f72877c1-e863-037b-e050-007f01005610&kanunNumarasi=7405#step-2> (e.t. 10.09.2024).

²⁵⁰ KALAFATOĞLU, s.139.

²⁵¹ YAŞAR, Duygu: “Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu Hakkında Trabzon Spor A.Ş.’nin Değerlendirmeleri”, Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi (Ed.: Hatice Özdemir KOCASAKAL), Legal Yayıncılık, İstanbul 2022, s. 164.

düşünülebilir²⁵². Ülkemizde Galatasaray, Beşiktaş, Fenerbahçe ve Trabzonspor, halka açık spor anonim şirketleri olduklarından, öncelikli olarak SerPK hükümlerine tabidir.

SKSFK’da getirilen denk bütçe zorunluluğu SKSFK gerekçesi gereği, FFP kurallarının iç hukuka yansması olarak değerlendirilebilir. FFP kuralları, doğası gereği kulüplerin gelir ve giderlerini dengelemesini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, SKSFK’nın genel gerekçesinde, Avrupa futbolunda mali disiplini sağlamak amacıyla hayata geçirilen FFP uygulamasının başarılı olduğuna ve denk bütçe ilkesine benzerliğine vurgu yapılmıştır. Kulüplerin UEFA tarafından belirlenen Club Licensing and Financial Sustainability Regulations (Kulüp Lisanslama ve Finansal Sürdürülebilirlik Yönetmelikleri) çerçevesindeki FFP kurallarına uyumlarını denetleyen organ ise Finansal Kontrol Kurulu (veya orijinal adıyla Club Financial Control Body - CFCB) olarak belirlenmiştir. CFCB, bu denetlemeyi yaparken uyması gereken usul kuralları ise, UEFA tarafından yayımlanan Procedural Rules Governing the UEFA Club Financial Control Body (Usul Kuralları) ile düzenlenmiştir. Usul Kuralları’nın 29. maddesine göre, FFP’ye veya diğer izleme kurallarına aykırı davranan kulüplere bir dizi yaptırım uygulanabilir. Bunlar arasında, kulüplere yazılı uyarı yapılması, kınama uygulanması ve para cezası kesilmesi gibi tedbirler yer alır. Ayrıca, kulübün puanlarının kesilmesi veya UEFA müsabakasından elde edilen gelirlerin alıkonulması da söz konusu olabilir. Kulüpler, UEFA müsabakalarına yeni oyuncu kaydettirememek gibi kısıtlamalarla karşılaşabilir. Diğer bir yaptırım ise, kulübün UEFA kulüp müsabakalarına katılabileceği oyuncu sayısının mali sınırlarla kısıtlanmasıdır. Ayrıca, kulübün devam eden yarışmalardan diskalifiye edilmesi ya da gelecek yarışmalardan dışlanması gibi ağır yaptırımlar da

²⁵² ASLAN, s.117.

uygulanabilir. Son olarak, kulübün kazandığı bir unvanın veya ödülün geri alınması gibi sonuçlar doğurabilecek yaptırımlar da uygulanabilir²⁵³.

3.15 Alacakların Devrine İlişkin Sınırlamalar

Şirket ile yöneticiler arasında bir menfaat elde edilmesinin önüne geçilebilmek, eski yönetimlerin bıraktığı borçların yeni yönetimler üzerinde yaratacağı baskının önlenmesi adına SKSFK' da hak ve alacakların devrine ilişkin sınırlamalar öngörülmüştür. Bu amaç SKSFK gerekçesinde belirtilmiştir.

SKSFK' nın 20/4 hükmüne göre spor kulüplerinin ve spor anonim şirketlerinin gelir ve alacaklarının devrine ilişkin iki farklı durumu düzenlemektedir. Bir önceki hesap döneminde elde edilen brüt gelirin %25'ini aşan tutarlar ile mevcut yönetim kurulunun görev süresinin sona ermesinden sonra doğacak ya da vadesi gelecek gelir ve alacakların devri özel şartlara bağlanmıştır. Devir için Üye sayısı on binden az olan spor kulüplerinde, üye tam sayısının salt çoğunluğunun katıldığı genel kurul toplantısında, toplantıya katılan üyelerin en az dörtte üçünün olumlu oyu gerekmektedir. Üye sayısı on binden fazla olan spor kulüplerinde ise bu oran, tüm üyelerin katıldığı genel kurulda geçerli olup, yine dörtte üçünün onayı şarttır. Spor anonim şirketlerinde ise, genel kurul toplantısında sermayenin en az üçte birini temsil eden pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı zorunlu olup, toplantıya katılan pay sahiplerinin sermayenin en az dörtte üçünü oluşturan kısmının olumlu oyu ile devir gerçekleştirilmektedir. Ayrıca mevcut yönetim kurulunun görev süresinin bitiminden sonraki dönemde doğacak ya da vadesi gelecek gelir ve alacakların tutarı, bir önceki hesap döneminde elde edilen brüt gelirin %50'sini hiçbir şekilde aşamayacaktır. Bu düzenleme, kulüp ve şirketlerin gelecekteki mali yapılarını

²⁵³ https://documents.uefa.com/r/BeFOp6B_HewkUPGH9Q4yZA/bYWKbJeyHVbSbhnX_GSw9A
Article.29 (e.t. 10.12.2024).

korumayı ve gelirlerini sorumlu bir şekilde yönetmelerini sağlamayı hedeflemekte olup SKSFK'nın 20/4. maddesi ile TTK' nın 408. maddesi bu noktada birbiri ile benzer nitelik taşımaktadır.

TTK' nın özellikle 408/2-f. Hükümünde genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri arasında şirket varlıklarının önemli bir kısmının toptan satışı hususunu açıkça belirtmektedir. Bu düzenlemenin temel amacı, şirket malvarlığının korunması ve ekonomik dengenin gözetilmesidir. SKSFK ile TTK maddelerinin ortak amaçlarının şirket malvarlığının korunması ilkesi olduğu görülmektedir. TTK' da bir miktar belirtilmeksizin “önemli miktar” nitelendirmesi yapılmıştır. Önemli miktardan anlaşılması gereken ekonomik açıdan şirket için önem arz eden ve bu nedenle de şirketin işleyişi ile devamlılığı bakımından özellik gösteren malvarlığıdır. Şirketin mali durumu ve işleyişi açısından kritik öneme sahip olan varlıkları kapsamaktadır²⁵⁴. Devri planlanan şirket varlığı, bazı durumlarda toplam malvarlığının %20'sine kadar ulaşarak önemli bir değeri temsil edebilir²⁵⁵.

SerPK' nın 23. maddesi ortaklıkların önemli nitelikteki işlemleri bakımından yetkiyi SPK' ya bırakmıştır. Bu kapsamda SerPK Önemli Nitelikteki İşlemler Tebliği yayımlanmış, Tebliğin 6/1 hükmünde “önemlilik” ölçütü izah edilmiştir. İzah edilen SKSFK' nın 20/4 hükmü ile SerPK'nın ilgili düzenlemesinin ve TTK' nın ilgili düzenlemesinin benzer nitelik taşıdığı görülmektedir. SerPK Tebliği'nde bu ölçüt, işlemin finansal boyutunun, şirket varlıkları üzerindeki etkisinin ve hissedarların

²⁵⁴ GÜNEŞ, Dila/ÖZTEKİN, Selmin Burcu: Anonim Şirketlerde Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışının Genel Kurul ve Yönetim Kurulu Kararları Özelinde İncelenmesi, <https://www.mondaq.com/turkey/contracts-and-commercial-law/848974/anonim-%C5%9Firketlerde-%C3%B6nemli-miktarda-%C5%9Firket-varli%C4%9Finin-toptan-sati%C5%9Finin-genel-kurul-ve-y%C3%B6netim-kurulu-kararlari-%C3%B6zelinde-incelenmesi> (e.t. 11.09.2024).

²⁵⁵ TEKİNALP, s.112.

ekonomik çıkarlarına olan yansımalarının dikkate alınması gerektiği yönünde detaylandırılmıştır.

TTK kapsamında “önemli miktar” bakımından bir ölçüt getirilmemiş, SerPK kapsamında ise farklı hesaplama yöntemlerine göre belirlenecek oranın %75’ini aşan işlemler önemli nitelikteki işlem sayılmış²⁵⁶, SKSFK’ da ise bir önceki hesap döneminde gerçekleşen brüt gelirin %25’ini, mevcut yönetim kurulunun olağan görev süresinin bitiminden sonra doğacak veya vadesi gelecek olan gelir ve alacaklar yönünden ise bir önceki hesap döneminde gerçekleşen brüt gelirin %50’sini aşan devirler için düzenleme öngörülmüştür.

Spor kulüpleri ve spor anonim şirketleri bakımından, hak ve alacakların devri bakımından SKSFK uygulama alanı bulacaktır. SKSFK’ nın 20/4 hükmü sadece hak ve alacaklar bakımından yapılacak devirleri kapsadığı için hak ve alacaklar dışında kalan önemli nitelikteki işlemler için TTK 408/2-f hükmü, halka açık spor anonim şirketleri için de SerPK m. 23 uygulanacaktır.

3.16 Hak ve Alacakların Devri Yasağı

SKSFK’ da spor anonim şirketlerinin yöneticileri ile şirket arasında yaşanabilecek çıkar çatışmalarının önüne geçebilmek için belirli kişilere hak ve alacakların devri engellenmek istenmiştir. SKSFK’ nın 20. maddesinin 8. fıkrası kapsamında, spor kulüpleri ile spor anonim şirketleri için belli hallerde hak ve alacakların devrinin sınırlandırılması söz konusudur. Madde, yönetim kurulu üyeleri ile bunların eşleri ve üçüncü dereceye kadar akrabalarını, şirket çalışanlarını, şirkette %5 veya daha fazla paya sahip olan ortakları ve yönetim kurulu üyelerinin %5 ya da daha fazla pay sahibi olduğu

²⁵⁶ <https://spk.gov.tr/data/61e222411b41c61238836039/7c46026c6e8caa88873106a5a549a318.pdf> (e.t.:24.12.2024).

diğer şirketleri kapsayan bir düzenleme getirmektedir. Bu düzenleme çerçevesinde, belirtilen kişiler ve şirketlere herhangi bir hak ya da alacak devri yapılması yasaklanmıştır. Hak kavramı, kapsamı itibarıyla geniş bir anlam taşır ve içinde aynı haklar, alacak hakları, fikri mülkiyet hakları, gayrimaddi haklar gibi pek çok farklı hak türünü barındırır. Bu bağlamda, hak terimi yalnızca somut ve fiziksel değerlerle sınırlı olmayıp, soyut nitelikteki tüm hakları da içermelidir²⁵⁷.

Hükümde yönetim kurulu üyeleri açıkça belirtilmişken, yöneticinin belirtilmemesi, murahhas müdürlerin bu düzenlemeye tabi olup olmayacağı sorusunu gündeme getirmektedir. Murahhas müdürler, kanun hükmünde doğrudan yer almadığı için devir yasağına tabi tutulmadığı düşünülebilir. Ancak, hükmün amacının şirket menfaatlerini korumak olduğu göz önüne alındığında, kanun hükümleri geniş bir şekilde yorumlanmalı ve neticede murahhas müdürlerin ve yakınlarının da bu devir yasağına dahil olduğu düşünülebilir²⁵⁸. Kanunun lafzı, "spor anonim şirketi yönetim kurulu üyelerinin çalışanı" şeklinde bir anlam çıkarılmasına imkan verse de, yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olamayacağı dikkate alındığında, bu şekilde bir okuma mantıklı olmayacaktır. Bu nedenle, hükmün daha doğru bir şekilde "spor anonim şirketi çalışanları" olarak anlaşılması gerektiği sonucuna varılmaktadır²⁵⁹.

3.17 Borçlanmaya İlişkin Düzenlemeler

Spor kulüplerinin gelir gider dengesinin bozulabilmesi, mali tablonun bozulması, yöneticilerin kötü niyetle harcamalar yapabilmesi gibi sebeplerin önüne geçilmek için SKSFK' da borçlanma yasağı öngörülmüştür. SKSFK' nın 20. maddesi 5. fıkrasında spor

²⁵⁷ OĞUZMAN, Kemal/BARLAS, Nami: Medeni Hukuk - Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, 24. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018, s.144.

²⁵⁸ VEZİROĞLU, s.11.

²⁵⁹ VEZİROĞLU, ss. 11-12.

kulüpleri ve spor anonim şirketleri, bir bütçe yılı içerisinde önceki yıla ait brüt gelirlerinin en fazla %10'u oranında borçlanabileceği düzenlenmiştir. Belirlenen bu limitin üzerindeki borçlanmalar, şirket türüne ve hisse sahiplerinin onayına bağlı olarak farklı düzenlemelere tabi tutulmuştur. Halka açık spor anonim şirketlerinde, %10'u aşan bir borçlanma gerçekleştirilebilmesi için sermaye çoğunluğunu elinde bulunduran pay sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oy kullanmaları zorunludur. Halka kapalı spor anonim şirketlerinde ise bu tür bir borçlanma ancak, sermayenin en az üçte ikisini temsil eden pay sahiplerinin ya da temsilcilerinin onayı ile mümkündür.

Ayrıca, ilgili hüküm, ek bütçe kapsamında yapılacak borçlanmanın, önceki yılın brüt gelirlerinin %50'sini aşamayacağını düzenlemektedir. Bununla birlikte, bir önceki yılın bütçesinde brüt gelirleri, giderlerini aşan spor anonim şirketlerine, takip eden yılda bu sınırlamaların ötesinde, brüt gelir fazlası kadar ek borçlanma hakkı tanınmaktadır. Örneğin Galatasaray Sportif A.Ş.'nin genel kurulunda, yönetim kuruluna, şirketin brüt gelirinin yüzde ellisi kadar borçlanma yetkisi verilmiştir²⁶⁰.

Uygulamada kulüplerin borç ve faiz sorunlarının yoğun olarak yaşanmasından kaynaklı SKSFK ile getirilen borçlanma yasağı kulüplerin mali dengesini sağlaması noktasında zorluk yaratabilecek niteliktedir. Ayrıca SKSFK maddesinde belirtilen “borçlanma” ibaresinden anlaşılması gereken geniş anlamda bir borç mu yoksa dar anlamda bir borç mu belirsizlik yaratmaktadır²⁶¹. Geniş anlamda borç ilişkisi tarafların borç ilişkisini ifade ederken dar anlamda borç ilişkisi bu ilişkiden doğan ve yükümlülüğü

²⁶⁰ <https://galatasaray.blob.core.windows.net/files/sportif/gk/Davet%20Metni.pdf> (e.t. 10.11.2024).

²⁶¹ YILDIZ, Suat: "Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu Çerçevesinde Kulüplerin Finansal Disiplini", Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu'nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi (Ed.: Hatice Özdemir KOCASAKAL), Legal Yayıncılık, İstanbul 2022, s.130.

belli olan borcu ifade eder²⁶². SKSFK’ da belirtilen borçlanma yasağından dar anlamda mı yoksa geniş anlamda mı borç ilişkisinin sınırlandırıldığı açıkça anlaşılmadığı için belirsizlik yarattığı, SKSFK ile birlikte kulüp ve şirketlere denk bütçe tesis etme zorunluluğu getirildiği ve bu sebeple kulüp ve şirketler zaten sınırlandırıldığı için borçlanmaya ilişkin getirilen belirsiz düzenlemenin uygulamada güçlük yaratabileceği düşünülmektedir²⁶³.

TFF’nin doğrudan borçlanma sınırlarını belirleyen bir düzenlemesi bulunmamakla birlikte, Kulüp Lisans ve Finansal Fair Play Talimatı, kulüplerin mali disiplin içinde hareket etmelerini, borçlarını gelirleriyle dengelemelerini ve finansal sürdürülebilirliği sağlamalarını şart koşturmaktadır. Ayrıca TFF, sportif gelirlerin, örneğin yayın hakları, sponsorluklar ve reklam gelirleri gibi kaynakların, kulüpler ile bağlı spor anonim şirketleri arasında adil bir şekilde dağıtılması ve bu gelirlerin hukuki düzenlemelere uygun olarak kaydedilmesi gerektiğini düzenlemektedir.

3.18 Şirkete Karşı Borçlanma, Hakimiyet

SKSFK’nın 20/8. maddesine göre spor kulüpleri ve spor anonim şirketleri, yönetim kurulu üyelerine, bunların eşlerine, üçüncü dereceye kadar hısımlarına, yüzde 5 ve üzeri pay sahiplerine, yönetim kurulu üyelerinin yüzde 5 ve üzeri pay sahibi olduğu şirketlere ve üzerinde doğrudan veya dolaylı hâkimiyet bulunan kişilere borç veremez, rehin, kefalet, ipotek gibi teminatlar sağlayamaz, bu kişiler lehine sorumluluk yüklenemez veya borçlarını devralamaz.

SKSFK’da, doğrudan yönetim kurulu üyesi olmayan pay sahiplerinin şirkete borçlanmasına ilişkin özel bir hüküm bulunmadığından, bu konuda TTK m. 358 hükmü

²⁶² EREN, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2019, s. 24.

²⁶³ ASLAN, s.185.

kural olarak uygulanır²⁶⁴. Madde uyarınca pay sahipleri, öncelikle taahhüt ettikleri sermaye borçlarını vadesinde ve eksiksiz olarak yerine getirmek zorundadır. Maddenin amacı, hakim ortağın şirket malvarlığını kendi malvarlığı gibi tasarruf etmesini engellemektir²⁶⁵. Bunun yanı sıra, şirketin serbest yedek akçelerle birlikte kârının, geçmiş yıl zararlarını tamamen karşılayacak bir düzeye ulaşmış olması gereklidir. Aksi takdirde pay sahiplerinin şirkete borçlanması mümkün değildir. Diğer yandan, TTK'nın 395/2. maddesi, pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyelerinin ve bu üyelerin pay sahibi olmayan yakınlarının şirkete nakit borçlanmasını açıkça yasaklamıştır. Bu düzenleme, şirket varlıklarının korunmasını ve çıkar çatışmalarının önlenmesini amaçlamaktadır.

SKSFK' nın 20/8. maddesi kapsamında, spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin yönetim kurulu üyeleri ile eşleri ve üçüncü dereceye kadar hısımlarına borç veremeyeceği düzenlenmiştir. Ayrıca spor anonim şirketleri, TTK' nın 195. maddesi kapsamında doğrudan veya dolaylı hakimiyeti bulunan kişilere de borç veremeyeceği, bu kişiler lehine rehin, kefalet, ipotek veya diğer bir teminat sağlayamayacağı, sorumluluk yüklenemeyeceği ve bu kişilerin borçlarını devralamayacağı düzenlenmiştir. SKSFK 20/8 ve TTK 195 hükümleri, spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin mali kaynaklarını koruma altına alan önemli hukuki düzenlemelerdir. Bu düzenlemeler, şirket yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerini güçlendirmekte, mali kaynakların sportif faaliyetlere tahsis edilmesini garanti altına almaktadır. Spor kulüplerinin ekonomik dengelerinin korunması, uzun vadede sportif başarıyı da doğrudan etkilemektedir.

²⁶⁴ ASLAN, s.186.

²⁶⁵ KENDİGELEN, Abuzer: Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016, s.243.

SerPK hükümlerinde borçlanma yasağına dair bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak, SKSFK hükümlerinde borçlanma yasağına yer verildiği için, bu yasağın halka açık spor anonim şirketleri için geçerli olup olmadığına ilişkin bir değerlendirme yapılması gerekmektedir. SKSFK m. 1/3'e göre, öncelikle SPK hükümlerinin geçerli olacağı ifade edildiğinden, SKSFK'da yer alan borçlanma yasağı halka açık spor anonim şirketlerine uygulanmayacağı düşünülebilir²⁶⁶.

3.19 Ödeme ve Tahsilat Düzeni

SKSFK m. 20/9'a göre, spor kulüpleri ve spor anonim şirketleri adına veya hesabına yapılan tüm ödeme ve tahsilatların, yalnızca 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki bankalar, finansal kuruluşlar veya PTT aracılığıyla gerçekleştirilmesi zorunludur. Bu düzenleme, ödeme ve tahsilat işlemlerinin şeffaf ve izlenebilir olmasını sağlamayı amaçlanmaktadır. Ayrıca, bu işlemlerde 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 257. maddesi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen parasal sınırlar uygulanır. 2024 yılı itibarıyla, ödeme ve tahsilat işlemleri için belirlenen parasal sınır 7.000 TL'dir. Vergi Usul Kanunu'nda düzenlenen idari para cezalarına ilişkin hükümler, bu madde kapsamında yapılan ödeme ve tahsilatlara da uygulanır. Ödeme ve tahsilatların başka yollarla yapılması durumunda bu işlemlerin varlığı veya içeriği ispatlanamaz. Ayrıca, tüm ödeme ve tahsilatların spor kulüplerinin veya spor anonim şirketlerinin defter ve kayıtlarında doğru ve eksiksiz bir şekilde gösterilmesi zorunludur. Bu düzenleme, mali disiplinin ve hukuki güvenliğin sağlanması için önemli bir tedbir niteliğindedir.

²⁶⁶ DİLBER, Yasemin: "Spor Anonim Şirketlerinde Yönetim Kurulu", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2024, s.72.

3.20 Yaptırımlar

SKSFK'nın 47. maddesi uyarınca, Kanun'un 20. maddesi 4,5 veya 8. fıkralarına aykırı fiilleri nedeniyle spor kulübü ve spor anonim şirketi başkan, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerinin bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı belirtilmiştir. Spor kulübü ve spor anonim şirketi başkan, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerinin borçlanmaya ilişkin sınırlamalara, payların devrine ilişkin sınırlamalara ve hak ve alacaklara ilişkin devir yasağına riayet etmeleri bu sebeple önem arz etmektedir. Ayrıca SKSFK'nın 20/9 maddesine aykırı fiilleri nedeniyle yüz günden beş yüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılacağı belirtilmiştir.

Borçlanma yasağına uyulmaması durumunda, TTK m. 395/2'ye göre şirket alacaklılarının doğrudan takip hakkı bulunurken, SKSFK m. 20/8'de doğrudan bir yaptırım düzenlenmemektedir. Ancak SKSFK m. 20/13'te şirket, pay sahipleri ve alacaklıların doğrudan takip hakkı olduğu belirtilmektedir. Bu düzenlemeler paralellik göstermekte olup, SKSFK'nın daha etkili bir yaptırım öngördüğü söylenebilir.²⁶⁷ Ayrıca, borçlanma yasağının ihlali durumunda ilgili yönetim kurulunun görevi, SKSFK m. 47/1 uyarınca otomatik olarak sona erecek ve cezai yaptırımlara tabi tutulacaktır²⁶⁸.

²⁶⁷ VEZİROĞLU, s.10.

²⁶⁸ VEZİROĞLU, s.16.

4. FUTBOL ANONİM ŞİRKETLERİNİN BİRLEŞMESİ, DEVRİ VE HALKA AÇIK HALE GELMESİ

4.1 Futbol Kulüpleri ile Futbol Anonim Şirketlerinin Birleşmesi ve Devri

4.1.1 Futbol Kulüplerinin Birleşme ve Devrine İlişkin Düzenlemeler

4.1.1.1 Genel Olarak

SKSFK'nın 8. maddesinde, spor kulüplerinin devralma şeklinde birleşebileceği düzenlemiştir. SKSFK' da yeni kuruluş şeklinde birleşme düzenlenmemiş olsa da herhangi bir yasaklama olmadığı için TTK hükümlerinin uygulama alanı bulabileceği ve iki ya da daha fazla spor kulübünün yeni kurulan bir spor kulübü çatısında birleşmesinin mümkün olması gerektiği düşünülebilir²⁶⁹.

Talimat ve SKSFK uyarınca şirketleşme, birleşme ve mal varlığının devri gerçekleştiğinde devralan futbol kulübü tüm aktif ve pasif malvarlığını da devralmış olacaktır. Devrolunan kulübün tescil anındaki tüm aktif ve pasifleri, herhangi bir ek işleme gerek kalmaksızın devralan kulübe geçecektir²⁷⁰. Şirketleşme, birleşme ve mal varlığının devrinin tescil aşamasından önce mevcut olan borçlar bakımından devreden ve devrolan kulübün birlikte sorumluluğu söz konusudur. SKSFK, spor şubesi devrinin yalnızca aktifleri kapsayacak şekilde gerçekleştirilmesini açıkça yasaklamış ve bu tür devir işlemlerinin hukuken geçersiz sayılacağını hükme bağlamıştır. Bu durumda, spor anonim şirketlerinin birleşmesi halinde de külli halefiyetin geçerli olacağı söylenebilir. Bu düzenleme, spor şubesinin tüm mali, hukuki ve idari yükümlülükleriyle birlikte

²⁶⁹ ORHAN/BOZKURT s. 121 ; ASLAN, s.161.

²⁷⁰ ORHAN/BOZKURT, s.121.

devredilmesini sağlayarak hem devreden hem de devralan tarafların hak ve sorumluluklarını netleştirmeyi amaçlamaktadır.

Tescil Talimatı, devir işleminde, kulübün tüm ekonomik, hukuki ve idari varlıklarının yanı sıra sporcu ve görevlilerin tescillerini de kapsayacağını düzenlemiştir. Dolayısıyla, devrolunan kulübün futbolcuları ve personeline ilişkin tüm tescil kayıtları, devralan kulüp tarafından aynen devralınır ve geçerliliğini korur.

Devralan kulüp, ligdeki faaliyetlerinde veya resmi tescil edilen isminde, devrolunan kulüple aynı olduğu izlenimini verecek herhangi bir değişiklik yapamaz. Bu düzenleme, spor müsabakalarındaki rekabetin bütünlüğünü ve adil oyun ilkelerini koruma amacı taşır. Devralan kulübün, devrolunan kulübün sportif tarihçesini kendi tarihiyle karıştıracak şekilde bir algı oluşturmamasının önüne geçmek, sportif etik kurallarının ve fair play ilkelerinin sağlanması açısından büyük önem taşır.

4.1.1.2 Coğrafi Kısıtlama

SKSFK' nın 8/1 maddesi uyarınca spor kulüpleri aynı şehirde faaliyet gösteren bir başka spor kulübü ile birleşebilmektedir. Hüküm uyarınca farklı illerde bulunan spor kulüplerinin birleşmesine izin verilmediği anlaşılmaktadır. Benzer şekilde TFF Statüsü'nün 76. maddesinin 5. fıkrasına göre, bir futbol kulübüne ait futbol şubesinin anonim bir şirkete devrinin ardından kulübün tescilli olduğu şhirden başka bir şehre taşınması yasak olduğu düzenlenmiştir. Bu düzenlemenin temel amacı, futbolun gelişimi, tanıtımı ve çıkarlarının korunarak bulunduğu bölgedeki spor kültürünün sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır.

SKSFK' nın 8. maddesinde devralan ve devrolunan spor kulüpleri ile ilgili aynı ilde bulunmaları dışında başkaca bir koşula yer verilmemiştir. Bu sebeple aynı spor dalında farklı liglerde yer alan spor kulüplerinin birleşebileceği yorumlanabilmektedir.

Bu durumda ülkemizdeki futbol liglerinden örnek vermek gerekirse Süper Lig dahilinde olan bir futbol kulübünün daha alt bir ligde yer alan futbol kulübü ile birleşmesi mümkündür. Bu halde devralan kulübün daha alt ligde yer alan kulüp olması halinde Süper Lig'e yükselmiş olabilecektir²⁷¹. Bununla birlikte Tescil Talimatı uyarınca bir futbol kulübünün iki farklı ligde iki ayrı takımı olması halinde, bir takımın yükselerek bir üst lige çıkmaya hak kazanması halinde her iki takımın aynı ligde yarışması mümkün değildir. Bir üst lige çıkmaya hak kazanan bu kulüp, bir üste lige yükselmediği için devamındaki futbol kulübü üst lige çıkacaktır. Yine Talimat uyarınca aynı lig statüsünde gerçek veya tüzel kişilerin birden fazla kulüp üzerinde doğrudan yada dolaylı bağlantısı olamayacağı, iki kulübün aynı anda yönetilemeyeceği düzenlenmiştir. SKSFK'nın birleşme serbestisine vurgu yapan yaklaşımı ile Talimat'ın lig yapısı ve yönetim kısıtlamaları getiren hükümleri arasında açık bir uyumsuzluk bulunmaktadır. SKSFK, birleşme sonrası ortaya çıkabilecek sportif ve yönetsel durumları ayrıntılı şekilde ele almadığından, birleşen kulüplerin lig statüsü ve yönetim yapısına ilişkin belirsizlikler uygulamada sorunlara yol açabilecek niteliktedir.

4.1.2 Birleşme Zamanı

Birleşme ve devir işlemlerinin yapılacağı dönem SKSFK'nın 8. maddesinde belirtilmiştir. Hükme göre, spor federasyonunun ligi tescil ettiği andan yeni sezon başlayana kadar birleşme işlemlerinin yapılması gerekir²⁷². Ülkemiz açısından değerlendirecek futbol sezonu kural olarak Ağustos ayında başlar ve Mayıs ayında sona erer. Bu durum olağanüstü hallerde değişebilmektedir. Hükme ve kural olarak ülkemiz uygulamasına göre Mayıs ayında müsabakaların sona ermesiyle TFF tarafından lig tescil

²⁷¹ ASLAN, s.160.

²⁷² ORHAN/BOZKURT, s.122.

edilmektedir. Sezon devam ederken birleşme ve devir işlemi yapılmasının önüne geçen bu hüküm, rekabete aykırılığın önüne geçtiği için kanaatimizce yerinde olmuştur.

Talimat'ın 11. maddesi uyarınca futbol kulüpleri yeni futbol sezonunun ilk resmi maçı başlamadan önce devir ve birleşme faaliyetini tamamlayabilir. Yeni futbol döneminin tarihinin bildirdiği tarihten en geç on beş gün öncesinde Bakanlık başvurularının yapılması gerekmektedir.

Birleşen spor kulüplerinin sezon bitiş ve başlangıç tarihlerinin farklı olması veya bu tarihler arasında kısa bir süre bulunması gibi durumlarda doğabilecek uyuşmazlıkları önlemek amacıyla, hangi sezonun esas alınacağı hususunda yetkinin Bakanlık tarafından kullanılacağı hüküm altına alınmıştır²⁷³.

4.1.3 Birleşme Kararının Tescili

SKSFK' nın 8. maddesi uyarınca spor kulüplerinin birleşmesine ve devrine dair usul ve esasların Bakanlık tarafından belirleneceği belirtilmiştir. Bakanlık, yönetmelik çıkarmadan önce spor federasyonunun tavsiyelerini de alacaktır. Bakanlık tarafından SKSFK' ya uygun işlem tesis edilip edilmediği şeklinde bir inceleme yapılmaktadır. Talimat'ın 11. maddesi uyarınca, SKSFK hükümlerine uygun olarak tamamlanan işlemler, öncelikle Bakanlık tarafından tescil edilmekte, ardından TFF nezdinde gerekli tescil işlemleri yapılmaktadır.

SKSFK'da spor kulüplerinin birleşme ve devri, 8. maddede düzenlenmiş olup birleşme ve devir sözleşmeleri yazılı olarak yapılması, sonrasında genel kurulda birleşme kararı alınması gerekmektedir. Genel kurul üyelerin en az dörtte üçünün oyu ile yönetim kurulu kararı onaylanmaktadır. Genel kurullarda alınacak birleşme kararı için hem

²⁷³ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/09/20220914-2.htm> (e.t. 10.12.2024).

toplantı hem de karar yeter sayısı için ağırlaştırılmış nisap öngörüldüğü görülmektedir. Birleşme işlemleri, spor kulüpleri siciline tescil ile geçerlilik kazanır. Devrolunan spor kulübüne ait tüm aktif ve pasif değerler bütün halinde devralan kulübe geçer ve devrolunun kulüp tasfiye sürecine girmeden kendiliğinden sona erer²⁷⁴.

4.1.4 Sportif Tarihçe, Lige Katılım Adı, Unvan

Talimat hükümleri uyarınca, bir futbol kulübünün sportif tarihçesinin devralan kulübe aynen geçebilmesi için bazı temel şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu şartlar arasında, FIFA ve UEFA'nın sportif dürüstlük kurallarına ve rekabet ilkelerine tam uyum gösterilmesi öncelikli bir gerekliliktir. Kulüpler arasında yapılan devir işlemleri, adil rekabet ortamını zedelemeyecek şekilde tasarlanmalı ve yarışma hakkının devrini doğuracak bir sonuç yaratmamalıdır²⁷⁵.

Birleşme işleminin tesciliyle birlikte, devrolunan spor kulübüne ait sportif faaliyetler, unvan ve geçmiş, devralan spor kulübüne devredilir. Ancak SKSFK'nın 8/3 maddesi uyarınca, sportif faaliyetin tescili ve lig katılımı açısından, devralan kulübün tescilli adı ve lig katılımında bağlayıcı bir değişiklik yapılmadığı sürece, devrolunan kulübün lig katılım adı ve unvanının yeniden tescil edilmesi gerekir. SKSFK, yalnızca birleşme sürecine dahil olan ve sona eren spor kulüplerinin adlarının yeniden tescil edilmesini yasaklamıştır. Bunun dışında, farklı nedenlerle sona eren spor kulüplerinin isimlerinin tekrar kullanımına ilişkin bir düzenleme getirilmemiştir. Ancak Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı'nın 3/4. maddesi, hem spor kulüplerini hem de spor anonim şirketlerini kapsayacak şekilde, kapanmış kulüplerin adlarının yeniden tescil edilmesi

²⁷⁴ ASLAN, s.158-159.

²⁷⁵ <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Kul%C3%BCplerin-Futbol-Dalinda-Tescili-Talimati.pdf> (e.t. 31.10.2024).

konusunda genel bir kural içermektedir. Bu kurala göre, herhangi bir nedenle kapanmış ya da TFF tarafından tescili silinmiş spor kulüplerinin isimlerinin tekrar kullanılabilmesi için TFF'den onay alınması zorunludur. Bu düzenleme ile TFF, kulüplerin sona erme gerekçesi ne olursa olsun, adlarının yeniden tesciline ilişkin yetkili kılınmıştır. Ancak TFF'nin futbol branşıyla ilgili hukuki düzenlemeleri bağlayıcıdır ve sonuç doğurur²⁷⁶.

Yarışma hakkı, bir spor kulübü veya spor anonim şirketinin katıldığı lig, kupa veya diğer sportif organizasyonlarda müsabakalara katılma yetkisini ifade etmektedir. Bu hak, spor kulüplerinin rekabetçi faaliyetlerde bulunabilmesini sağlamaktadır. Birleşme, devralma veya şirketleşme işlemleri sırasında yarışma hakkının devredilmemesi veya bu hakkın sportif rekabet kurallarına aykırı bir şekilde etkilenmemesi, adil oyun anlayışının korunması açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle, devreden kulübün sportif tarihçesinin devralan kulübe aktarılması sırasında, yapılan işlemlerin sportif adalet ve fair play ilkelerine uygun olarak yürütülmesi şarttır²⁷⁷. Dürüst oyun kurallarına uluslararası mevzuatta da önem verilmektedir. Bu sebeple birleşme ve devir işlemleri sırasında sportif rekabetin zarar görmemesinin sağlanmasına ve UEFA tarafından belirlenen dürüst oyun kurallarına uyumun sağlanmasına ilişkin ayrı bir komisyon kurulabilir. Bu komisyon, fair play kurallarına aykırı hareket eden durumları inceleyerek rekabetin sağlıklı bir şekilde devam etmesini güvence altına alabilir. Birleşme ve devir işlemlerine özgü bir etik komisyonunun bulunmaması uygulamada bir eksiklik olarak düşünülebilir.

²⁷⁶ ASLAN, s. 159.

²⁷⁷ RG. T.14.09.2022 S.31953.

4.2 Futbol Anonim Şirketlerinin Birleşmesi ve Devri Hakkında Düzenlemeler

SKSFK’da futbol anonim şirketlerinin birleşmesi ile ilgili düzenleme yapılmadığı için TTK anonim şirketlerin birleşmesine ilişkin 136. maddesi vd. hükümlerinin uygulanması gerekmektedir²⁷⁸. TTK’ nın 136. maddesi birleşmenin hem devralma hem de yeni kuruluş şeklinde gerçekleşebileceğini düzenlemektedir. Bir şirketin, başka bir şirketi devralması devralma şeklinde birleşmeyken, yeni kurulacak şirketin kuruluşu ile birlikte birleşme yeni kuruluş şeklinde birleşme olarak tanımlanmaktadır.²⁷⁹ Birleşme tescil ile geçerlilik kazanır ve devrolunan şirket sona erer. Malvarlığı külli halefiyet şeklinde bütün halinde devralan şirkete geçmekte ve böylece alacaklılar korunmaktadır²⁸⁰.

Birleşme işlemi, en az iki ticaret şirketi arasında usul ve ilgili kanuna uygun gerçekleşmiş ve devrolunan şirketin tüm aktif ve pasiflerinin bütün halinde devrolan şirkete geçerek devrolunan şirketin ticaret sicilden silinmesi sonucu doğurur. Bir anonim şirketin, ortakları ikinci derecede sorumlu olan bir şahıs şirketiyle "devrolunan" şirket olarak birleşmesi mümkün değildir, zira iki şirket türünün sorumluluk yapıları farklıdır. Aynı şekilde, bir ticari işletmenin ya da bir anonim şirketin bir ticaret şirketiyle birleşmesi de ancak "devrolunan" sıfatıyla gerçekleşebilir²⁸¹.

Devralma şeklinde birleşme söz konusuysa, devralan şirket sermayesini artırmak zorundadır. TTK bu konuda miktar olarak bir belirleme yapmamakla birlikte, devrolunan şirket ortaklarının zarara uğramayacağı düzeyde bir artırım olmasını düzenlemiştir. Bu hüküm emredici niteliktedir²⁸².

²⁷⁸ ASLAN, s.161.

²⁷⁹ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, ss.211-212.

²⁸⁰ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s.256.

²⁸¹ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, ss.214-215.

²⁸² PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s.237.

Şirketlerin birleşebilmesi için bir birleşme sözleşmesinin hazırlanması ve bu sözleşmenin yazılı şekilde yapılması zorunludur, çünkü bu bir geçerlilik şartıdır. Birleşme sözleşmesinin içeriği TTK’ da belirtilmiştir. Birleşme sözleşmesi, şirketin yönetim kurulu tarafından imzalanır ve ardından genel kurul tarafından usulüne uygun ve şartsız bir şekilde onaylanmalıdır. Genel kurulun onayını alana kadar sözleşme askıda geçerli sayılır; ancak genel kurulun onay vermemesi durumunda sözleşme geçersiz hale gelir. Bununla birlikte, TTK 156’da bu duruma ilişkin istisnai düzenlemeler yer almaktadır²⁸³.

Birleşecek şirketlerin genel kurullarında birleşme sözleşmesinin onaylanması, tamamlayıcı bir işlem niteliğinde olup, dar anlamda bir hukuki şarttır. Bu nedenle, genel kurul onayından önce sözleşmenin geçerli olacağına ilişkin doğrudan veya dolaylı bir hüküm öngörülemez²⁸⁴.

Birleşme işlemlerinin temel hedefi, ortaklık yapısının ve şirket paylarının sürekliliğini sağlamaktır. Ancak, devrolan şirketteki ortaklar, birleşme sonrasında devralan şirkette ortak olmayı tercih etmeyebilir. Bu gibi durumlarda ayrılma akçesi mekanizması devreye girer. Ayrılma akçesi, devrolan şirket ortaklarına, devralan şirkette pay sahibi olmaksızın, ellerindeki payların değerine eşit bir bedel alma hakkı tanır²⁸⁵.

Birleşme sözleşmesine taraf şirketlerin son yıllık bilançosunun çıkarılması bir zorunluluktur. Ayrıca birleşme sözleşmesinin akdedildiği tarih ile son yıllık bilanço günü arasında altı aydan daha uzun bir sürenin olması halinde ara bilanço çıkarılması gerekmektedir. Altı aylık süre geçmemesine rağmen son yıllık bilançonun çıkarılmasının üzerinden şirketlerde önemli nitelikte değişiklikler olması halinde de ara bilanço

²⁸³ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s. 230.

²⁸⁴ YAVUZ, Mustafa: “Ticaret Şirketlerinin Birleşme Usulü Ve Süreci”, Gümrük Ve Ticaret Dergisi, (7), 2016, s.27.

²⁸⁵ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, 216.

çıkarılması gerekmektedir. TTK gerekçesinde önemli değişiklik hususunun uygulama ile tanımlanacağını belirtmektedir. Birleşmeye katılan şirketler inceleme hakkına sahiptir. İnceleme hakkı ortaklara, intifa senedi hamilleri, menkul değer veya menfaat sahiplerine ve diğer ilgililere bilgi verilmesini kapsar. Madde gerekçesinde haksız çıkar elde edilmesi ve hak kayıplarının yaşanmaması olduğu belirtilmektedir²⁸⁶. Birleşmenin denetimi, TTK 148'in yürürlükten kaldırılmasıyla birlikte artık sadece TTK 210 kapsamında pay sahiplerinin ihbar ve şikayeti üzerine gerçekleştirilmektedir. Bu değişiklik, önceki düzenlemeye kıyasla hem şirket alacaklılarının hem de pay sahiplerinin haklarını olumsuz etkileyebilecek niteliktedir²⁸⁷.

TTK'da kolaylaştırılmış birleşme hususu düzenlenmiştir. Devralan ve devrolan şirketlerin sermaye şirketleri olması halinde sermaye şirketlerinin oy hakkı veren tüm paylarına sahipse kolaylaştırılmış birleşme gerçekleşebilir. Bu ihtimalde oy haklarının tümüne sahiplik söz konusudur. Bir diğer ihtimalde ise oy haklarının büyük çoğunluğuna sahiplik durumu söz konusudur. Bu ihtimalde azınlık haklarının korunarak kolaylaştırılmış birleşilmesine imkan tanınmıştır. Kolaylaştırılmış birleşmede, birleşme raporunun hazırlanması gerekmemektedir. TTK gerekçesinde belirtildiği üzere, birleşme kararının alacaklıları zarara uğratma ihtimali bulunmuyorsa sadece birleşme sözleşmesi yeterli görülebilmektedir. Kolaylaştırılmış birleşmede, birleşme işlemi denetlenmemekte, incelenme hakkı ve genel kurula sunulma zorunluluğu bulunmamaktadır²⁸⁸.

Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesine göre birleşme, rekabetin etkin bir şekilde sürdürülebilmesi için piyasada hâkim bir durum yaratmamalı veya

²⁸⁶ <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/gerekceler/turk-ticaret-kanunu-madde-gerekceleri/1> (e.t. 04.11.2024).

²⁸⁷ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s.252.

²⁸⁸ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, ss. 274.-275.

mevcut hâkim durumu daha da güçlendirmemelidir. Bu çerçevede, birleşme işlemleri, rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı etkiler doğurmamalı ve piyasa dengesi gözetilerek gerçekleştirilmelidir.

Birleşme ve Bölünme Tebliği (II-23.2), halka açık ortaklıkların birleşme ve bölünme işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenler. Halka açık ortaklıkların birleşme ve bölünme işlemleri için SPK onayı zorunlu olup, bu süreçte bağımsız değerlendirme raporları hazırlanarak genel kurullarda sunulmalıdır. Bu raporlar genellikle bağımsız bir değerlendirme kurulu veya uzman tarafından hazırlanır. Uzman raporunda, birleşme veya bölünmeye konu olan şirketlerin varlıkları, borçları, piyasa değerleri, faaliyet alanları ve diğer finansal unsurlar detaylı bir şekilde analiz edilir. Değerleme yöntemleri olarak genelde indirgenmiş nakit akışı analizi, piyasa çarpanları ya da varlık bazlı yöntemler kullanılır. Bu süreç, birleşen veya bölünen şirketlerin gerçek değerlerinin tespit edilmesini ve işlemlerin pay sahipleri açısından adil bir temelde gerçekleştirilmesini sağlar. İşlemlerle ilgili belgelerin ilan edilmesi ve pay sahiplerinin bilgilendirilmesi gerekir. Ayrıca devrolan şirketin ortaklarının devralan şirkette sahip olacağı paylar, uzman raporunda belirlenen değerler doğrultusunda hesaplanır²⁸⁹.

4.2.1 Birleşme İşlemlerinde Coğrafi Kısıtlama

Spor anonim şirketleri bakımından SKSFK ile TTK' da farklı illerde bulunan spor anonim şirketlerinin birleşmesine ilişkin bir yasak bulunmamasına rağmen TFF bu hususta çıkaracağı talimatlar ile düzenleme yapabilmektedir. Nitekim Tescil Talimatı'nın 14. maddesinin 5. fıkrası uyarınca futbol anonim şirketi, aynı ilde yer alan ve son dört

²⁸⁹<https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=19190&mevzuatTertip=5&mevzuatTur=Teblig> (e.t. 24.12.2024).

futbol sezonunda herhangi bir profesyonel veya amatör lige katılmamış başka bir şirket tüzel kişiliğine sahip kulübü devralarak bu kulüple birleşebilir.

4.2.2 Birleşme İşlemlerinin Yapılacağı Zaman

SKSFK’ da futbol kulüplerinin birleşmesine ilişkin düzenlemesinde tescil dönemi yer almaktadır. Ancak bu hükmün kıyasen futbol anonim şirketlerine de uygulanıp uygulanamayacağı belirsizlik yaratmaktadır. Futbol kulüpleri için öngörülen sürenin, futbol anonim şirketleri açısından da kıyasen uygulanması gerektiği değerlendirilebilir. Bu yaklaşım, düzenlemenin temel amacı olan sportif rekabetin korunması ve haksız rekabetin önlenmesi ilkesiyle uyumlu olacaktır²⁹⁰.

4.2.3 Birleşme Kararının Tescili

TTK’ nın 153. maddesi gereği birleşmelerde Bakanlığın izni aranmamıştır. Madde uyarınca geçerli bir birleşme işlemi için TTSG’ye tescil gerekir. Birleşme kararının tescil edilebilmesi için her iki şirketin genel kurulları tarafından onaylanan yönetim kurulu kararının noter tarafından tasdiklerinden örneğinin müdürlüğe ibraz edilmesi gerekmektedir. Spor anonim şirketlerinde, sermayenin dörtte üçü kadarı genel kurul toplantı yeter sayısıdır. Toplantıya katılan pay sahipleri veya temsilcilerine ait sermayenin salt çoğunluğu ise karar yeter sayısıdır. TTK maddesinin futbol anonim şirketleri açısından da sonuç doğuracağı gözetildiğinde tescil ile birlikte devrolunan şirketin tüm aktif ve pasif değerleri devralan şirkete geçecektir. Bununla beraber devralan şirketin hukuki statüsü spor anonim şirketi değilse spor anonim şirketleri siciline tescil edilmesi zorunluluktur. Bu süreçte birleşme işlemlerinin belirli dönemlerde

²⁹⁰ “SKSFK m.8/7 uyarınca spor federasyonunun ligi tescil ettiği andan yeni sezon başlayana kadar birleşme işlemlerinin yapılması gerekir.” ; ASLAN, s.163.

yapılabileceğinin gözetilmesi gerekmektedir. Devralan şirketin de spor anonim şirketi vasfına haiz olması halinde bu birleşmenin tescilinin yapılıp yapılmayacağı belirsizdir. Spor anonim şirketleri arasında gerçekleşen birleşmelerde, TTSG’ de tescil ile hukuki geçerlilik sağlanırken, bu tescilin ardından birleşmenin otuz gün içinde Bakanlığa bildirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bununla beraber, bildiri kimin yapacağına dair açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu eksikliğin giderilmesi için ticaret sicil müdürlüklerinin Bakanlığa bildirim yapması yönünde bir iş birliği mekanizması oluşturulması uygun bir çözüm olabilir²⁹¹.

4.2.4 Sportif Tarihçe, Lige Katılım Adı ve Unvan

Tescil aşaması tamamlandıktan sonra devrolunan kulüp tasfiye sürecine girmeden kendiliğinden sona erer, sicilden silinir ve kulübüne ait lige sportif tarihçe ile başarı devralan kulübe geçer. Bu durum TTK’ nın külli halefiyet ilkesinin bir sonucudur.

SKSFK’da spor anonim şirketlerinin birleşmesinde, kulübün lige katılım adı veya tescil edilmiş katılım adında devrolunan spor kulübü izlenimini yaratabilecek şekilde değişiklik yapılıp yapılamayacağı düzenlenmemiştir. Spor kulüplerinin birleşmesi bakımından ise devrolunan kulübün lige katılım adı veya tescil edilmiş katılım adında devrolunan spor kulübü izlenimini yaratabilecek şekilde değişiklik yapılamayacağını belirtmiştik. Benzer şekilde Tescil Talimatı’nın 14/5. maddesinde spor anonim şirketleri arasında gerçekleşen birleşmelerde, devrolunan kulübe ait lige katılım adının ve unvanının tekrardan TFF’ye tescil edilmeyeceği belirtilmiştir. Lige katılım adı ve unvanın

²⁹¹ ASLAN , s.162.

futbol özelinde bir düzenleme olduğu görülmektedir. SKSFK' da spor anonim şirketleri açısından bu hususta düzenleme yapılmaması bir eksiklik olarak görülebilir²⁹².

4.2.5 Müsabakalara Katılma

Birleşme ya da malvarlığının devri sonucunda, futbol anonim şirketlerinin sportif müsabakalara katılma hakkı, bu müsabakaların sonuçları ve sporcuların hukuki durumları, ilgili spor federasyonunun çıkaracağı talimatlarla düzenlenmektedir²⁹³. Dolayısıyla birleşme veya malvarlığı devri gibi işlemler sonucunda, sportif müsabakalara katılım hakkı, sonuçları ve sporcuların hukuki durumları gibi hususlar da TFF'nin çıkardığı talimatlar ve yönetmeliklerle belirlenir. TFF tarafından tescil gerçekleşmeden, futbol organizasyonlarına katılmak mümkün değildir.

4.3 Futbol Şubelerinin Devrine İlişkin Düzenlemeler

SKSFK' da spor anonim şirketlerinin şubelerine ilişkin devre karşı bir düzenleme yapılmamıştır. Buna karşılık futbol şubelerinin devralınması ve devrine ilişkin düzenlemeler kapsamlı bir şekilde TFF Talimatlarında belirtilmiştir²⁹⁴.

Kulüplerin Futbol Dalında Tescil Talimatı'na göre, "Futbol Şubesi" dernek ya da şirkete ait amatör ve profesyonel tüm futbol faaliyetlerini birlikte yürüten ve TFF'ye tescil edilmiş olan kulübe ait birim olarak tanımlanmıştır. Bu talimatın 12. maddesinde, futbol şubesinin şirketleşmesi ve devri düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerden, hem futbol kulüplerine bağlı şubelerin hem de futbol anonim şirketlerine bağlı şubelerin, mevcut ya da yeni kurulacak bir spor kulübüne veya spor anonim şirketine devredilebileceği

²⁹² ASLAN , s.162.

²⁹³ RG. T.14.09.2022 S. 31953.

²⁹⁴ ASLAN, s.163.

anlaşılmaktadır²⁹⁵. Tescil işlemleri için aranan kriterlerin TFF tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır²⁹⁶. Spor anonim şirketleri ve spor kulüpleri, tüzel kişiliğe sahip organizasyonlar olarak faaliyet gösterirken, bu kuruluşlara bağlı şubelerin ayrı bir tüzel kişiliği bulunmamaktadır. Şubeler, ana kuruluşun bir parçası olarak faaliyet gösterir ve hukuki anlamda bağımsız bir kişilik yerine, merkezi tüzel kişiliğin bir uzantısı olarak kabul edilir²⁹⁷.

Futbol şubeleri, tanımından da anlaşılacağı üzere, kulübün sportif faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla oluşturulmuş bir organizasyon yapısıdır. Ticari bir amaç taşımadıkları için şubeler, ticari işletme olarak kabul edilememektedir. Bu doğrultuda, futbol kulüplerinin ekonomik kazanç sağlama amacıyla futbol şubeleri açmaları mümkün değildir. Bu kulüpler, esasen manevi tatmin ve toplumsal faydayı hedeflediklerinden, ekonomik kazanç onlar için bir amaç değil, faaliyetlerinin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Ancak, bir spor anonim şirketinin spor kulübüne ait bir spor şubesini devralması durumunda, bu devir işlemi ekonomik bir amaç güttüğünden, spor şubesinin

²⁹⁵ RG. T. 08.07.2005 , S. 25869.

<https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Kul%C3%BCplerin-Futbol-Dalinda-Tescili-Talimati.pdf> (e.t. 10.12.2024).

²⁹⁶ Tescil Talimatı'na göre, bir kulüp bünyesindeki futbol şubesinin devri için, devreden ve devralan tarafların aşağıdaki belgeleri ibraz etmesi zorunludur:

Futbol şubesinin tüm aktif ve pasif varlıklarının bir bütün olarak devrine ilişkin genel kurul kararının ve bu kararda, devralan tarafın devreden tarafla birlikte, devir tarihinden önce doğan borçlardan müteselsil sorumluluk üstlendiğinin belirtilmesi, devreden kulübün alacak ve borç durumunu gösteren son bilânçosunu, taraflar arasında imzalanan devir sözleşmesinin, kulübün, 7405 sayılı Kanun kapsamında Bakanlık nezdinde tescil edildiğine dair belgenin, başvuru dilekçesinin, futbol faaliyetlerine dair hak ve yetkileri içeren tüzük veya esas sözleşmenin, futbol anonim şirketleri için noter onaylı pay defteri, imza sirkülerinin, TFF'ye hitaben düzenlenen noter onaylı taahhütnamenin, devredilen spor dalının tüm aktif ve pasif varlıklarının devrine dair genel kurul kararının (borçların müteselsil sorumluluk altına alınması da belirtilmelidir), devralan kulübün alacak ve borç durumunu gösteren son bilânçonu ve TFF'nin gerekli gördüğü diğer belgelerin ibrazı gerekir. Tüm bu belgelerin teslimi ve işlemlerin tamamlanması sonrasında, futbol dalına ilişkin tescil işlemi gerçekleştirilebilir.

²⁹⁷ KAYIŞ, Ferhat: Ticari İşletmede Şube Kavramı ve Şube Olmaya Bağlı Hüküm ve Sonuçlar, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, ss. 226-228.

ticari işletme niteliğini taşıyıp taşımadığına dair bir değerlendirme yapılması ve bu değerlendirme sonucuna uygun olarak işlemin yürütülmesi gerekmektedir²⁹⁸.

Ticari hayatın bir gerekliliği olarak, spor anonim şirketinin spor şubesini devralması ve sporla ilgili faaliyetlerde bulunması, bu faaliyetlerden gelir elde etme hedefinin olduğunu göstermektedir. Zira spor anonim şirketleri, sporla ilgili faaliyetlerde bulunarak bu faaliyetlerden ekonomik gelir elde etmeyi hedefler. TTK' nın 11. maddesi gereği gelir sağlama hedefi Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenecek olan esnaf işletmesi sınırının üzerindeyse ve diğer unsurların da sağlanması ile söz konusu işletme, ticari işletme olarak nitelendirilecektir.

Spor şubesinin ticari bir işletme olarak nitelendirilmesi neticesinde, bir bütün halinde devredilmesi mümkündür. Bu halde spor şubesinin barındırdığı tüm malvarlığı değerlerinin devredilmesi için tasarruf işlemlerin ayrıca yapılma zorunluluğu kalmayacaktır. Kural olarak, devir sözleşmesinin devamlı olarak ticari işletmeye ait olan malvarlığı unsurlarının tümünü barındırdığı kabul edilir. Devir sözleşmesi ve ticari işletmeyi bir bütün halinde konu alan tüm sözleşmeler yazılı olarak yapılmalı ve TTSG'ye tescil ve ilan edilmelidir²⁹⁹.

SKSFK uyarınca spor anonim şirketine ait spor şubesi genel hükümler uyarınca devredilebilir. Bu durumda devralan anonim şirket faaliyet alanı içerisinde spor faaliyetinin bulunması gerekmektedir. Buna karşılık spor anonim şirketine ait spor şubesinin bir spor kulübüne devri çeşitli ihtimallere göre değerlendirilmelidir.

²⁹⁸ ASLAN, s.165.

²⁹⁹ RG. T. 14.02.2011 S. 27846.

4.3.1 Spor Şubesinin Anonim Şirkete Devri

SKSFK’ da bu husus düzenlenmemiştir. SKSFK atıf maddeleri gereği spor anonim şirketlerine ait spor şubelerinin devri hususunda hem TTK’ nın 11. maddesi hem de TBK’ nın 202. maddesi uygulama alanı bulabilecektir. Her iki maddede de ticari işletmelerin devri düzenlenmektedir. Spor şubesinin ticari işletme olarak nitelendirilebileceğini izah etmiştik. Spor şubesinin ticari nitelikte olup olmamasına göre uygulanacak hüküm belirlenmesi mümkündür. TTK’ nın 11/3. maddesi uyarınca yapılacak devir sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması zorunluyken TBK’ nın 202.maddesinde herhangi bir şekle tabi tutulmamıştır. TTK’ nın 11. maddesi ticari işletmenin bir bütün halinde hem aktif hem pasif değerlerinin devrini konu almaktadır. TBK’ da ticari işletmeler dahil tüm işletmelerin devrini düzenlerken TTK sadece ticari işletmelerin devrini düzenlemektedir. SKSFK’ nın 8. maddesinin 5. fıkrasında ise spor kulüpleri bakımından bir bütün halinde devir ibaresi kullanıldığı için hem aktif hem pasif değerlerin birlikte devredilmesi belirtilmektedir. Futbol özelinde Tescil Talimatı m.14/5’ de ayrıca uygulama alanı bulabilecektir³⁰⁰.

Spor şubesinin hukuki niteliğinin ticari işletme olarak nitelendirilebildiği durumlarda TTK gereği malvarlığı bir bütün olarak devredilebilecek, yazılı olarak yapılan devir sözleşmesi, ticaret siciline tescil ile hüküm ve sonuçlarını doğuracaktır.

Spor şubesi ticari işletme niteliğinde değilse, devir TBK’ nın 202. maddesine göre yapılabilecektir. Bu hususta ticaret sicil ve spor anonim şirketi siciline tescil koşulu aranmamakta, alacaklılara duyurulmasının da yeterli olabileceği düzenlenmektedir³⁰¹.

³⁰⁰ ASLAN , s.170.

³⁰¹ KAYIŞ, Ferhat:Ticari İşletmede Şube Kavramı ve Şube Olmaya Bağlı Hüküm ve Sonuçlar, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019, s. 279.

Spor şubesine ilişkin SKSFK’ da düzenleme yapılmaması belirsizlik yaratmakla birlikte spor kulüpleri bakımından hem aktif hem pasif değerlerin bütün halinde devredilebileceğini düzenleyen maddenin kıyasen uygulanması ve futbol şubelerine ilişkin devirlerin bu şekilde yapılması gerektiğine ilişkin ASLAN³⁰² görüşüne katılmaktayız. Zira SKSFK spora ilişkin oluşturulmuş özel nitelikte bir kanundur.

TFF Statüsü’nün 76. maddesinin 5. fıkrasına göre, bir futbol kulübüne ait futbol şubesinin anonim bir şirkete devrinin ardından kulübün tescilli olduğu şehirden başka bir şehre taşınması yasaktır. Bu düzenlemenin temel amacı, futbolun gelişimi, tanıtımı ve çıkarlarının korunarak bulunduğu bölgedeki spor kültürünün sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır. Şubesini bir anonim şirkete devrederek kendisini yeniden yapılandıran kulüp, tescilini başka bir şehre transfer edemeyecektir. Bu sebeple spor şubelerinin devrinin spor şubesinin hukuki niteliğine bağlı olarak ticari işletme devri, ticari işletme niteliğinde olmayan işletme devri veya malvarlığı devri şeklinde gerçekleşebilecektir³⁰³.

4.3.2 Spor Şubesinin Spor Kulübüne Devri

Spor şubesinin spor kulübüne devri hususu SKSFK’da düzenlenmemiştir. Bu sebeple spor şubesinin spor kulübüne devri hususu uygulamada belirsizlik yaratabilecek niteliktedir. Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı’nın 16. maddesinde ise sadece futbol şubesinin derneğe devri düzenlenmiştir. Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı’nın 16. maddesi gereği futbol şubesinin aynı derneğe devrinin kıyasen spor şubesinin spor kulübüne devri için uygulanabileceği düşünülebilir.

Futbol şubesinin bir işletme ya da malvarlığı bütünü olduğu hallerde devrin kapsamının tespitinde TTK’ nın 11. maddesinin 3. fıkrasının ve Ticaret Sicil Yönetmeliği

³⁰² ASLAN, s. 177.

³⁰³ ASLAN, ss.170-171.

133. Maddesinin kıyasen uygulanacağına ilişkin ASLAN³⁰⁴ görüşüne katılmaktayız. Ticaret Sicil Yönetmeliği'nin 133. maddesi, işletmenin devri halinde devre ilişkin detayların TTSG' ye bildirim ve tescilini zorunlu kılmaktadır.

Uygulamada birleşme ve devir işlemlerinde, SKSFK ve TTK gibi yasal düzenlemeler arasında uyum sorunu yaşanabileceği, hatta FIFA ve UEFA talimatlarının ulusal düzenlemelerle çatıştığı durumların söz konusu olabileceği düşünüldüğünde spor kulüpleri için yasal süreçleri sadeleştiren bir "uygulama kılavuzu" hazırlanmamış olması bir eksiklik olarak düşünülebilir.

4.4 Futbol Anonim Şirketlerinin Halka Açık Hale Gelmesi

4.4.1 Genel Olarak

Halka açık anonim şirketler, hisse senetlerini SPK'ya kaydettirerek ve yetkili kurullarınca alınan kararlar doğrultusunda halka arz eden anonim şirketlerdir. SPK düzenlemelerine göre, payları borsada işlem gören şirketler ile ortak sayısı beş yüzü aşan anonim şirketlerin payları halka arz edilmiş sayılır ve bu şirketler, halka açık şirketlere ilişkin hükümlere tabi olur. Bu bağlamda, SPK'ya yapılan kayıt kurucu değil, bildirici niteliktedir. Payları borsada işlem gören anonim şirketler, halka açık anonim şirket statüsünü kazandıktan sonra, en geç iki yıl içerisinde paylarının borsada işlem görebilmesi için başvuruda bulunmakla yükümlüdür. Aksi halde SPK tarafından bu payların borsada işlem görmesi yada şirketin halka açık statüsünden çıkartılması için gerekli işlemleri yapmaktadır³⁰⁵. Bu kapsamda; halka açık spor anonim şirketlerinin özellikle yönetim kurulunun kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve

³⁰⁴ ASLAN , s.177.

³⁰⁵ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s.553.

esaslar ilgili mevzuatı çerçevesinde SPK'nın görüşü alınmak suretiyle Bakanlık tarafından belirlenebilecektir. Hükümün gerekçesinde, SPK tarafından belirlenen kurumsal yönetim ilkelerinin spor anonim şirketleri açısından uygulanmasının zorunlu olduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda, Bakanlığın buradaki temel amacının yeni ilkeler öngörmekten ziyade, halihazırda uygulanmakta olan bu ilkelere ilişkin denetim faaliyetlerini yürütmek olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, spor anonim şirketlerinin SPK tarafından düzenli olarak denetlendiği dikkate alındığında, Bakanlığın kendisine tanınan bu yetkiyi kullanarak nasıl bir ek fayda sağlayacağı konusu tartışılabilir³⁰⁶. BIST Spor, Borsa İstanbul'da yer alan spor sektörüne ait şirketlerin hisse performanslarını izlemek ve değerlendirmek amacıyla oluşturulmuş bir endeks olup spor sektörüne yatırım yapmayı düşünenler için sektörün genel görünümünü değerlendirmek adına finansal analiz ve karşılaştırma aracı olarak işlev görür³⁰⁷.

Galatasaray Sportif A.Ş., Beşiktaş Futbol A.Ş., Trabzonspor Sportif A.Ş. ve Fenerbahçe Futbol A.Ş. payları Borsa İstanbul'da işlem gören şirketler olduğu ve halka açık spor anonim şirketleri, faaliyetlerinde öncelikle sermaye piyasası düzenlemelerine uygun hareket etmek zorunda olduğu için SPK ilkelerine ve SerPK hükümlerine tabidir³⁰⁸. TTK, SPK'ya kurumsal yönetim ilkelerine uyum sağlanmasını ve borsada işlem gören anonim şirketler açısından bu ilkelerin kısmen ya da tamamen zorunlu tutulmasını sağlama yetkisi vermiştir³⁰⁹. SPK tarafından yayımlanan Özel Durumlar

³⁰⁶ ASLAN, s.235.

³⁰⁷ <https://www.borsaistanbul.com/tr/endeks-detay/234/bist-spor> (e.t. 10.12.2024).

³⁰⁸ GÖKALP, Namık Kemal: Sermaye Piyasalarında Halka Arz, 1. Baskı, Beta Basım Yayın, İstanbul 2022, s. 62 ; <https://www.kap.org.tr/tr/sirket-bilgileri/ozet/881-besiktas-futbol-yatirimlari-sanayi-ve-ticaret-a-s> , (e.t.10.12.2024) , <https://www.kap.org.tr/tr/sirket-bilgileri/ozet/1400-trabzonspor-sportif-yatirim-ve-futbol-isletmeciligi-ticaret-a-s> , (e.t.10.12.2024), <https://www.kap.org.tr/tr/sirket-bilgileri/ozet/958-galatasaray-sportif-sinai-ve-ticari-yatirimlar-a-s> , (e.t.10.12.2024) , <https://www.kap.org.tr/tr/sirket-bilgileri/ozet/1383-fenerbahce-futbol-a-s> , (e.t.10.12.2024).

³⁰⁹ PULAŞLI, Şirketler Hukuku Şerhi, s.554.

Tebliğı (II-15.1), sermaye piyasası araçlarının değerini, fiyatını veya yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek nitelikteki bilgi, olay ve gelişmelerin kamuoyuna açıklanmasıyla ilgili usul ve esasları kapsamlı bir şekilde düzenlemektedir. Ayrıca SerPK m.17’ de kurumsal yönetim ilkeleri kapsamlı şekilde ele alınmıştır. Spor anonim şirketi, doğru ve yeterli bilgiyi yayımlama sorumluluğuyla birlikte, Özel Durumlar Tebliği’nde belirlenen esaslara uymak zorundadır. Ayrıca, şirketler, bu süreçte Özel Durumlar Rehberi’nden de faydalanacaklardır.

Özel Durumlar Tebliği uyarınca spor anonim şirketleri, sermaye piyasası aracı ihraç eden diğer tüm kuruluşlar gibi, kamuyu aydınlatma yükümlülüklerini eksiksiz bir şekilde yerine getirmek zorundadır. Spor anonim şirketleri, Özel Durumlar Tebliği kapsamında yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek tüm önemli bilgileri KAP üzerinden açıklamakla yükümlüdür. Bu kapsamda, özellikle finansal raporların zamanında yayımlanması, yönetim değişiklikleri ve önemli varlık işlemlerinin bildirilmesi ve içsel bilgilerin korunarak kamuoyuna doğru zamanda açıklanması büyük önem taşır. Bu yükümlülükler, hem şeffaflık sağlamak hem de yatırımcı güvenini korumak amacıyla yerine getirilmelidir³¹⁰. Kamuyu aydınlatma yükümlülüğünün öncelikli muhatabı yatırımcılar olmakla birlikte devlet gibi başkaca üçüncü kişileri de kapsamaktadır³¹¹.

SPK tarafından hazırlanan Özel Durumlar Rehberi’nde içsel bilginin belirleyici özellikleri, somut bir olaya dayanması, rasyonel bir yatırımcının karar alırken önemli bulacağı bir niteliğe sahip olması ve kamuya açıklanması halinde sermaye piyasası araçlarının fiyatında ya da yatırımcıların davranışlarında değişiklik yaratma potansiyeline

³¹⁰ RG. T.23.01.2024 S.28891.

³¹¹ KIRCA, İsmail/ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/MANAVGAT, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku Cilt:1, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2013, s.199.

sahip olmasıdır³¹². Özel Durumlar Rehberi'ne göre bir bilginin içsel bilgi olup olmadığının tespitinde geçmişteki benzer durumlar referans alınabilir. Örneğin, daha önce içsel bilgi olarak değerlendirilmiş bir durumun piyasada beklenen etkiyi yaratmadığı tespit edilirse, şirket aynı nitelikteki bilgileri ilerleyen dönemlerde içsel bilgi olarak değerlendirmeme kararı alabilir. Ancak, geçmişte içsel bilgi olarak görülmeyen bir olayın piyasa üzerinde önemli bir etki yarattığı anlaşılırsa, bu tür bilgilerin açıklanması gerektiği sonucuna varılır.

Özel Durumlar Tebliği 4. madde uyarınca, içsel bilgi niteliği taşıyan olaylar, şirketin finansal ve operasyonel yapısını etkileyebilecek önemli gelişmeleri içerir. Futbol anonim şirketleri açısından bu durum, transfer anlaşmaları, sponsorluk gelirleri, sportif başarılar veya borçlanma gibi konuları kapsar. Bu tür bilgiler, sermaye piyasasında işlem gören payların değerinde değişikliklere yol açabilecek nitelikte olduğundan, kamuoyuna zamanında ve şeffaf bir şekilde açıklanması zorunludur. Örneğin önemli bir oyuncunun transferi, sözleşme feshi veya yeni bir sporcu ile yapılan anlaşma, yatırımcıların şirketin gelecekteki performansı hakkındaki beklentilerini doğrudan etkileyebileceği için transfer anlaşmaları ve sporcu sözleşmeleri içsel bilgi niteliğindedir. Borsada işlem gören futbol anonim şirketleri, içsel bilgilere ilişkin özel durum açıklamalarını KAP üzerinden yapmakla yükümlüdür. KAP, Türkiye'de sermaye piyasası aktörlerinin kamuya açıklanması gereken bilgilerini elektronik ortamda ilettiği ve paylaştığı bir sistem olmakla birlikte SerPK kapsamında faaliyet gösterir ve SPK denetimine tabidir. Payları borsada işlem gören futbol anonim şirketleri SerPK kapsamında açıklaması gereken bilgileri

³¹² ERGÜN AKSU, Hanife: "Sermaye Piyasası Hukukunda İçsel Bilgi Kavramına İlişkin Kamusal Müdahale Sistemleri: Avrupa Birliği ve Türkiye Karşılaştırması", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 26(4), 2022, s.169 , <https://spk.gov.tr/data/61e36ca51b41c61270320820/0dc4659f7005c7d2bdc5f151a7014ba8.pdf> (e.t. 22.12.2024).

KAP'a iletir³¹³. Galatasaray Sportif A.Ş., Beşiktaş Futbol A.Ş., Trabzonspor Sportif A.Ş. ve Fenerbahçe Futbol A.Ş. KAP' a bildirimde bulunmaktadır.

Yeni bir sponsorluk anlaşması, mevcut bir anlaşmanın iptali veya süresinin uzatılması gibi bilgiler, şirketin finansal durumunu önemli ölçüde etkileyebileceği için yatırımcılara duyurulması gerekir. Kulübün borçlanma durumu, önemli finansal anlaşmalar veya gelir-gider dengesi gibi bilgiler, payların piyasa değerinde dalgalanmalara yol açabileceği için açıklanmalıdır. Ulusal veya uluslararası turnuvalarda elde edilen başarılar, teknik ekipteki değişiklikler veya kulüp yönetimindeki önemli atamalar gibi olaylar da kamuoyuna zamanında bildirilmelidir. Bu tür bilgiler, yatırımcıların şirketin mali ve sportif yapısı hakkında doğru kararlar almasını sağlamak için kamuyla paylaşılmalı ve içsel bilgi niteliğine uygun şekilde açıklanmalıdır.

SPK' nın 2008/13 sayılı kararında sportif faaliyetler veya bu faaliyetlerden elde edilen gelirlerin yönetimini kapsayan halka açık ya da halka arz edilecek şirketlerin uyması gereken esaslar belirlenmiştir. Karara göre futbol kulüplerine ait halka açık anonim şirketler için, futbolcu sözleşmeleri ve bonservis haklarına yönelik politikaların açık ve şeffaf bir şekilde kamuoyuna duyurulması zorunludur. Bu kapsamda, futbolcuların sigortalanması, şirketlerin mali sürdürülebilirliği ve oyuncu değerlerinin korunması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, şirketlerin tribün gelirleri gibi sportif gelirlerini doğru bir şekilde muhasebeleştirecek kayıt düzenini oluşturması gerekmektedir. Tribün gelirlerinin şirkete devredilmesi durumunda, bu gelirlerin teberrulu bilet satışları gibi uygulamalardan kaynaklanan gerçek hâsılatının takibini sağlamak üzere özel bir muhasebe sistemi kurulması gereklidir. Ayrıca, futbolcu

³¹³ ERGÜN AKSU, s. 179.

sözleşmeleri ve bonservis bedellerine ilişkin muhasebe politikalarının açıklanması, bu tür gelirlerin doğru şekilde kaydedilmesini ve yatırımcılar tarafından takip edilebilmesini mümkün kılar³¹⁴. SPK' nın 2008/13 sayılı kararda belirtilen kriterler futbol kulüplerine bağlı halka açık şirketlerin faaliyetlerinin mali sürdürülebilirliğini ve şeffaflığını artırmayı amaçladığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, gelir yönetimi ve ilişkili taraf işlemlerine getirilen kısıtlamalar, kulüp çıkarlarının korunması ve yatırımcı güveninin sağlanması açısından önemli niteliktedir.

SPK düzenlemeleri çerçevesinde, şirketlerin ilişkili taraflarına yönelik belirli kısıtlamalar getirilmiştir. SPK, ilişkili tarafları, şirket sermayesinin %51'inden fazlasına ve/veya yönetim ve denetim imtiyazını elinde bulunduran gerçek ve tüzel kişiler ile şirketin yönetim ve denetim kurulu üyelerini, kulübün yönetimiyle doğrudan veya dolaylı ilişki içinde olan diğer tarafları kapsayacak şekilde tanımlamıştır. SPK'nın ilişkili taraf tanımı, SKSFK' ya göre daha dar bir çerçevede düzenlenmiş, borçların teminat altına alınmasını açıkça yasaklanarak, kulüp ve ilişkili taraflar arasındaki finansal işlemlerini sınırlamıştır. Buna karşılık, SKSFK' da özellikle 15. maddede ilişkili taraflar daha geniş bir şekilde tanımlanmış olup, spor kulüplerinin genel faaliyetlerini daha sıkı bir kontrol altına almayı hedeflemiştir. Ancak, SKSFK kapsamındaki borçlanma yasaklarının, SerPK gereği halka açık spor anonim şirketlerine öncelikli olarak uygulanması nedeniyle, bu yasakların halka açık spor anonim şirketleri için geçerli olmayabileceği değerlendirilebilir³¹⁵. Buna karşın, halka kapalı spor anonim şirketleri, doğrudan SKSFK'ya tabi olacağından, borçlanma yasakları ve ilişkili taraf işlemleri açısından daha

³¹⁴ SPK: “Faaliyet Konusu Sportif Faaliyetler veya Söz Konusu Faaliyetlerden Elde Edilen Gelirlerin Yönetilmesi Olan Halka Açık veya Açılacak Ortaklıkların Uyması Gereken Kriterler”, 2008/13 Sayılı Haftalık Bülten, Sermaye Piyasası Kurulu, Ankara 2008.

³¹⁵ ASLAN, s.241.

geniş bir denetim çerçevesine dahil olacaktır. Bu farklılık, spor kulüpleri ve bağlı anonim şirketlerin finansal yönetimlerinde uygulama farklılıklarına neden olabilecektir.

4.5 Halka Açık Futbol Anonim Şirketlerine Örnekler

4.5.1 Galatasaray Spor Kulübü

Galatasaray Spor Kulübü, ticari gelirlerini artırmak ve spor branşlarına destek sağlamak amacıyla Galatasaray Sportif A.Ş. ve Galatasaray Futbol A.Ş. gibi iştiraklerin kuruluşuna öncülük etmiştir³¹⁶.

Galatasaray Sportif A.Ş.'nin kurulma amacı, kulübün profesyonel futbol takımının ticari faaliyetlerini yönetmek ve marka değerini artırmak için profesyonel bir pazarlama ve gelir yönetimi yapısına duyulan ihtiyaçtır. 2004 yılında imzalanan devir anlaşması kapsamında, Galatasaray, futbol takımının kira sözleşmelerinden kaynaklanan tüm haklarını ve sorumluluklarını Futbol A.Ş.'ye aktararak devretmiştir³¹⁷.

Futbol dünyasının endüstrileşmesinin bir sonucu olarak ülkemiz takımlarından Galatasaray da rekabetçi pazarın içerisinde yer almak, hızla gelişen futbol ekonomisinden payını alabilmek amacıyla Galatasaray Futbol A.Ş.ve marka sürecinden sorumlu Sportif A.Ş.'nin birleşmesi yoluna gitmiştir. Futbol operasyonlarından kaynaklanan tüm gelir ve giderler, tek bir çatı altında toplanarak Galatasaray Sportif A.Ş.'nin yönetimine devredilmiştir. Birleşme talebi SPK tarafından onaylanmış, tescil ve ilan işlemleri tamamlanmıştır³¹⁸. Galatasaray Kulübü, bugün itibarıyla Galatasaray Sportif A.Ş.'nin % 60,01'ine sahiptir. Şirketin geriye kalan %39,99'luk hissesini ise halka açık kısmı

³¹⁶ DEMİRCİ, s.316.

³¹⁷ DEMİRCİ, s.316.

³¹⁸ <https://www.galatasaray.org/s/kisaca-galatasaray-sportif-as/38> (e.t. 11.09.2024).

oluşturmaktadır³¹⁹. Galatasaray Spor Kulübü, spor faaliyetlerinin ticari ve profesyonel yönetimle ilgili bölümlerini Galatasaray Sportif A.Ş. üzerinden yürütmektedir. Bu yapıda, Galatasaray Spor Kulübü hakim şirket konumundayken, Galatasaray Sportif A.Ş. bağlı ortaklık olarak faaliyet göstermektedir. Kulüp, Galatasaray Sportif A.Ş.'nin en büyük hissedarıdır ve şirketin yönetiminde etkin bir rol üstlenmektedir. Kulübün şirketteki hissesi ise %60,01'dir³²⁰.

Ödenen sermayenin yüzde on altısı halka arz edilmiştir. Her bir hissenin değeri seksen yedi yeni Türk Lirası olarak belirlenmiştir. Halka arz neticinde elde edilmiş gelir ise 28.327.200 yeni Türk Lirası olarak açıklanmıştır. Piyasadaki değeri ise 177.045.000 yeni Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir. Sportif A.Ş. 20 Şubat 2002 günü İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem görmeye başlamıştır³²¹.

4.5.2 Fenerbahçe Spor Kulübü

Fenerbahçe Spor Kulübü'nde şirketleşme süreci, 1998 yılında 1907 Fenerbahçe Sportif Hizmetler Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin kurulmasıyla başlamıştır³²². Daha sonra unvan değişikliği ile bu şirket, günümüzde Fenerbahçe Sportif A.Ş. adıyla faaliyetlerini sürdürmektedir.

Fenerbahçe Futbol A.Ş., halka arz sürecini 12, 13 ve 16 Şubat 2004 tarihlerinde tamamlamıştır. Halka arz işlemi, Deniz Yatırım Menkul Kıymetler A.Ş.'nin liderliğindeki bir konsorsiyum tarafından yürütülmüş ve ödenmiş sermayenin %15'i halka arz edilmiştir. Her bir hisse için 10,50 TL değer belirlenmiş, halka arzdan

³¹⁹ <https://www.isyatirim.com.tr/tr-tr/analiz/hisse/Sayfalar/sirket-karti.aspx?hisse=GSRAY> (e.t. 11.09.2024).

³²⁰ <https://www.kap.org.tr/tr/sirket-bilgileri/genel/958-galatasaray-sportif-sinai-ve-ticari-yatirimlar-a-s> (e.t. 11.09.2024).

³²¹ AKYÜZ, s.22.

³²² DEMİRCİ, s.315.

39.375.000 TL gelir elde edilmiş ve şirketin toplam piyasa değeri 262.500.000 TL olarak hesaplanmıştır. Fenerbahçe Futbol A.Ş., 20 Şubat 2004 tarihinde Borsa İstanbul'da listelenmiştir³²³.

2002 yılında Fenerbahçe Sportif A.Ş.'nin ticari faaliyetleri, Fenerbahçe Spor Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye devredilmiştir. Bu şirket, günümüzde Fenerium mağazalarını işletmekte ve taraftar ürünleri, spor malzemeleri, spor kıyafetleri ile reklam ve diğer taraftar ürünlerinin satış ve pazarlamasını yürütmektedir³²⁴. Ayrıca Fenerbahçe Spor Kulübü, lisans haklarını 30 yıllığına Fenerbahçe Sportif A.Ş.'ye devretmiştir³²⁵.

Güncel olarak, Fenerbahçe Spor Kulübü, Fenerbahçe Futbol A.Ş.'nin %67,07'lik kısmına sahiptir. Kalan %32,93'lük hisse ise halka arz edilmiş durumdadır³²⁶.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 4. maddesi uyarınca, kulüpler ve sportif faaliyetlerde bulunan anonim şirketlere belirli vergisel muafiyetler tanınmıştır. Bu kapsamda, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü veya özerk spor federasyonlarına tescilli spor kulüplerinin yalnızca spor ve idman faaliyetlerinden elde edilen gelirleri, kurumlar vergisinden muaftır. Ayrıca, sportif faaliyetlerle sınırlı olmak kaydıyla anonim şirketler de bu muafiyetten faydalanabilir. Ancak, bu muafiyet yalnızca spor odaklı faaliyetlere uygulanmakta olup, ticari nitelikteki diğer faaliyetler kapsam dışı bırakılmıştır³²⁷. Örneğin forma, atkı, ayakkabı gibi sportif ürünlerin satışı veya restoran işletmeciliği gibi ticari faaliyetler ise bu kapsamda değerlendirilmemekte ve kurumlar vergisine tabi olmaktadır. Uygulamada ise örneğin Fenerbahçe Spor Ürünleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.

³²³ AKYÜZ, s.17.

³²⁴ <https://fenerium.com/Kurumsal/Sirket/Hakkimizda> (e.t.11.09.2024).

³²⁵ DEMİRCİ, s.316.

³²⁶ <https://www.isyatirim.com.tr/tr-tr/analiz/hisse/Sayfalar/sirket-karti.aspx?hisse=FENER> (e.t.11.09.2024).

³²⁷ DEVECİOĞLU/ÇOBAN/KARAKAYA/KARATAŞ, s.67-68.

(Fenerium), ana şirket konumundaki Fenerbahçe Sportif A.Ş.'nin bağlı ortaklığı olduğu için kurumlar vergisi muafiyetinden yararlanmaktadır³²⁸.

4.5.3 Beşiktaş Spor Kulübü

Beşiktaş Futbol A.Ş. halka arz sürecini 14 ve 15 Şubat 2002 tarihinde tamamlamıştır. Halka arz İş Yatırım önderliğindeki konsorsiyum tarafından yürütülmüştür. Ödenen sermayenin yüzde on beşi halka arz edilmiştir. Her bir hissenin değeri elli yedi Türk Lirası beş kuruş olarak belirlenmiştir. Halka arz neticesinde elde edilen gelir ise 18.773.750 yeni Türk Lirası olarak açıklanmıştır. Piyasadaki değeri ise 125.148.750 yeni Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir. Sportif A.Ş. 20 Şubat 2004 günü Borsa İstanbul'da listelenmiştir³²⁹.

Beşiktaş Spor Kulübü, sahip olduğu tüm mali kaynaklar, gider kalemleri ile birlikte tüm varlık ve yükümlülüklerini Beşiktaş Futbol A.Ş. bünyesine devretmiştir. Bu yönü ile diğer kulüplerden ayrılmaktadır³³⁰. Beşiktaş'ın Sportif A.Ş. modeli, yalnızca futbol operasyonlarına değil, kulübün tüm ticari ve mali faaliyetlerine ev sahipliği yapacak şekilde tasarlanmıştır. Sponsorluk anlaşmaları, taraftar ürünleri satışları ve diğer tüm gelir kalemleri, bu yapı üzerinden yönetilmektedir. Kulüp, mali sürdürülebilirliği sağlamak ve finansal şeffaflığı artırmak amacıyla, tüm aktif ve pasif değerlerini Sportif A.Ş.'ye devrederek bir entegrasyon modeli benimsemiştir.

Beşiktaş, vergi muafiyeti ve ticari amaçlar ile pek çok bağlı ortaklık kurmuştur. Bugün itibarıyla kulüp bünyesinde beş şirket yer almaktadır³³¹.

³²⁸ DEVECİOĞLU/ÇOBAN/KARAKAYA/KARATAŞ, s.39.

³²⁹ AKYÜZ, s.27.

³³⁰ KÜÇÜKGÜNGÖR, Emre/AKGÜL, Burcu: "Futbol Kulüplerinin Halka Açılması", Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı (Ed.: Av. Tacar ÇAĞLAR), Matttek Matbaacılık, Ankara 2021, s.588.

³³¹ <https://bjk.com.tr/tr/> (e.t. 11.09.2024).

İzah edildiği üzere Beşiktaş Spor Kulübü, halka arz edilen diğer üç kulübün dışında bir şirketleşme modeli benimsemiştir. Bu şirketleşme yöntemi güçlü mali analiz, iyi bir yönetim gerektirmektedir. Bu noktada örneğin yüksek bedelli transfer gerçekleştirilmesi durumunda bu giderin mali tabloya yansıtılması şirketin karlılığını olumsuz yönde etkileyebilecektir³³².

4.5.4 Trabzonspor Kulübü

Trabzonspor Sportif A.Ş. halka arz sürecini 6,7 ve 8 Nisan 2005 tarihinde tamamlamıştır. Halka arz Deniz Yatırım Menkul Kıymetler A.Ş. önderliğindeki konsorsiyum tarafından yürütülmüştür. Ödenen sermayenin yüzde yirmi beşi halka arz edilmiştir. Her bir hissenin değeri beş Türk Lirası yirmi beş kuruş olarak belirlenmiştir. Halka arz neticesinde elde edilen gelir ise 32.812.500 yeni Türk Lirası olarak açıklanmıştır. Piyasadaki değeri ise 131.250.000 yeni Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir. Sportif A.Ş. 15 Nisan 2005 günü İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem görmeye başlamıştır³³³.

Trabzonspor bünyesinde, Trabzonspor futbol tüzel kişiliğini temsil eden halihazırda beş şirketi bulunmaktadır³³⁴. Trabzonspor Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş, bugün itibarıyla Trabzonspor A.Ş.’nin % 51’ine sahiptir. Şirketin geriye kalan % 49’luk hissesini ise halka açık kısmı oluşturmaktadır.

Trabzonspor Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş., kulüp bünyesindeki futbol operasyonlarını yönetmek amacıyla kurulmuş ve kulübün gelirlerinin bir kısmı bu şirkete devredilmiştir. Futbol branşıyla ilgili faaliyetlerde, yayın hakları, sponsorluklar ve reklam

³³² DEMİRCİ, s.317-318.

³³³ AKYÜZ, s.13.

³³⁴ <https://www.trabzonspor.org.tr/tr/yatirimci-iliskileri/sportif-as-sirket-bilgileri/ortaklik-yapisi> (e.t. 11.09.2024).

gelirleri gibi gelir kalemleri ilgili spor anonim şirketlerine devredilirken, transfer harcamaları ve futbolcu maaşları gibi giderlerin genellikle kulüp bünyesinde bırakılmıştır³³⁵.

³³⁵ <https://www.trabzonspor.org.tr/tr/yonetim/yatirimci-iliskileri/sirket-kunyesi/sirket-kunyesi> (e.t. 11.09.2024).

5. SONUÇ

Bu çalışmada, futbolun küresel bir endüstri olarak nasıl evrildiği, organizasyonel yapılarının gelişimi ve futbol kulüplerinin şirketleşme süreçleri incelenmiştir. Futbol, tarihsel olarak bir eğlence aracı olarak başlamış, ancak zamanla geniş kitlelere ulaşan ve milyar dolarlık bir ekonomi yaratan küresel bir sektör haline gelmiştir. Bu dönüşüm, futbol organizasyonlarının yapılarını ve hukuki düzenlemelerini de derinden etkilemiştir. Futbol kulüplerinin şirketleşmesi, ekonomik sürdürülebilirliği sağlama ve şeffaflık ilkelerine uyum açısından önemli bir dönüm noktasıdır.

SKSFK öncesi dönemde, şirketleşme yalnızca GSHK kapsamında tek bir maddede düzenlenmiş, bu durum hem kapsam hem de uygulama açısından yetersiz kalmıştır. SKSFK ile birlikte spor kulüplerinin şirketleşme süreçleri daha detaylı ve sistematik bir yapıya kavuşmuş, amatör dalların şirketleşmesine olanak tanınması gibi önemli yenilikler getirilmiştir. Bu değişiklikler, hem sporun ekonomik boyutunu geliştirme hem de kulüplerin mali sürdürülebilirliğini artırma amacı taşımaktadır. Ancak bazı düzenlemeler tartışma konusu olmuştur.

Öncelikle, SKSFK öncesi dönemde şirketleşme yalnızca profesyonel branşlar için söz konusu iken, artık amatör spor dallarının da şirketleşmesine imkân tanınmıştır. Bu yenilik ile amatör dalların daha profesyonel bir yönetim anlayışına geçebilmesinin önü açılmıştır. Bununla beraber şirketleşme modeli olarak yalnızca anonim şirketlere izin verilmesi, SKSFK'nın getirdiği yeniliklerin en çok eleştirilen noktalarından biridir. Şahıs şirketleri, kulüplerin geniş yapısı ve sportif faaliyetlerin gerektirdiği organizasyonel özelliklere uygun bulunmamış, bu nedenle kapsam dışında tutulmuştur. Bununla birlikte, özellikle yeni TTK ile limited şirketlere getirilen denetim ve yönetim yenilikleri, bu şirket yapısının da SKSFK kapsamı içerisine alınması gerektiğini destekleyen önemli bir

argüman olarak karşımıza çıkmaktadır. Küçük kulüplerin ihtiyaçlarını daha iyi karşılayabilecek alternatif modellerin düzenleme kapsamına alınması, sporun tabana yayılmasını destekleyecek ve daha geniş bir sürdürülebilirlik sağlayacaktır.

Şirketleşmenin avantajları arasında yüksek finansman temini, profesyonel yönetim zorunluluğu, hisse senedi çıkarma imkânı ve kazancın hissedarlara dağıtılabilmesi gibi unsurlar bulunmaktadır. Ayrıca, spor faaliyetleri öncelikli olmak kaydıyla farklı alanlarda ticari faaliyetler yürütülebilir. Öte yandan, şirketleşmenin dezavantajları arasında iflas riski, bağış ve yardım toplama imkanının olmaması, kamu desteklerinden yararlanamama ve TTK kapsamında yoğun prosedürlere tabi olma sayılabilir. Futbolun geleneksel olarak dernek yapısında örgütlendiği düşünüldüğünde, şirketleşme bu yapıyı zedeleyen bir adım olarak görülebilir. Ancak, SKSFK’da şirketleşmenin spor kulüplerinin bağlı ortaklık veya iştiraki şeklinde gerçekleşmesi düzenlenerek, geleneksel yapı korunurken ekonomik sürdürülebilirlik sağlanmıştır.

TFF, FIFA ve UEFA’ya üye olduğu için bu kuruluşların düzenlemelerine ve talimatlarına uyma yükümlülüğü taşımaktadır; bu kapsamda, uluslararası düzenlemeleri iç hukuka benzer şekilde düzenleyerek uygulamaktadır, aksi halde uluslararası organizasyonlardan dışlanma riskiyle karşılaşabilir. FIFA Statü ve Talimatları, futbol kulüplerinin faaliyetlerini belirli bir çerçeveye oturtmakla birlikte, bu kulüplerin dernek mi yoksa şirket olarak mı örgütleneceğine dair herhangi bir düzenleme içermemektedir. Kulüplerin hukuki yapılanma tercihi, FIFA düzenlemelerinden çok, ilgili ülkenin iç hukukuna ve ulusal federasyonların yönetmeliklerine bağlıdır. Türkiye’de futbol kulüpleri günümüzde spor kulübü tüzel kişiliği veya spor anonim şirketi statüsünde faaliyet göstermektedir. Ancak, SKSFK öncesi dönemde kulüplerin büyük bir kısmı dernek olarak kurulmuş ve bu yapılanma uzun yıllar boyunca devam etmiştir.

SKSFK'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte, futbol kulüplerinin dernek statüsünde kurulması artık mümkün olmamaktadır. Bu düzenleme doğrultusunda, DK'nın 14. maddesi ve 3289 sayılı Kanun'un 20. maddesi yürürlükten kaldırılmış, daha önce dernek statüsünde olan kulüplerin hukuki yapısı değiştirilerek "spor kulübü tüzel kişiliği" kazanmaları sağlanmıştır. Öğretide, bu yeni statünün aslında dernek yapısını temel aldığı ve yalnızca özel bir dernek statüsü kazandırdığı belirtilmektedir. Bu durum, kulüplerin ticari bir şirket gibi kazanç odaklı değil, sportif faaliyetlere hizmet etmeyi amaçlayan bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

SKSFK ile birlikte tüzel kişilik kazanan futbol kulüpleri, artık Bakanlık denetimine tabi olarak vergi yükümlülükleri, gelir-gider yönetimi ve bütçe disiplini gibi mali sorumluluklar üstlenmiştir. Ayrıca, dernek statüsünden çıkmalarıyla birlikte, yeni yapıya uygun hukuki düzenlemeler yapmaları zorunlu hale gelmiştir. Bu süreçte, kulüplerin genel kurullarında tüzel kişiliğe geçiş kararı alınmalı, mevcut tüzük SKSFK'ya uygun hale getirilerek Bakanlık nezdinde tescil edilmelidir. Geçiş tamamlandıktan sonra durumun TFF'ye bildirilmesi gerekmektedir.

Futbol kulüplerinin hukuki yapıları ve faaliyetlerine ilişkin temel unsurlar, SKSFK ve ilgili düzenlemelerle detaylı bir şekilde belirlenmiştir. Kulüplerin tüzel kişilik kazanabilmesi için Bakanlık siciline kayıt olmaları, futbol faaliyetlerinde bulunabilmeleri için ise TFF'den ayrıca tescil edilmeleri gerekmektedir. Bu iki aşamalı tescil süreci, kulüplerin hem yasal statülerini kazanmalarını hem de uluslararası organizasyonlara katılım hakkını elde etmelerini sağlamaktadır.

Kulüplerin tüzük ve amaç düzenlemeleri, TFF'nin Tescil Yönetmeliği'ne uygun olarak hazırlanmalıdır. Kulüpler, tüzüklerinde belirttikleri amaçlarının sportif faaliyetlere yönelik olduğunu ibraz etmek zorundadır ve her sezon başında TFF'ye bildirim

yapmalıdırlar. SKSFK, futbol kulüplerinin ticari kazanç elde etme amacı gütmemesi gerektiğini ve yalnızca sportif faaliyetlerle uyumlu çalışabileceğini öngörmektedir. FIFA'nın RSTP düzenlemeleri ve UEFA'nın mali kriterleri, kulüplerin şeffaflık ve disiplin çerçevesinde hareket etmelerini zorunlu kılmaktadır.

Mali sürdürülebilirlik, kulüplerin bir diğer önemli unsurudur. FIFA, UEFA ve TFF doğrudan bir asgari sermaye şartı koymasa da mali disiplin ve gelir-gider dengesi kriterleri getirmiştir. UEFA'nın Finansal Fair Play düzenlemeleri, kulüplerin aşırı borçlanmasını önlemeye yönelik olup, küçük ölçekli kulüplere belirli esneklikler sağlamaktadır. Türkiye'de ise SKSFK, kulüpleri gelir-gider dengesi ve kamu borçlarının ödenmesi gibi yükümlülöklere tabi tutmuş; yöneticilere, yalnızca kusurlu yönetim durumunda sorumluluk yüklemiştir.

SKSFK'ya göre futbol kulüplerinde genel kurul, yönetim kurulu ve denetim kurulu zorunlu organlar olarak belirlenmiştir. Denetim kurulu, iç denetim faaliyetlerini yürütüp sonuçları yönetim kurulu ve genel kurula raporlamakla yükümlüdür. Ancak, TMK'nın 86. maddesi denetim kurulunun görevlerini net olarak tanımlamadığından, bu görevlerin kulüp tüzüğünde açıkça belirlenmesi gerekmektedir.

SKSFK, yöneticilik sıfatını yönetim kurulu üyeleriyle sınırlandırmayıp, yönetim veya temsil yetkisiyle görevlendirilen diğer kişileri de kapsamına almıştır.

Futbol anonim şirketleri, TTK hükümlerine uygun olarak kurulup ticaret siciline tescille tüzel kişilik kazanır. Ancak, spor anonim şirketi statüsü kazanmak için bu tescilin ardından Gençlik ve Spor Bakanlığı spor siciline kayıt yaptırılması gereklidir. Ayrıca, futbol dalında faaliyet gösterebilmek için TFF tescili de şarttır. Bu süreç, üç aşamalı bir tescil mekanizması oluşturur. Eğer spor dalı tescili yapılmaz veya iptal edilirse, şirketin faaliyet konusu gerçekleşemeyeceği için sona erme durumu ortaya çıkabilir. Özellikle

SKSFK m. 14/4'e göre, Bakanlık sicil memurlarının tescili doğrudan iptal edebilme yetkisi eleştirilmekte; bu tür bir yaptırımın, dava açma yetkisiyle mahkeme kararıyla gerçekleştirilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir. Zira bu durum, spor anonim şirketlerinin faaliyetlerinin devamlılığı açısından önem arz etmektedir.

SKSFK'da spor anonim şirketleri için asgari sermaye tutarına ilişkin bir düzenleme bulunmamakla birlikte, Esas Sözleşme Tebliği'nde spor anonim şirketlerinin asgari sermayesinin 1.000.000 TL'den az olamayacağı belirtilmiştir. Bu düzenlemenin SKSFK'ya aykırı olduğu ve uygulanmaması gerektiği tartışılabilir. TTK'ya göre spor anonim şirketlerinin sermayeleri belirli olup, paylara bölünmüş şekilde düzenlenmektedir. SKSFK m. 14/3 uyarınca, spor federasyonları belirli liglerde yer almak için spor anonim şirketi olma zorunluluğu getirebilir ve en az 1 milyon TL ödenmiş sermaye şartı arayabilir. Bu yetkinin kullanılması durumunda, spor anonim şirketlerinin tamamen ödenmiş sermaye ile faaliyet göstermesi gerekecektir. Ancak, SKSFK spor kulüplerinin mutlaka anonim şirkete dönüşmesini zorunlu tutmamakta, yalnızca futbol şubelerinin anonim şirkete devredilmesini yeterli görmektedir. Diğer şubelerin bu kapsamda devri zorunlu değildir.

Esas Sözleşme Tebliği'ne göre, spor anonim şirketleri ticaret unvanlarında "spor", "sportif" veya belirli bir spor dalını tanımlayan ibarelerden en az birini kullanmak zorundadır. Bu düzenleme, spor anonim şirketlerini diğer ticari işletmelerden ayırmayı ve spor alanındaki özel hukuki statülerini vurgulamayı amaçlamaktadır.

Esas Sözleşme Tebliği'ne göre, spor anonim şirketleri esas sözleşmelerinde belirtilmek suretiyle diledikleri renk, amblem ve diğer ayırt edici işaretleri seçme hakkına sahiptir ve bu işaretleri kullanmak zorundadır. Örneğin, Galatasaray sarı-kırmızı

renklerini esas sözleşmesinde belirterek tüm ticari faaliyetlerinde bu işaretleri kullanmayı bir zorunluluk haline getirmiştir.

TTK'ya göre anonim şirketlerin iki zorunlu organı genel kurul ve yönetim kuruludur. SKSFK kapsamında futbol anonim şirketlerinin genel kurulları için özel bir düzenleme getirilmemiş, ancak bazı konular için ağırlaştırılmış nisaplar öngörülmüştür. TTK m. 418 ve TTK m. 421 hükümleri uyarınca, hem toplantı hem de karar yeter sayılarının esas sözleşme ile daha yüksek oranlarda belirlenmesi mümkündür. Halka açık anonim şirketler için ise SerPK m. 29/3, açıkça oran belirtilmek koşuluyla TTK'ya atıf yaptığı için bu hüküm halka açık spor anonim şirketlerinde de geçerlidir. Uygulamada, Galatasaray Sportif A.Ş.'de hisseler iki farklı grup olarak yapılandırılmıştır: A grubu ve B grubu paylar. A grubu paylar, şirket sermayesinin %25'ini oluşturur ve bu paylar nama yazılıdır. Bu gruptaki payların devredilmesi, temlik edilmesi, rehin veya intifa hakkı tesis edilmesi yasaklanmıştır. B grubu paylar ise sermayenin %75'ine sahiptir ve hamiline yazılıdır. Bu paylar, devir, temlik, rehin ve intifa hakkı açısından herhangi bir kısıtlama olmaksızın serbesttir. Yönetim kurulu üyelikleri açısından, 12 kişilik kurulun 11 üyesi, A grubu pay sahiplerinin göstereceği adaylar arasından seçilecektir.

TTK'da yönetim kurulu üyelerine ilişkin öngörülen nitelikler ve koşullar, futbol anonim şirketleri için de geçerlidir. Ancak, SKSFK futbol anonim şirketlerinin yönetim kurullarına yönelik özel düzenlemeler getirmiştir. SKSFK, yönetim kurulu yanında "yönetim" ve "yönetici" kavramlarını da tanımlayarak bu alanı genişletmiştir. SKSFK m. 2'ye göre spor anonim şirketi yöneticisi, spor anonim şirketinin yönetimi veya temsili konusunda murahhas üye ya da müdür olarak yetkilendirilen gerçek veya tüzel kişileri kapsar. Bu tanımda yönetim kavramı geniş anlamda ele alınmış, yalnızca yönetim yetkisinin devredildiği kişiler değil, aynı zamanda temsil yetkisinin devredildiği kişiler

de yönetici olarak kabul edilmiştir. Spor anonim şirketi yöneticisi olarak değerlendirilebilecek kişiler arasında genel müdür, genel müdür yardımcısı, müdür, genel koordinatör, direktör, ticari temsilci ve ticari vekil gibi sıfatlara sahip kişiler yer almaktadır. Tezde, bu tanımın uygulamada doğurabileceği ihtimaller ve olası hukuki sorunlara da değinilmiştir. Örneğin SKSFK m. 20/8, yönetim kurulu üyeleri ve bağlantılı kişilere hak ve alacak devri yasağı getirmiş ancak Murahhas Müdürleri açıkça belirtmemiştir. Bu durum, Murahhas Müdürlerin yasağa dahil olup olmadıkları konusunda tartışmaya yol açmaktadır. Bazı görüşlere göre, kanunda açık bir düzenleme bulunmadığından Murahhas Müdürler yasağın dışında kabul edilmelidir. Diğer görüş ise, Murahhas Müdürlerin yönetim kurulu üyeleri arasından seçildiği ve şirket üzerinde geniş yetkilere sahip olduğu için yasağın kapsamına alınması gerektiğini savunmaktadır.

SKSFK m. 16/4 uyarınca, yönetimde bulunan kişiler aynı spor dalında ve aynı ligde mücadele eden başka bir futbol kulübünde veya futbol anonim şirketinde görev alamazlar. Bu düzenleme, yönetim kurulu üyeleri için rekabet yasağını açıkça öngörmektedir. SKSFK m. 16/3'e göre, spor anonim şirketlerinin yönetim kurulu üyeleri, m. 5/4 ve m. 5/5'te belirtilen şartlara da tabidir. Ancak, yönetim kurulu üyesi olmayan yöneticilerin (örneğin genel müdür veya diğer yöneticiler), bu maddeler kapsamına girip girmediği tartışmalıdır. TTK'nın yönetim kurulu üyeleri için öngördüğü rekabet yasağı, yalnızca bu üyelerle sınırlı iken, SKSFK m. 16/4 yönetimde bulunan tüm yöneticileri de kapsayarak daha geniş bir düzenleme getirmiştir. Bu durum, spor sektörünün rekabetçi yapısına uygun şekilde, adil rekabet ortamını koruma çabası olarak değerlendirilebilir. Ayrıca, SKSFK'daki düzenleme TTK'dan farklı olarak, yönetim yasağını yönetim kurulu üyeleri dışında yöneticilere de uygulamaktadır. TTK m. 396'ya göre, esas sözleşmede aksi düzenlenebilir veya genel kuruldan izin alınarak rekabet yasağına istisna

getirilebilirken, SKSFK böyle bir esneklik tanımamış ve daha katı bir yaklaşım benimsemiştir.

SKSFK m. 20/13, yönetici ve yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu hem kusura (kasıt ve ihmal) hem de kusursuz sorumluluğa dayalı olarak düzenlemiştir. SKSFK, "kasıt ve ihmal" unsurlarını kullanarak TTK ile benzerlik taşısa da, kapsam açısından daha geniştir. TTK, yalnızca kanuna ve esas sözleşmeye aykırılık durumlarında sorumluluk öngörürken, SKSFK "mevzuat" ifadesini kullanarak yöneticilerin tüm yasal düzenlemelere uygun hareket etmelerini zorunlu kılmıştır. Bu düzenleme, spor kulüplerinin geçmişte sıkça karşılaşılan borç bırakma sorunlarına çözüm getirme hedefiyle uyumlu bir yaklaşım sergilemektedir ve yöneticilerin mali ve idari sorumluluğunu ciddi ölçüde artırmaktadır.

TTK'ya göre anonim şirketlerde genel kurul ve yönetim kurulu zorunlu organlar olarak yeterli görülmüş, denetim ise bağımsız denetim yoluyla sağlanmıştır. Bağımsız denetim, finansal tabloların ve yönetim kurulu raporlarının Türkiye Muhasebe Standartları'na uygunluğunun uzmanlarca incelenmesini içerir. Hangi anonim şirketlerin bağımsız denetime tabi olacağı, Cumhurbaşkanlığı kararıyla belirlenir ve bu kapsamda büyük ölçekli spor anonim şirketlerinin denetim zorunluluğu doğabilmektedir. Örneğin, Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor gibi Borsa İstanbul'da işlem gören spor anonim şirketleri bağımsız denetime tabidir. Ancak, alt liglerdeki spor anonim şirketlerinin çoğu sermaye yetersizliği nedeniyle bu denetim dışında kalmaktadır.

Spor anonim şirketleri, faaliyetlerinin yapısı gereği birden fazla kurum tarafından denetlenir. Ticaret Bakanlığı ticari işlemleri ve TTK'ya uygunluğu denetlerken, Gençlik ve Spor Bakanlığı sportif faaliyetleri ve esas sözleşmeye uygunluğu denetlemektedir. Halka açık spor anonim şirketleri ise SPK denetimine tabidir. TFF, futbol özelinde lisans

denetimi ve takım harcama limitleri gibi düzenlemelerle kulüplerin mali yapısını kontrol eder. UEFA'nın belirlediği finansal kriterler doğrultusunda, UEFA Kulüp Lisansı veya Ulusal Kulüp Lisansı almak isteyen kulüplerin mali belgelerinin bağımsız denetimden geçmesi zorunludur. Bu zorunluluk Süper Lig, TFF 1. Lig ve TFF 2. Lig kulüplerine kadar genişletilmiş olup, mali kriterlere uymayan kulüpler puan silme veya lisans iptali gibi yaptırımlarla karşılaşabilir.

TFF ayrıca Süper Lig kulüplerine profesyonel futbolcu ücretleri, transfer harcamaları ve menajer giderleri gibi mali işlemlerde belirli harcama limitleri koymaktadır. Bu limitler, kulüplerin sürdürülebilir bir finansal yapıya ulaşmasını ve borçlanmanın önlenmesini amaçlar. Ancak çoklu denetim mekanizması, spor anonim şirketleri için ek bir idari ve mali yük oluşturabilir. TFF ve UEFA tarafından getirilen bu düzenlemeler, spor anonim şirketlerinin daha şeffaf ve disiplinli bir mali yapı benimsemesini sağlamayı hedeflemektedir.

Spor kulübü ile spor anonim şirketi arasında malvarlığı, sözleşme, ortaklık veya yönetim gibi bağlantılar varsa, spor anonim şirketinin TTK m. 195 kapsamında spor kulübünün doğrudan veya dolaylı hâkimiyetinde bulunması gereklidir. SKSFK'nın 15. maddesi, futbol kulüplerinin spor anonim şirketleri üzerindeki hâkimiyetini düzenler ve bu düzenleme TTK m. 195'te tanımlanan hâkimiyet kavramına uygun olmalıdır. TTK m. 195'e göre hâkimiyet, üç temel kriterle tanımlanır: bir şirketin diğer bir şirketin pay çoğunluğuna sahip olması, yönetim organında çoğunluğu kontrol etmesi veya oy haklarının çoğunluğuna sahip olması. Hâkimiyet kuran şirket "hâkim şirket," kontrol edilen ise "bağlı şirket" olarak adlandırılır. Bu bağlamda, Beşiktaş JK'nin Beşiktaş Futbol A.Ş.'nin %51,01 hissesine sahip olması, doğrudan hâkimiyet örneği oluşturur.

SKSFK m. 15, futbol kulüplerinin aktif ve pasif tüm varlıklarını spor anonim şirketine sermaye olarak koyabileceğini düzenlemektedir. Ancak, TTK m. 342, sermaye olarak kabul edilebilecek unsurları sınırlandırmış ve hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ile vadesi gelmemiş alacakların sermaye olarak konulmasını yasaklamıştır. SKSFK'nın spor sektörüne özgü ihtiyaçları dikkate alarak bu düzenlemeyi yaptığı düşünülebilir. Bununla birlikte, futbol kulüplerinin devredecekleri sermayenin denetlenebilir ve somut varlıklarla sınırlandırılmaması, hukuki güvenlik ve mali disiplin açısından eleştirilebilir. Özellikle aktif ve pasif varlıkların bir bütün olarak sermaye kabul edilmesi, belirsizlik ve denetim zorluklarına yol açabileceği için hukuki riskler doğurabilir.

SKSFK, futbol kulüpleriyle bağlantılı futbol anonim şirketlerinde payların nama yazılı olmasını zorunlu tutarak, pay sahiplerinin kimliklerinin daha açık ve doğrudan belirlenmesini amaçlamaktadır. Ancak, eleştirel bir bakışla, hamiline yazılı payların da MKK'ya bildirildiği dikkate alındığında, pay sahiplerinin kimliklerinin belirlenmesi açısından nama yazılı ve hamiline yazılı paylar arasında pratikte bir fark bulunmadığı belirtilebilir.

TTK m. 478/4, imtiyazlı payların yalnızca pay sahiplerine üstün haklar tanınmasıyla sınırlandırılmıştır. Ancak, SKSFK, kulüplerin yönetsel kontrolü ellerinde tutabilmesi amacıyla kulüp lehine imtiyazlı pay oluşturulmasına izin vermektedir. Bu durum, TTK'nın temel ilkeleriyle çelişebilecek bir düzenleme olarak değerlendirilebilir. SKSFK'ya göre, kulüp yöneticileri, belirli bir grup insanın (örneğin, kurucu üyelerin) kulüp yönetimini kontrol altında tutabilmesi için diğer pay sahiplerine göre daha güçlü haklar sağlayabilecek imtiyazlı paylar oluşturabilir. Ancak, bu imtiyazlar diğer pay

sahiplerinin yönetsel haklarına veya çıkarlarına zarar vermemeli ve hukuki güvenlik ilkesi çerçevesinde sınırlandırılmalıdır.

SKSFK, spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerine gelirlerini giderleriyle denkleştirme yükümlülüğü getirerek, kulüplerin mali disiplinini sağlamayı ve borçlanmaların önüne geçmeyi amaçlamaktadır. Denk bütçe, gelir ve giderlerin eşit olduğu bir bütçe modeli olarak tanımlanmış ve tüm kulüplere, statülerine bakılmaksızın uygulanması zorunlu hale getirilmiştir. Bütçe ilkeleri ve uygulanacak cezalar, spor federasyonları tarafından belirlenmekte; uyarı, para cezası ve transfer yasağı gibi yaptırımlar uygulanabilmektedir. Ancak, bu düzenleme eleştirilere de konu olmaktadır. Amatör ve yarı amatör branşlarda denk bütçe uygulamasının zorlukları, spor anonim şirketlerinin gelir kalemlerindeki belirsizlikler ve enflasyon ile kur dalgalanmaları gibi öngörülemeyen faktörler, bu modelin uygulanmasını güçleştirmektedir. Bu nedenle, "arındırılmış denk bütçe" gibi daha esnek ve gerçekçi bir modelin benimsenmesi gerektiği düşünülebilir.

SKSFK m. 8 uyarınca futbol kulüpleri devralma yoluyla birleşebilir. Her ne kadar yeni kuruluş şeklinde birleşmeye ilişkin bir düzenleme bulunmasa da açık bir yasaklama olmaması nedeniyle TTK hükümlerinin uygulanabileceği ve iki veya daha fazla spor kulübünün yeni bir futbol kulübü çatısı altında birleşmesinin mümkün olabileceği değerlendirilmektedir. SKSFK, spor şubesi devrinin yalnızca aktifleri kapsayacak şekilde yapılmasını yasaklamış ve bu tür işlemleri hukuken geçersiz saymıştır. Bu düzenleme, spor kulüplerinin mali ve hukuki sorumluluklarını devretmeden kısmi devir yapmalarını engellemeyi amaçlamaktadır. Spor anonim şirketlerinin birleşmesi durumunda ise külli halefiyetin geçerli olacağı ve tüm aktif ve pasiflerin devralan tarafa geçeceğini belirtebiliriz.

SKSFK m. 8, aynı ilde bulunan spor kulüplerinin birleşmesine izin vermekte, ancak farklı illerde birleşmeyi yasaklamaktadır. Ayrıca, TFF Statüsü m. 76/5, futbol kulüplerinin futbol şubelerinin anonim şirkete devrinden sonra tescilli olduğu şehirden başka bir şehre taşınmasını yasaklamaktadır. Bu düzenlemeler, futbolun yerel gelişimini ve spor kültürünün sürdürülebilirliğini korumayı hedeflemektedir. SKSFK, aynı ildeki kulüplerin birleşmesi için başka bir koşul öngörmediği için farklı liglerdeki kulüplerin birleşmesi mümkündür. Örneğin, Süper Lig'deki bir kulüp, alt ligdeki bir kulüple birleşebilir. Ancak, Tescil Talimatı iki takımın aynı ligde yarışamayacağını ve bir üst lige çıkamayan takım yerine diğer kulübün yükselmesi gerektiğini düzenlemiştir. Ayrıca, aynı ligde birden fazla kulübün aynı yönetim tarafından yönetilmesine izin verilmemektedir. Bu durum, SKSFK'nın birleşme serbestisiyle TFF'nin lig yapısı ve yönetim kısıtlamaları arasında uyumsuzluk yaratmakta ve birleşen kulüplerin lig statüsü ile yönetim yapısında belirsizliklere yol açmaktadır. Bu nedenle, SKSFK ve TFF düzenlemelerinin uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

SKSFK m. 8, birleşme ve devir işlemlerinin TFF'nin ligi tescil ettiği andan yeni sezon başlamadan önce yapılmasını şart koşar. Ülkemizde futbol sezonu genellikle Mayıs ayında sona erip Ağustos ayında başladığından, sezon devam ederken birleşme ve devir işlemleri yasaktır. Bu düzenleme, rekabetin korunmasını amaçlar. TFF Talimatı m. 11 ise birleşme ve devir işlemlerinin yeni sezonun ilk resmi maçından önce tamamlanmasını ve Bakanlık başvurularının en geç 15 gün önce yapılmasını öngörür. Sezon tarihlerinin farklı olması durumunda hangi sezonun esas alınacağı konusunda karar yetkisi Bakanlığa verilmiştir. Bu düzenleme, olası uyuşmazlıkları önlemeyi hedeflemektedir.

Birleşme sözleşmeleri yazılı olarak hazırlanır ve genel kurulda dörtte üç oyla onaylanmalıdır. Birleşme, spor kulüpleri siciline tescil edilmesiyle geçerlilik kazanır. Bu

süreçte, devrolunan kulübün tüm aktif ve pasif değerleri devralan kulübe aktarılır ve devrolunan kulüp tasfiye sürecine girmeden sona erer.

Birleşme ve devir sırasında, futbol kulübünün sportif tarihçesinin devralan kulübe geçebilmesi için FIFA ve UEFA'nın sportif dürüstlük ve rekabet kurallarına uyulması gerekir. Bu düzenlemeler, yarışma hakkının doğrudan devredilmesini engellemeyi ve rekabetin adil bir şekilde sürdürülmesini sağlamayı amaçlamaktadır.

SKSFK'da futbol anonim şirketlerinin birleşmesine ilişkin özel bir düzenleme bulunmadığından, TTK m. 136 ve devamındaki hükümler uygulanır. TTK, birleşmenin hem devralma hem de yeni kuruluş şeklinde yapılabileceğini düzenler. Devralma şeklinde birleşmede bir şirket diğerini devralırken, yeni kuruluş şeklinde birleşmede yeni bir şirket kurularak birleşme gerçekleştirilir. Birleşme, ticaret siciline tescil ile geçerlilik kazanır ve devrolunan şirket sona erer. Külli halefiyet ilkesi gereği, devrolunan şirketin tüm malvarlığı, aktif ve pasifleriyle birlikte devralan şirkete geçer. Bu süreç, alacaklıların haklarını korumayı ve birleşme işleminin tüm taraflar için hukuki güvence sağlamasını amaçlar. Birleşme tamamlandığında, devrolunan şirket ticaret sicilinden silinir ve süreç sona erer.

Tescil Talimatı'nın 14. maddesinin 5. fıkrası uyarınca futbol anonim şirketi, aynı ilde yer alan ve son dört futbol sezonunda herhangi bir profesyonel veya amatör lige katılmamış başka bir şirket tüzel kişiliğine sahip kulübü devralarak bu kulüple birleşebilir.

SKSFK' da futbol kulüplerinin birleşmesine ilişkin düzenlemesinde tescil dönemi yer almaktadır. Ancak bu hükmün kıyasen futbol anonim şirketlerine de uygulanıp uygulanamayacağı belirsizlik yaratmaktadır. Futbol kulüpleri için öngörülen sürenin, futbol anonim şirketleri açısından da kıyasen uygulanması gerektiği değerlendirilebilir.

TTK m. 153, birleşmelerde Bakanlık izni aranmadığını ve birleşmenin geçerli olabilmesi için TTSG'ye tescil edilmesi gerektiğini düzenler. Birleşme kararının tescili için her iki şirketin genel kurulları tarafından onaylanan yönetim kurulu kararlarının noter tasdikli örneklerinin müdürlüğe sunulması gereklidir. Bu düzenleme futbol anonim şirketleri için de geçerlidir. Tescil ile birlikte devrolunan şirketin tüm aktif ve pasifleri külli halefiyet ilkesi gereği devralan şirkete geçer. Ancak, devralan şirketin hukuki statüsü spor anonim şirketi değilse, birleşme sonrası spor anonim şirketleri siciline tescil zorunludur. Ayrıca, birleşme işlemlerinin belirli dönemlerde yapılması gerektiği, özellikle futbol sezonlarının başlangıç ve bitiş tarihlerinin dikkate alınması gerekmektedir.

SKSFK'da spor anonim şirketlerinin şubelerine dair doğrudan bir düzenleme bulunmazken, TFF Talimatları futbol şubelerinin mevcut veya yeni bir spor kulübüne ya da spor anonim şirketine devredilebileceğini kapsamlı şekilde düzenlemiştir. Şubelerin ayrı bir tüzel kişiliği bulunmamakta, ana kuruluşun bir parçası olarak faaliyet göstermektedir.

Futbol şubeleri, sportif faaliyetler yürütmek amacıyla oluşturulmuş organizasyonlar olup ticari işletme olarak nitelendirilmez. Ancak, bir spor anonim şirketine devredilmeleri durumunda, ekonomik amaç güdüldüğünden ticari işletme olarak kabul edilmeleri mümkündür. Eğer spor şubesi ticari işletme olarak nitelendirilirse, TTK m. 11/3 uyarınca devir işlemi yazılı olarak yapılır ve ticaret siciline tescil edilerek tamamlanır. Şubenin ticari işletme niteliğinde olmadığı durumlarda ise, TBK m. 202'ye göre devir alacaklılara duyurularak gerçekleştirilebilir. SKSFK m. 8/5, spor şubelerinin tüm aktif ve pasif varlıklarıyla bir bütün olarak devredilmesini öngörmektedir. Bu düzenleme, spor kulüplerine kıyasla futbol şubelerinin devri için de uygulanabilir.

Böylece, spor kulüplerine ait şubelerin bir malvarlığı bütünü olarak devredilebileceği görüşü, hem yasal düzenlemelerin hem de sporun özelliklerine uygun bir çözüm olarak değerlendirilmektedir.

Spor şubesinin spor kulübüne devri, SKSFK’da düzenlenmemiş olup, bu durum uygulamada belirsizlik yaratmaktadır. Ancak, Futbol Kulüpleri Tescil Talimatı’nın 16. maddesinde futbol şubesinin AYNİ derneğe devri düzenlenmiştir. Bu maddeye kıyasla, futbol şubesinin spor kulübüne devri de benzer şekilde değerlendirilebilir.

Halka açık spor anonim şirketleri için yönetim kurulunun kurumsal yönetim ilkelerine uyması gerektiği, SPK’nın görüşü alınarak Bakanlık tarafından belirlenebilir. Bu düzenleme, SPK tarafından belirlenen kurumsal yönetim ilkelerinin spor anonim şirketleri için zorunlu olduğunu ifade etmektedir. Özel Durumlar Tebliği’ne göre, futbol anonim şirketleri, finansal ve operasyonel yapılarını etkileyebilecek içsel bilgileri zamanında ve şeffaf bir şekilde KAP aracılığıyla kamuya açıklamakla yükümlüdür. Bu bilgiler; transfer anlaşmaları, sponsorluk gelirleri, sportif başarılar ve borçlanma gibi konuları kapsar. Kamuyu aydınlatma ilkesi, yatırımcıların doğru kararlar almasını sağlamak için kritik öneme sahiptir. SKSFK’nın borçlanma yasakları, halka açık spor anonim şirketleri için geçerli olmayıp, bu konuda sermaye piyasası mevzuatının uygulanacağı değerlendirilmektedir.

SPK, ilişkili tarafları şirket sermayesinin %51’inden fazlasına sahip olanlar ve yönetim ile denetim imtiyazlarını elinde bulunduran kişiler olarak tanımlar ve bu taraflarla yapılan finansal işlemleri sınırlandırarak borçların teminat altına alınmasını yasaklar. SKSFK ise ilişkili taraf kavramını daha geniş tutarak spor kulüplerinin genel faaliyetlerini sıkı denetime tabi kılmayı hedefler. Halka açık spor anonim şirketleri, SPK düzenlemeleri gereği bu borçlanma yasaklarından muaf olabilirken, halka kapalı spor

anonim şirketleri SKSFK'ya tam olarak tabi olacaktır. Bu farklı düzenlemeler, finansal yönetimde uygulama farklılıklarına neden olabilir.

KAYNAKÇA

- AKŞAR, Tuğrul/KUTLU, Merih: Futbol Ekonomisi, 1. Baskı, Literatür Yayıncılık, İstanbul 2006.
- AKŞAR, Tuğrul: “Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, Halka Arzı ve Kredilendirilmesi”, <https://www.futbolekonomi.com/index.php/vizyonmisyon/817futbolkulueplerini-n-irketlemesi-halka-arz-vekredilendirilmesi.html>
- AKŞAR, Tuğrul: Krizdeki Futbol, 1. Baskı, Literatür Yayıncılık, İstanbul 2013.
- AKTAŞ, Hüseyin/MUTLU, Salih: “Futbolda Finansal Sürdürülebilirlik Kapsamında Finansal Fair-Play Başa Baş Kuralı ve Beşiktaş Futbol Kulübü Üzerinde Bir Uygulama”, CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 14(2), 2016, s. 224-256.
- AKYÜZ, Mehmet Emin: “Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi Ve Halka Açılması: Avrupa Futbol Piyasasındaki Gelişmeler Çerçevesinde Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray Ve Trabzonspor Örneğinin Değerlendirilmesi”, T.C. Başbakanlık Sermaye Piyasası Kurulu Aracılık Faaliyetleri Dairesi, İstanbul 2005.
- ALTAY, Sıtkı Anlam: “Spor Anonim Ortaklıklarına İlişkin İlk Düşünceler”, Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi (Ed.: Hatice Özdemir KOCASAKAL), Legal Yayıncılık, İstanbul 2022, s.31-48.
- ASLAN, Mehmet: Spor Anonim Şirketleri, 1. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2022.
- AYHAN, Rıza/ÇAĞLAR, Hayrettin/ÖZDAMAR, Mehmet: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2022.
- AYKUL, Ömer: Dernekler Hukuku, 4. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2023.
- BAHTİYAR, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, 10. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2015.

- BAŞARAN, Murat/ATAY, Tezcan: Spor ve Sporcunun Vergilendirilmesi ve Vergi Avantajları, Yaklaşım Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2003.
- BİNİCİ, Mehmet Emrah: “Türkiye’de Profesyonel Futbol Kulüplerinin Hukuki Statüleri ve Vergisel Mükellefiyetleri ile İlgili Problemler ve Çözüm Analizleri”, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, Samsun 2022.
- BOZKÖYLÜ, Eda: “Dünyada ve Türkiye’de Futbolun Değişim Süreci, 2002–2005 Verileriyle Türkiye’de Oyuncu Performansı Üzerine Ekonometrik Bir İnceleme”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007, s. 26.
- CERRAHOĞLU, Necati/İMAMOĞLU, Ahmet Faik: “Sporun Ekonomik Boyutu, Almanya Örneği”, Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi - Bildiriler Kitabı, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, (Ed.: İbrahim YILDIRAN), Gazi Üniversitesi, Ankara 2000, s. 240-247.
- ÇAĞLAYAN, Ramazan: Spor Hukuku (Spor Hukuku Temel Metinleri), 1. Baskı, Asil Yayınları, Ankara 2007.
- ÇAMOĞLU, Ersin: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2010.
- DEMİRCİ, Serdar: “Spor Anonim Şirketleri Özelinde Sporda Şirketleşme” Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 29(50), 2024, s. 299-360.
- DİLBER, Yasemin: “Spor Anonim Şirketlerinde Yönetim Kurulu”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2024, s. 72.
- DOĞAN, Beşir Fatih/GÜNER, Temel: “Spor Anonim Şirketi Tüzel Kişiliği ve Spor Anonim Şirketi Yöneticilerinin Sorumluluğu”, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 8(2), 2023, s. 325-358.

- DORUKKAYA, Şakir/FIRATLI, Aydın/EBİÇLİOĞLU, F. Kemal: Türkiye’de Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, Halka Açılması, Finansmanı ve Vergileme, 1. Baskı, Dünya Yayıncılık, İstanbul 1998.
- EKENCİ, Güner/İMAMOĞLU, A. Faik: Spor İşletmeciliği, 1. Baskı, Alp Ofset Yayınevi, Ankara 1998.
- EKŞİ, Nuray: Spor Tahkim Hukuku, 1. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul 2015.
- ERDOĞAN, Halil Berk: “Türk Hukukunda Spor Kulüplerinin Hukuki Yapısı ve Futbol Şubelerinin Şirketleşmesi” Türkiye Barolar Birliği Spor Hukuku Kurulu Av. Türker Arslan Armağanı (Ed.: Tacar Çağlar), 1. Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2021, s. 365-380.
- ERDOĞAN, İrfan: “Futbol Ve Futbolu İnceleme Üzerine”, İletişim Kuram Ve Araştırma Dergisi, (26), 2008, s.1-58.
- ERDOĞAN, Şeref/PETEK, Hasan: Spor Hukuku, 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2017.
- EREN, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayınları, 24. Baskı, Ankara 2019.
- ERDAL, Tarkan: “Anayasa Mahkemesi Kararı Sonrası Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulu’nun Yapısı ve İşleyişi Üzerine”, Türkiye Barolar Birliği Spor Hukuku Kurulu Av. Türker Arslan Armağanı (Ed.: Tacar Çağlar), 1. Baskı, Türkiye Barolar Birliği Yayınları, Ankara 2021, s. 349-364.
- ERGÜL, Nuray: “Futboldaki Başarıları ile Spor Şirketlerinin Finansal Başarıları Arasındaki İlişkinin Test Edilmesi”, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 35(3), 2017, s. 97-125.

- ERGÜN AKSU, Hanife: "Sermaye Piyasası Hukukunda İçsel Bilgi Kavramına İlişkin Kamusal Müdahale Sistemleri: Avrupa Birliği ve Türkiye Karşılaştırması", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 26(4), 2022, s. 165 - 204.
- ERKİNER, Kısmet: "Türkiye’de Spor Hukuku’nun Oluşumu”, İstanbul Barosu Dergisi (Spor Hukuku Özel Sayısı), İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2007, s. 17-40.
- ERKİNER, Kısmet: Bir Hukuk Disiplini Olarak “Spor Hukuku” Kavramları ve Özellikleri, Spor Hukuku Enstitüsü, <https://www.sporhukuku.org.tr/2018/06/27/bir-hukuk-disiplini-olarak-spor-hukuku-kavramlari-ve-ozellikleri/>
- ERTEN, Rıfat: Milletlerarası Özel Hukukta Spor, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2007.
- ERTURAN ÖĞÜT, Esin Esra: “Almanya ve Türkiye’deki Spor Kulüplerinin Karşılaştırmalı Analizi – Türkiye’deki Spor Kulüplerinin Yapı ve İşleyişine Yeni Bir Yaklaşım, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2010, s. 88.
- FIDANOĞLU, Cüneyt Behiç: “Futbol Takımlarımızın Yatırımcılara Devredilmesi Hakkında Düşünceler”, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Akın Ataksoy Armağanı (Ed.: Tacar Çağlar), Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2015, s. 403 - 420.
- GÖKALP, Namık Kemal: Sermaye Piyasalarında Halka Arz, 1. Baskı, Beta Basım Yayın, İstanbul 2022.

- GÜL, Ozan/ONAY, Atılım: “Futbol Kulüpleri Sponsorluğunun Kurumsal İşleyiş Süreci İçerisinde Değerlendirilmesi”, Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi, 29(1), 2021, s. 81 - 96.
- GÜLŞEN, Recep: Spor Hukuku Genel Esaslar, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2020.
- GÜNEŞ, Dila/ÖZTEKİN, Selmin Burcu: Anonim Şirketlerde Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışının Genel Kurul ve Yönetim Kurulu Kararları Özelinde İncelenmesi, <https://www.mondaq.com/turkey/contracts-and-commercial-law/848974/anonim-%C5%9Firketlerde-%C3%B6nemli-miktarda-%C5%9Firket-varli%C4%9Finin-toptan-sati%C5%9Finin-genel-kurul-ve-y%C3%B6netim-kurulu-kararlari-%C3%B6zelinde-incelenmesi>
- GÜNGÖR, Ayşegül: “Avrupa Futbol Pazarının Ekonomik Boyutu ve Avrupa Futbol Kulüplerinde Finansal Performans Analizi”, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2), 2014, s. 133 - 160.
- GÜRAN, Sait: “Türkiye Futbol Federasyonunun İdare Hukuku ile İlişkisi”, Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan (Ed.: Baki İlkay ENGİN), 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2010, s.1913-1920.
- HARDAL, Şekip: "Spor Sözleşmeleri", İstanbul Barosu Dergisi (Spor Hukuku Özel Sayısı), İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2007, s. 93-102.
- HASDEMİR, Hacı: İstanbul'un 100 Spor Kulübü, 1. Baskı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 2010.
- <https://anasponsor.com/>
- <https://bjk.com.tr/tr/>
- <https://borsaistanbul.com/tr/>
- <https://www.boerse-frankfurt.de/>

<https://www.cam.ac.uk/>
<https://www.caykurriespor.org.tr/>
<https://www.deloitte.com/tr/tr.html>
<https://www.uefa.com/>
<https://www.fifa.com/>
<https://www.kap.org.tr/>
<https://kgk.gov.tr/>
<https://www.laliga.com/en-TR>
<https://www.lexpera.com.tr/>
<https://mevzuat.tbmm.gov.tr/>
<https://www.mevzuat.gov.tr/>
<https://www.nkf.ch/>
<https://spk.gov.tr/>
<https://sportif.galatasaray.org>
<https://thepfsa.com.tr/>
<https://www.tbmm.gov.tr/>
<https://www.thefa.com>
<https://www.tff.org/>
<https://tffistanbul.org/>
<https://www.trabzonspor.org.tr/tr>
<https://www.wikipedia.org/>

KALAFATOĞLU, Mehmet Polat: “Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Değerlendirilmesi: Spor Kulüplerinin Kanuna Bakışı”, Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından

- Değerlendirilmesi (Ed.: Hatice Özdemir KOCASAKAL), Legal Yayıncılık, İstanbul 2022, s.133-144.
- KARAN, Nur/YILDIRIM, Turan: İdare Hukuku 1, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2009.
- KARPAVİCIUS, Tomas/JUCEVİCIUS, Giedrius: “The Application of the Business System Concept to the Analysis of Football Business”, Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics, 2009, s.87.
https://www.researchgate.net/publication/228359867_The_application_of_the_business_system_concept_to_the_analysis_of_football_business
- KAYIŞ, Ferhat:Ticari İşletmede Şube Kavramı ve Şube Olmaya Bağlanan Hüküm ve Sonuçlar, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2019.
- KAYIŞ, Ferhat: “Anonim Ortaklıkta Tek Borç İlkesi Çerçevesinde TTK 421/2-A Bendinin Değerlendirilmesi”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 30(3), 2022, s. 1211-1256.
- KENDİGELEN, Abuzer: Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2016.
- KIRCA, İsmail/ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/MANAVGAT, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 2013.
- KOCAOĞLU, Necip Kağan: “Futbol Şirketlerinin Halka Açılması”, Ankara Barosu Dergisi, (4), 2011, s. 70-109.
- KÜÇÜKGÜNGÖR, Emre/AKGÜL, Burcu: “Futbol Kulüplerinin Halka Açılması”, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Ömer Remzi Arıkan Armağanı (Ed.: Av. Tacar ÇAĞLAR), Matttek Matbaacılık, Ankara 2021, s. 553 - 596.

- ENGELHARD, Alexander: “Germany”, The Sports Law Review, Sixth Edition, (Ed.: Andras Gurovits), Law Business Research, London 2019, s.90-112.
- MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI: Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri Sponsorluk, Ankara 2011, s. 14-15.
- MOSTOROĞLU, Şekip: “Sporda Medya ve TV Hakları”, Spor Hukuku Dersleri, (Ed.: Kısmet Erkiner/Ali Soysüren), Kadir Has Üniversitesi Spor Hukuku Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, İstanbul 2007, s. 637-652.
- OĞUZMAN, Kemal/BARLAS, Nami: Medeni Hukuk - Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, 24. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2018.
- OĞUZMAN, M. Kemal/SELIÇI, Özer/OKTAY ÖZDEMİR, Saibe, Kişiler Hukuku (Gerçek ve Tüzel Kişiler), 14. Baskı, Filiz Kitapevi, İstanbul 2014.
- ORHAN, Ümit/BOZKURT, Emin: Spor Hukuku, 1. Baskı, Adalet Yayınları, Ankara 2023.
- ORTA, Lale: “Futbol Oyun Kurallarının Tarihsel Gelişimi”, <https://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/genel/265-lale-orta/1893-futbol-oyun-kurallarinn-tarihsel-geliimi.html>
- ORTA, Lale: “Futbolun Değişimi ve Dönüşümü (1863–2020)”, The Journal of Social Science, 4(8), 2020, s. 497 - 510.
- ÖZDEMİR KOCASAKAL, Hatice: Sportif Uyuşmazlıkların Tahkim Yoluyla Çözümü ve Spor Tahkim Mahkemesi (CAS), 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2013.
- ÖZEVİN, Onur: “UEFA Finansal Fair Play Düzenlemesinin Avrupa Futbol Kulüpleri Üzerindeki Etkisi: Avrupa 5 Büyük Ligi ve Türkiye Süper Ligi Üzerine Bir İnceleme”, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 19(2), 2017, 479 - 508.

- ÖZEVİN, Onur: “UEFA Mali Fair Play Düzenlemesinin Avrupa Futbolu ve Türkiye Süper Lig’i Dört Büyük Futbol Kulübü Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(44), 2016, s. 1166-1183.
- ÖZSOY, Selami: “Spor Hukukunda Tahkim”, Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi, 3(1), 2008, s. 5 -29.
- PAK, Gürkan: Profesyonel Futbolcu Sözleşmeleri Uyuşmazlıklarında FIFA Yargılama Usulü, 1. Baskı, Platon Hukuk Yayınevi, İstanbul 2021.
- PETEK, Hasan: Futbolcu ile Kulübü ve Milî Takım Arasındaki Hukukî İlişkiler, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mezunları ve Mensupları Hukukçular Derneği, 22(3), 2016, s. 2407-2434.
- PETEK, Hasan: Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi, 1. Baskı, Yetkin Yayınevi, Ankara 2002.
- PIJETLOVIĆ, Katarina: EU Sports Law and Breakaway Leagues in Football, 1. Baskı, Springer, Berlin 2015.
- POROY, Reha/TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin: Ortaklıklar Hukuku I, 14. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019.
- POROY, Reha /TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin: Ortaklıklar Hukuku I, 14. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2021.
- PULAŞLI, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2018.
- SAATÇIOĞLU, Cem/ÇAKMAK, Uygur Delal: “Avrupa ve Türkiye’de Futbol Ekonomisi: Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, Sakarya İktisat Dergisi, 8(4), 2019, s. 331-350.

- SOYGÜDEN, Aydoğan: “Profesyonel Futbol Kulüplerinin Gelir Kaynaklarının İncelenmesi”, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(4), 2016, s. 21 - 35.
- SPK: “Faaliyet Konusu Sportif Faaliyetler veya Söz Konusu Faaliyetlerden Elde Edilen Gelirlerin Yönetilmesi Olan Halka Açık veya Açılacak Ortaklıkların Uyması Gereken Kriterler”, 2008/13 Sayılı Haftalık Bülten, Sermaye Piyasası Kurulu, Ankara 2008.
- SUNAY, Hakan/KAYA, Bayram: “Türkiye, İtalya, Fransa ve İspanya Spor Sistemlerinin Spor Kulübü Yapılanması Düzeyinde Karşılaştırılması”, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Ankara Üniversitesi, 17(2), 2019, s. 75 - 91.
- SUNAY, Hakan: Spor Kulüplerinde Şirketleşme (Bazı Avrupa Ülkeleri ve Türkiye’den Örnekler), Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 9(2), 2004, s. 69-76.
- ŞEKER, N. Tülay/UZUN, Bünyamin: Ciner Grubunun Ekonomi Politik Yapısı, İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 3(2), 2018, s. 107 - 129.
- ŞENER, Oruç Hami: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara 2015.
- TAŞTAN, Hacı Şükrü: “Türkiye Futbol Federasyonu’nda Finansal Fair Play Denetimleri”, Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi / Journal of Sports and Performance Researches, 12(1), 2021, s. 31-49.
- TEKİNALP, Ünal/POROY, Reha/ÇAMOĞLU, Ersin: Ortaklıklar Hukuku II, 13. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2017.
- TEKİNALP, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku Vedat Kitapçılık, 4. Baskı, İstanbul, 2015.

- TEMİZEL, Fatih/ÇOBAN, Ulvi: Halka Arz Edilmiş Türk Futbol Kulüpleri Web Sitelerinin İngiltere'deki Rakipleriyle Yatırımcı İlişkileri İçeriği Karşılaştırması, https://torino2015.econworld.org/assets/temizel_coban.pdf
- ULUN, Cihan: “Türkiye’de Şirketleşen Ve Halka Arz Edilen Futbol Kulüplerinin Sportif Başarı ve Mali Performans Analizleri”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aralık 2016.
- USLU, Ferhat: Spor Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi, 1. Baskı, Ankara 2016, s.4.
- VEZİROĞLU, Cem: “7405 Sayılı Spor Kanunu Kapsamında Spor Anonim Şirketi Yöneticilerinin Tabi Oldukları Yasaklar ve Sorumluluk Rejimi”, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4342258
- WANG, Amy: “Consumer Advocacy in the Sports Industry: Recognizing and Enforcing the Legal Rights of Sports Fans”, Hastings Communications & Entertainment Law Journal, 21(4), 1999, s. 810-828.
- YASAN, Mustafa: Ortaklıklar Hukuku, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2024.
- YAŞAR, Duygu: “Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu Hakkında Trabzonspor A.Ş.’nin Değerlendirmeleri”, Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi (Ed.: Hatice Özdemir KOCASAKAL), Legal Yayıncılık, İstanbul 2022, s.155-162.
- YAVUZ, Mustafa: “Ticaret Şirketlerinin Birleşme Usulü Ve Süreci”, Gümrük Ve Ticaret Dergisi, (7), 2016, s. 24-34.
- YILDIZ, Suat: "Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu Çerçevesinde Kulüplerin Finansal Disiplini", Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’nun Çeşitli Hukuk Disiplinleri Açısından Değerlendirilmesi (Ed.: Hatice Özdemir KOCASAKAL), Legal Yayıncılık, İstanbul 2022, s.125-132.

- YILDIZ, Suat: “Profesyonel Futbol Şubeleri Bulunan Spor Kulüplerinin Mali Yapılarının Karşılaştırılması (Manchester United Futbol Kulübü - Fenerbahçe Spor Kulübü Örneği)”, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2008.
- YILMAZ, Alper Çağrı: FIFA ve CAS Kuralları Çerçevesinde Uluslararası Nitelikli Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Feshi, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul 2017.
- YÜCE, Aydın Alber: “7405 Sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu’na Göre Spor Anonim Şirketleri ve Bu Şirketlerin Diğer Anonim Şirketlerle Karşılaştırılması”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 5(2), 2022, s. 482-500.
- ZEREN, Feyyaz/GÜMÜŞ, Fatih: Türk ve Yabancı Futbol Takımlarının Borsa Performansları Üzerine Bir Uygulama, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(2), 2013, s. 34 -54.